

**Program Współpracy Transgranicznej
Republika Czeska – Rzeczpospolita
Polska 2014-2020**

Wersja 5
Czerwiec 2014

Spis treści

SEKCJA 1: STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU EWT W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	6
1.1. Strategia dotycząca wkładu programu EWT w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.....	6
1.1.1. Opis zawartej w programie EWT strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.....	6
1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.....	29
1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej.....	32
SEKCJA 2: Osie priorytetowe	37
2.A Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna.....	37
2.A.1a OŚ PRIORYTETOWA 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem.....	37
2.A.2a Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	37
2.A.3a Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii.....	37
2.A.4a PRIORYTET INWESTYCYJNY	37
2.A.5a Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty	37
2.A.6a Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1.....	39
2.A.6.1a Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	39
2.A.6.2a Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	41
2.A.6.3a Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	43
2.A.6.4a Planowane wykorzystanie dużych projektów	43
2.A.6.5a Wskaźniki produktu.....	44
2.A.7a Ramy wykonania dla osi priorytetowej 1	44
2.A.8a Kategorie interwencji	44
2.A.9a Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	46

2.A.1b OŚ PRIORYTETOWA 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia.....	47
2.A.2b Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	47
2.A.3b Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	47
2.A.4b PRIORYTET INWESTYCYJNY	47
2.A.5b Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty	47
2.A.6b Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.1.....	49
2.A.6.1b Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.	49
2.A.6.2b Kierunkowe zasady wyboru operacji	52
2.A.6.3b Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	53
2.A.6.4b Planowane wykorzystanie dużych projektów.....	53
2.A.6.5b Wskaźniki produktu	53
2.A.7b Ramy wykonania dla osi priorytetowej 2.....	54
2.A.8b Kategorie interwencji.....	55
2.A.9b Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	56
2.A.1c OŚ PRIORYTETOWA 3: Edukacja i kwalifikacje	57
2.A.2c Uzasadnienie dla utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	57
2.A.2c Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	57
2.A.3c Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii.....	57
2.A.4c Priorytet inwestycyjny	57
2.A.5c Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty.....	57
2.A.6c Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1	59
2.A.6.1c Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	59
2.A.6.2c Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	61
2.A.6.3c Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	61
2.A.6.4c Planowane wykorzystanie dużych projektów	61

2.A.6.5c Wskaźniki produktu	62
2.A.7c Ramy wykonania dla osi priorytetowej 3	63
2.A.8c Kategorie interwencji	64
2.A.9c Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	65
2.A.1d OŚ PRIORYTETOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności	66
2.A.2d Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	66
2.A.3d Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	66
2.A.4d PRIORYTET INWESTYCYJNY	66
2.A.5d Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty	66
2.A.6d Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1	67
2.A.6.1d Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.	68
2.A.6.2d Kierunkowe zasady wyboru operacji	69
2.A.6.3d Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	70
2.A.6.4d Planowane wykorzystanie dużych projektów	70
2.A.6.5d Wskaźniki produktu	70
2.A.7d Ramy wykonania dla osi priorytetowej 4	71
2.A.8d Kategorie interwencji	71
2.A.9d Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	72
2.B Opis osi priorytetowej dotyczącej pomocy technicznej	73
2.B.1 OŚ PRIORYTETOWA 5: Pomoc techniczna	73
2.B.2 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	73
2.B.3 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty	73
2.B.4 Wskaźniki rezultatu	74
2.B.5 Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych	74
2.B.5.1 Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.	74

2.B.5.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów (w podziale na osie priorytetowe).....	75
2.B.6 Kategorie interwencji	76
SEKCJA 3: PLAN FINANSOWY.....	77
3.1 Środki finansowe z EFRR (w EUR).....	77
3.2.A Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowania krajowego (w EUR)	78
3.2.B: Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego	80
SEKCJA 4. Zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego	81
4.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	81
4.2. Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich	81
4.3 Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT)	81
4.4 Wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii morskich, zgodnie z potrzebami obszaru objętego programem, określonymi przez właściwe państwa członkowskie, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, ważnych projektów strategicznych zidentyfikowanych w tych strategiach (w stosownych przypadkach)	82
SEKCJA 5. PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU EWT	86
5.1 Odpowiednie instytucje i podmioty	86
5.2 Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu	87
5.3 Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli.....	88
5.4 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję	95
5.5 Stosowanie euro (w stosownych przypadkach)	96
5.6 Zaangażowanie partnerów	96
SEKCJA 6. KOORDYNACJA.....	99
SEKCJA 7. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW.....	105
SEKCJA 8. ZASADY HORYZONTALNE.....	107
8.1. Zrównoważony rozwój	107
Kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju będą uwzględnione także przez Wspólny Sekretariat w ramach prowadzonych przez niego działań informacyjnych i promocyjnych.	108
8.2. Równość szans i niedyskryminacja	108
8.3. Równouprawnienie płci.....	109
SEKCJA 9. ODRĘBNE ELEMENTY.....	110
9.1. Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania	110
9.2. Ramy wykonania dla programu EWT	110
9.3 Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu EWT.....	111
9.4 Stosowne warunki wdrażania programu określające zarządzanie finansowe, a także programowanie, monitorowanie, ewaluację i kontrolę udziału państw trzecich w programach transnarodowych i międzyregionalnych poprzez wkład środków z IPA II lub EIS.....	111
ZAŁĄCZNIKI	112

SEKCJA 1: STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU EWT W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

(podstawa: art. 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013¹ oraz art. 8 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013²)

1.1. Strategia dotycząca wkładu programu EWT w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1. Opis zawartej w programie EWT strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

1. Obszar programu i struktura osadnicza

Strategia Programu Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2014-2020 oparta jest na analizie społeczno-gospodarczej, wykorzystującej, o ile nie podano inaczej, dostępne dane statystyczne, publikowane przez następujące instytucje: Czeski Urząd Statystyczny, Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej).

Obszar programu leżący na polsko-czeskim pograniczu tworzą regiony NUTS 3, które obejmują obszar 5 czeskich krajów: Liberecki, Hradecki, Pardubicki, Ołomuniecki, i Morawsko-Śląski oraz 6 polskich podregionów: bielski i rybnicki (województwo śląskie), jeleniogórski i wałbrzyski (województwo dolnośląskie), nyski i opolski (województwo opolskie). Do obszaru programu po stronie polskiej należy ponadto powiat strzeliński (podregion wrocławski w województwie dolnośląskim) i powiat pszczyński (podregion tyski w województwie śląskim). Całkowita powierzchnia obszaru programu to 47 097 km². Czeska strona obszaru programowego zajmuje 23 135 km² (tzn. 29,3 % powierzchni Republiki Czeskiej), polska część zajmuje 23 962 km² (prawie 8% powierzchni Rzeczypospolitej Polskiej). Obszar programu nie uległ zatem zmianie w stosunku do okresu programowania 2007-2013.

Struktura osadnicza obszaru wsparcia jest bardzo rozdrobniona, w szczególności po stronie czeskiej. Na obszarze programowym przeważa osadnictwo wiejskie dominujące na peryferyjnych obszarach poszczególnych NUTS 3 oraz na przedmieściach w polskiej części obszaru programu. Miejski typ osadnictwa jest charakterystyczny dla gęsto zaludnionej wschodniej części, którą tworzy po stronie czeskiej aglomeracja ostrawska oraz po stronie polskiej część podregionów: rybnickiego i bielskiego. Największym miastem jest Ostrawa (300 tys. mieszkańców), a inne miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców to: Ołomuniec, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Bielsko-Biała, Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Opole, Wałbrzych i Jelenia Góra. Ponadto na obszarze programu znajduje się kilka transgranicznych zespołów

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259).

miejskich. Największymi ośrodkami tego typu są Czeski Cieszyn i Cieszyn, Náchod i Kudowa-Zdrój oraz trójmiasto na czesko-polsko-niemieckiej granicy Hrádek nad Nisou, Bogatynia i Zittau.

2. Mieszkańcy

Obszar programowy zamieszkuje ok. 7,1 mln mieszkańców (stan na dzień 31. 12. 2011r.), z czego 3,4 mln po stronie czeskiej (tj. 32,1 % mieszkańców RCz) i 3,7 mln po stronie polskiej (tzn. 9,7 % mieszkańców RP). Gęstość zaludnienia poszczególnych części obszaru jest powyżej średniej zarówno w stosunku do wartości średnich dla obu państw, jak średniej dla całej UE. Całkowita gęstość zaludnienia na obszarze wsparcia wynosi 151 mieszkańców/km². Jednocześnie podregiony stosunkowo gęsto zaludnione wykazują znaczne wewnętrzne zróżnicowanie. Największa gęstość zaludnienia, zarówno jeśli chodzi o wskaźniki absolutne, jak i relatywne, występuje w części wschodniej obszaru – przemysłowym i silnie zurbanizowanym regionie Kraju Morawsko-Śląskiego oraz obu przyległych podregionach województwa śląskiego, w których gęstość zaludnienia miejscami przekracza 1000 mieszkańców/km². Najniższa gęstość zaludnienia (poniżej 50 mieszkańców/km²) jest w przygranicznych górskich obszarach Jesioników po stronie czeskiej oraz w regionie Kłodzka i powiatów na północy województw opolskiego i dolnośląskiego po stronie polskiej.

Pod względem rozwoju demograficznego sytuacja na obszarze programu nie odbiega od stanu ogólnego w obu państwach. Poważny problem stanowią przede wszystkim starzenie się populacji oraz znaczący spadek liczby mieszkańców regionów spowodowany przez migrację. Obszar programu jest obszarem emigracyjnym, który długotrwale boryka się z procesami zewnętrznej i wewnętrznej migracji.

Z gospodarczego punktu widzenia problem stanowi przede wszystkim wewnętrzna migracja z tego obszaru. W porównaniu z sytuacją na poziomie RCz i RP sytuacja na obszarze programu jest znacząco gorsza. Z wyjątkiem Krajów Libereckiego i Pardubickiego wszystkie regiony NUTS 3 mają ujemne saldo migracji. Sytuacja po stronie czeskiej jest lepsza od tej po stronie polskiej. W poszczególnych czeskich regionach z wyjątkiem Kraju Morawsko-Śląskiego saldo migracji utrzymuje się na poziomie powyżej -1 ‰, wysoka emigracja stanowi problem przede wszystkim dla większości polskich podregionów i Kraju Morawsko-Śląskiego po stronie czeskiej, gdzie saldo migracji jest na poziomie ok. -2 ‰. Wyjątkiem po stronie polskiej jest podregion bielski, który ma dodatnie saldo migracji.

Głównymi powodami zwiększonej migracji z obszaru programu są czynniki ekonomiczne, przede wszystkim ubytek miejsc pracy na peryferyjnych, trudno dostępnych komunikacyjnie obszarach (okolice Jesenika i Bruntala) oraz w regionach dotkniętych problemami strukturalnymi, na wschodzie obszaru, spowodowanymi przez zmiany w dotychczas tradycyjnych dla tych regionów gałęziach gospodarki, np. w przemyśle wydobywczym (regiony ostrawski i rybnicki). Z problemem ograniczania lub likwidacji dotychczas tradycyjnych gałęzi przemysłu borykają się też przygraniczne regiony, między innymi w okolicach Broumova, Semil oraz Wałbrzycha.

Kolejnym typem migracji mieszkańców są migracje wewnętrzne w ramach tych regionów. Na wzrost migracji wewnętrznej wpływ mają przede wszystkim czynniki środowiskowe, głównie stale przebiegający proces suburbanizacji, która jest przede wszystkim widoczna w wymianie mieszkańców między wielkimi miastami a ich przedmieściami. Po stronie czeskiej znaczne przepływy ludności można zaobserwować na terenie Kraju Morawsko-Śląskiego, gdzie

tradycyjne przemysłowe i silnie zurbanizowane powiaty Aglomeracji Ostrawskiej tracą mieszkańców ze względu na pogorszenie sytuacji ekonomicznej i środowiskowej i gdzie część migracji kieruje się do peryferyjnych części kraju, przede wszystkim w Beskidy. W polskiej części obszaru programu takie procesy są stosunkowo intensywne w podregionach opolskim i bielskim.

Pod względem struktury wiekowej ludności sytuacja po obu stronach granicy różni się. W przeciwieństwie do czeskiej części obszaru programu, gdzie sytuacja jest stosunkowo ustabilizowana i odpowiada danym dla całego kraju, w polskiej części obszaru wsparcia występują znacząco wyższe wartości wskaźnika wieku (udział grup wiekowych powyżej 65 lat/poniżej 15 lat) w stosunku do danych dla całej Polski.

Najbardziej niekorzystna sytuacja demograficzna z najwyższym udziałem najstarszej grupy wiekowej, wśród czeskich regionów NUTS 3 jest w Kraju Hradeckim, a najlepsza w Kraju Libereckim.

Po stronie polskiej najmniej korzystna struktura demograficzna jest przede wszystkim w podregionach wałbrzyskim i opolskim, w których żyje aż o 40% więcej mieszkańców powyżej 65 roku życia niż poniżej 15 lat. Najkorzystniejsza struktura demograficzna jest natomiast w podregionach województwa śląskiego, których średnia wieku mniej więcej odpowiada średniej dla czeskiej części obszaru.

Według prognoz długoterminowych narodowych urzędów statystycznych do roku 2035 średnia wieku będzie wzrastać we wszystkich regionach NUTS 3 obszaru programu. Z czeskich regionów, w najbliższych 20 latach, największy wzrost liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 lat wystąpi w Kraju Ołomunieckim i Kraju Morawsko-Śląskim, aż o 71%. W niektórych polskich podregionach, np. jeleniogórskim, wałbrzyskim i nyskim przewiduje się aż dwukrotny wzrost najstarszej grupy wiekowej w stosunku do stanu obecnego.

Ogólny trend starzenia się populacji spowodowany przez wzrost długości życia, na obszarze programu jest dodatkowo wzmacniany przez migrację oraz jej selektywny charakter, migrują bowiem przede wszystkim ludzie w wieku produkcyjnym, z wyższym wykształceniem, co ma też negatywny wpływ na rynek pracy i gospodarkę regionów.

Analiza SWOT rozdziału Mieszkańcy:

Silne strony:

- wskaźniki demograficzne podregionów województwa śląskiego są wyraźnie powyżej średniej.

Słabe strony:

- znaczne zróżnicowanie obszaru programu pod względem charakterystyk demograficznych – koncentracja problemów w górskich, bezpośrednio przygranicznych regionach,
- negatywny trend dot. liczby mieszkańców ,
- niższy poziom wykształcenia mieszkańców w porównaniu ze średnimi ogólnokrajowymi.

Szanse:

- korzystniejsza struktura wiekowa mieszkańców w porównaniu ze średnią dla UE27

Zagrożenia:

- ogólny trend starzenia się społeczeństwa i jego negatywne następstwa dla rynku pracy oraz budżetów państw,
- utrzymująca się migracja mieszkańców z obszaru programu.

3.1. Rynek pracy oraz struktura gospodarki na obszarze programu

Obszar programu należy w obu państwach do regionów znaczących pod względem gospodarczym, które jednak cały czas borykają się z następstwami procesu transformacji gospodarczej, która rozpoczęła się od przejścia na gospodarkę rynkową po roku 1989. Upadek tradycyjnych gałęzi gospodarki, takich jak przemysł wydobywczy, hutnictwo, przemysł tekstylny, szklarski, papierniczy oraz inne cały czas utrzymujące się problemy strukturalne rynku mają negatywny wpływ na rynek pracy. Problemem jest duża liczba osób długotrwale pozostających bez pracy, przede wszystkim w tzw. strukturalnie poszkodowanych regionach z silną pozycją przemysłu (Kraj Morawsko-Śląski, województwo śląskie) i rolnictwa (województwo opolskie).

Pod względem struktury gospodarczej, dominującym sektorem są usługi, których udział w zatrudnieniu stanowi prawie połowę. W porównaniu ze średnimi ogólnokrajowymi zatrudnienie w tym sektorze jest nieco niższe ze względu na wysokie zatrudnienie w drugim sektorze (przemysł i budownictwo), które jest wyższe od średnich w obu państwach. Niektóre regiony znacząco przewyższają średnie narodowe zatrudnienie w przemyśle, np. Kraj Liberecki o prawie 50%. Przyczyną takiego stanu jest historycznie silna pozycja przemysłu, która utrzymała się do dziś, mimo że w ramach transformacji gospodarczej doszło do częściowego przestrojenia gospodarki z branż, które upadły, na nowe. Podczas gdy w czeskiej części zatrudnienie w pierwszym sektorze odpowiada średniej dla całego kraju, tzn. ok. 3%, w polskiej części obszaru wsparcia cały czas silną pozycję zachowuje rolnictwo, a zatrudnienie w pierwszym sektorze jest o jedną czwartą niższe niż średnia dla Polski, tzn. 15% z wyjątkiem podregionu nyskiego, w którym zatrudnienie w pierwszym sektorze wynosi 25%.

Poziom rejestrowanego bezrobocia na dzień 31.12.2013r. w czeskich regionach obszaru programu był wyższy od średniej krajowej, która wynosiła 8,2%. Najwyższe bezrobocie było w Kraju Morawsko-Śląskim (10,5%), następnie w Kraju Ołomunieckim (9,8%), Libereckim (8,5%), Pardubickim (7,4%) i Hradeckim (7,3%).

Wysoki poziom bezrobocia jest przede wszystkim problemem polskich regionów, w tym samym okresie najwyższe bezrobocie na przedmiotowym obszarze było w podregionach wałbrzyskim (20,5%) i nyskim (19,9%), ponadto w podregionach jeleniogórskim (17,7%), opolskim (11,2%), bielskim (10,2%) i rybnickim (10,1%).

Przyczyny bezrobocia różnią się po obu stronach granicy.. W polskiej części najbardziej dotkniętymi bezrobociem są podgórski podregion jeleniogórski i rolniczy podregion wałbrzyski, który najwięcej ucierpiał w wyniku transformacji gospodarczej oraz spadku znaczenia pierwszego sektora. W czeskiej części wysokie bezrobocie jest rejestrowane zarówno w peryferyjnych regionach górskich o utrudnionej dostępności komunikacyjnej na pograniczu Krajów Ołomunieckiego i Morawsko-Śląskiego, jak i w silnie uprzemysłowionym regionie Aglomeracji Ostrawskiej zmagającym się z następstwami transformacji gospodarczej. Przyczynami wysokiego bezrobocia w problemowych regionach obszaru są zarówno peryferyjne położenie i słabe skomunikowanie ze znaczącymi centrami regionalnymi, jak i struktura gospodarcza, którą charakteryzuje silna pozycja rolnictwa (nie

dotyczy to czeskiej części) oraz nie w pełni wykorzystany potencjał w zakresie usług, przede wszystkim tych powiązanych z turystyką, ewentualnie połączenie tych dwóch czynników. Do rozwoju tych obszarów może przyczynić się ich lepsze transgraniczne skomunikowanie, jak i lepsze połączenie z krajowymi sieciami komunikacyjnymi wyższych kategorii, co zwiększy transgraniczną mobilność pracowników oraz przyczyni się do lepszego wykorzystania potencjału naturalnego i kulturowego regionu pogranicza polsko-czeskiego.

Pod względem zmian w poziomie bezrobocia po roku 2010 doszło do jego znaczącego wzrostu we wszystkich regionach w następstwie kryzysu gospodarczego. W czeskiej części obszaru, po przejściowym spadku w 2011 r., poziom rejestrowanego bezrobocia ponownie zaczął powoli wzrastać. W polskiej części od roku 2010 bezrobocie cały czas wzrasta, przede wszystkim w podregionach przemysłowych głównie z powodu silnej pozycji przemysłu ciężkiego, który mniej elastycznie reaguje na wstrząsy gospodarcze.

Na dzień 31.12.2013r. średni poziom bezrobocia w regionach NUTS 3 w czeskiej części wynosił 8,7%, a w polskiej części obszaru programu wynosił 14,9%. Najbardziej zagrożoną bezrobociem grupą są ludzie w wieku 15-24 lat, których udział wśród bezrobotnych długotrwale utrzymuje się na poziomie około 20%, a w przypadku podregionu rybnickiego aż 25%. Do głównych przyczyn wysokiego bezrobocia w tej grupie wiekowej należy fakt, że absolwentom brakuje doświadczenia, co jest główną przyczyną niechęci pracodawców do ich zatrudniania. Kolejną przyczyną długotrwałego bezrobocia wśród osób młodych jest nadmiar absolwentów kierunków ekonomicznych i humanistycznych oraz niedostatek absolwentów kierunków technicznych.

Do innych przyczyn wysokiego bezrobocia wśród osób w wieku do 24 lat należą niewystarczające kwalifikacje lub specjalizacja w stosunku do wymogów danej branży oraz przyczyny strukturalne związane z upadkiem niektórych branż.

Z tego punktu widzenia transgraniczny rynek pracy, właśnie dla grupy wiekowej do 24 lat, stanowi znaczący potencjał, ponieważ daje możliwość znalezienia pracy na rynku drugiego państwa, a dzięki większej elastyczności młodych ludzi może być to realizowane w formie dojazdów do pracy lub migracji.

Drugą potencjalnie zagrożoną grupą są osoby, powyżej 55 roku życia. W latach 2007-2011 udział tej grupy bezrobotnych w ogóle osób szukających pracy permanentnie wzrastał.

Sytuacja pod względem wolnych miejsc pracy w RCz i RP znacznie się różni. Podczas gdy w Republice Czeskiej w 2011r. na 1 wolne miejsce pracy przypadało średnio 14,2 osoby szukającej pracy, w Rzeczpospolitej Polskiej było to aż 90,1. Różnice te widoczne są też na obszarze wsparcia, gdzie w czeskiej części w 2011r. liczba osób szukających pracy przypadających na 1 wolne miejsce pracy była prawie cztery razy niższa niż w polskiej części. W porównaniu z poszczególnymi regionami NUTS 3, różnice te są jeszcze wyraźniejsze.

3.2. Struktura gospodarki na obszarze programu

Pogranicze polsko-czeskie dla obu państw jest znaczącym obszarem gospodarczym. Ważną pozycję wśród sektorów gospodarczych zajmuje przemysł. Produkcja pięciu czeskich regionów mierzona przy pomocy PKB w cenach bieżących w 2010 r. stanowiła łącznie 26%, w przypadku polskich podregionów 8%. Po roku 1990 w obu państwach doszło do stosunkowego obniżenia udziału tych regionów w ogólnokrajowej produkcji. Główną przyczyną była restrukturyzacja gospodarki i związany z nią upadek dotychczas tradycyjnych

branż przemysłowych.

Efektywność gospodarcza regionów jest w określonym stopniu uzależniona od ich struktury sektorowej. Obecna struktura gospodarki pokazuje, że proces transformacji nie został jeszcze zakończony. Podczas gdy na poziomie gospodarek narodowych mała znaczenie obszaru programu, to dochodziło do stopniowego zmniejszania się różnicy w wysokości tworzonego PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w stosunku do średniej UE. W polskiej części obszaru największy spadek PKB wystąpił w województwie dolnośląskim z powodu zakończenia wydobywania węgla oraz upadku przemysłu ceramicznego oraz w województwie opolskim z powodu zmniejszenia się pierwszego sektora. Po stronie czeskiej upadek tradycyjnych branż, takich jak przemysł tekstylny, szklarski i biżuteryjny, w największym stopniu dotknął Kraj Liberecki. Wewnętrzne porównanie regionów obszaru programu wykazuje na wyraźny kontrast między jego wschodnią, silnie uprzemysłowioną częścią z Krajem Morawsko-Śląskim, który ma duże znaczenie gospodarcze, a peryferyjnymi rolniczymi regionami w jego środkowej części, zarówno po czeskiej, jak i polskiej stronie. Uogólniając, gospodarka jest cały czas wyraźnie zorientowana na przemysł, a w województwie opolskim – na rolnictwo.

W przeciwieństwie do przemysłu sektor usług jest mniej rozwinięty, co świadczy o niedokończonej transformacji i strukturze gospodarki czulej na zaburzenia gospodarcze. Wyjątkiem jest po stronie polskiej podregion wałbrzyski, w którym zatrudnienie w trzecim sektorze odpowiada średniej dla całego kraju.

Gorsza sytuacja gospodarcza regionów przygranicznych wynika z nałożenia się kilku czynników. Jednym z głównych problemów jest położenie geograficzne obszaru programowego i ograniczona przez warunki geograficzne dostępność transportowa. Z peryferyjnością obszaru jest ponadto związany niski poziom inwestycji i atrakcyjność dla kapitału. Następstwem tych czynników ekonomicznych jest niedostateczna liczba miejsc pracy, wysoki poziom bezrobocia i emigracja mieszkańców z tego obszaru. Wpływa to negatywnie na lokalną strukturę wiekową oraz poziom wykształcenia populacji, która boryka się z problemem odpływu z pogranicza osób stosunkowo lepiej wykształconych i aktywnych ekonomicznie.

Potencjał rozwojowy tego obszaru stanowi przede wszystkim branża usług powiązanych z turystyką i lecznictwem uzdrowiskowym. Obszary przygraniczne charakteryzuje różnorodność bogactwa przyrodniczego, które stanowią liczne masywy górskie, stosunkowo dobra jakość środowiska oraz rozległe obszary podlegające ochronie. Na pograniczu polsko-czeskim występują też liczne zabytki kultury, do których należą obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. Dotyczy to Pałacu w Litomyśli, Kolumny Św. Trójcy w Ołomuńcu, drewnianych Kościołów Pokoju w Świdnicy i Jaworze, Hali Stulecia we Wrocławiu, która znajduje się w pobliżu obszaru wsparcia oraz licznych zabytkowych miast. Atrakcje kulturalne uzupełniają bogate i różnorodne tradycje kulturowe i folklorystyczne, kształtujące od wieków charakterystyczną architekturę wszystkich regionów obszaru programowego. Głównie w miastach odbywa się wiele imprez kulturalnych – festiwale filmowe, teatralne i muzyczne, których różnorodność korzystnie wpływa na rozwój turystyki miejskiej. W regionie znajdują się liczne muzea i galerie prezentujące między innymi historię i tradycje pogranicza. Duży potencjał wspólnego regionu – szczególnie w kontekście obserwowanego trendu starzenia się społeczeństwa i wzrostu zapotrzebowania na usługi skierowane do osób starszych – stanowią uzdrowiska. Bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowią znaczący potencjał dla rozwoju turystyki.

Jednak mimo znacznego potencjału rozwojowego, jakim z punktu widzenia turystyki dysponuje pogranicze, nie wszystkie regiony są w stanie wykorzystać te zasoby. Oprócz wymienionych wyżej czynników ograniczających rozwój gospodarczy, problemem jest niedostateczna infrastruktura turystyczna i komunikacyjna. Poprawa transgranicznej dostępności zasobów przyrodniczych i kulturowych po czeskiej i polskiej stronie, przyczyni się do zwiększania liczby odwiedzin tych miejsc, a tym samym do stworzenia nowych miejsc pracy. Często właśnie turystyka jest w tych regionach jedną z niewielu możliwości rozwoju gospodarczego oraz stworzenia nowych miejsc pracy. Oprócz niedostatecznych połączeń transgranicznych, atrakcyjne turystycznie regiony obszaru programu nie są w obu krajach w odpowiednim stopniu połączone z siecią dróg wyższej kategorii, co również ogranicza ich dostępność dla turystów krajowych. W ten sposób liczne atrakcyjne turystycznie miejsca stają się peryferiami pod względem dostępności transportowej, bez znaczących możliwości lokalnego rozwoju, który byłby interesujący dla potencjalnych przedsiębiorców i inwestorów. Po czeskiej stronie takim regionem jest np. pogórze Jesioników oraz ich szersze zaplecze na pograniczu Krajów Ołomunieckiego i Morawsko-Śląskiego, a po stronie polskiej górskie i interesujące pod względem turystycznym tereny w pobliżu granicy państwa,

Kolejnym narzędziem wspierającym rozwój terenów przygranicznych jest koordynacja działań marketingowych i promocyjnych oraz wspólne planowanie w zakresie wykorzystania bogactwa kulturowego i przyrodniczego, które umożliwiłoby realizację przedsięwzięć gospodarczych oraz strategicznych działań promocyjnych i inwestycji po obu stronach granicy. Za korzystny czynnik sprzyjający rozwojowi turystyki należy uznać bliskość językową i kulturową mieszkańców z obu stron granicy.

Niewykorzystany jako impuls do rozwoju regionu potencjał usług, turystyki i uzdrowisk, stanowi problem przede wszystkim dla peryferyjnych części Karkonoszy, Gór Orlickich i Beskidów po czeskiej i polskiej stronie oraz dla regionów Gór Stołowych i Gór Sowich w Polsce, a przede wszystkim dla całego regionu Jesioników i ich podgórze po stronie czeskiej. Dla rozwoju lokalnych gospodarek, oprócz rozwoju trzeciego sektora, wciąż ważny jest sektor pierwszy oraz nawiązujące do niego sektory wtórne (np. przemysł drzewny i papierniczy itp.) lub ich połączenie z usługami (np. w formie tak zwanej zrównoważonej turystyki, jak np. eko- i agroturystyka itp.).

Na części obszaru wsparcia, obejmującej m.in. atrakcyjne i ekologicznie cenne centra turystyczne w Karkonoszach, Beskidach Morawsko-Śląskich, Beskidzie Żywieckim i Śląskim oraz Górach Stołowych, który ze względu na nierównomierność koncentracji infrastruktury ruchu turystycznego charakteryzuje całorocznie wysoka liczba turystów. Obszary te, dzięki ich lepszej dostępności, są jednocześnie ważnym celem wyjazdów rekreacyjnych mieszkańców z pobliskich aglomeracji miejskich. Dowodem jest ponadprzeciętne wyposażenie tamtejszych miejscowości w zaplecze turystyczne w stosunku do ogólnokrajowej średniej. Występuje korelacja między liczbą ośrodków turystycznych, liczbą miejsc noclegowych oraz infrastrukturą turystyczną z jednej strony, a liczbą odwiedzających z drugiej, który w tych regionach jest niezwykle wysoki.

3.3. Podmioty gospodarcze na obszarze programu

Znaczącym charakterystycznym wskaźnikiem, który ma duży wpływ na gospodarkę obszaru wsparcia, jej elastyczność i zdolność do reagowania na wstrząsy gospodarcze, wielkość bezrobocia itp., jest struktura przedsiębiorstw pod względem ich wielkości. Ma ona również wpływ na warunki współpracy oraz włączania w sieci kooperacji, łącznie z tymi

transgranicznymi (ogólnie obowiązuje zasada, że struktury kooperacji są w większym stopniu wykorzystywane przez mniejsze, elastyczne przedsiębiorstwa).

Analizując przedsiębiorstwa pod względem wielkości, widać większą koncentrację dużych podmiotów gospodarczych głównie na terenie Krajów Morawsko-Śląskiego, Pardubickiego oraz podregionów województwa śląskiego, a zatem w regionach tradycyjnego występowania przemysłu wydobywczego i chemicznego, czyli branż kapitałochłonnych i o dużej produkcji, w których dominują wielkie podmioty gospodarcze. Duże przedsiębiorstwa w obu państwach członkowskich programu oraz na wspólnym pograniczu charakteryzują się większą wydajnością i wartością dodaną. Jest to jedna z przyczyn stosunkowo wysokiego poziomu produkcji w przeliczeniu na mieszkańca, przede wszystkim w Kraju Morawsko-Śląskim i podregionach województwa śląskiego, przy jednocześnie wysokim poziomie bezrobocia (głównie po polskiej stronie obszaru wsparcia). Zagrożeniem związanym z taką strukturą przedsiębiorstw jest ich niższa odporność na zaburzenia gospodarcze. Przede wszystkim właśnie w tych regionach są widoczne starania o większą dywersyfikację gospodarki na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez rozwój tych branż usługowych, które pomogą ożywić lokalną gospodarkę. Przykładem takiej branży jest turystyka, której potencjał stanowi wykorzystanie zasobów, jakimi są między innymi zabytki techniki, kultury i historii w powiązaniu z przemysłową przeszłością regionów oraz ich teraźniejszością.

Regiony z większym udziałem pierwszego sektora, łącznie z turystyką (przede wszystkim Kraj Hradecki, województwo opolskie oraz podregiony wałbrzyski i jeleniogórski) charakteryzuje natomiast mniejszy udział średnich i dużych przedsiębiorstw. Dlatego też większa część zatrudnienia przypada przede wszystkim na małe firmy.

Pozytywnym trendem w zakresie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw jest pogłębiająca się współpraca transgraniczna tych podmiotów. Widoczne to jest również w liczbie przedsiębiorców, którzy swoją działalność wykonują na terenie obszaru programu po drugiej stronie granicy. Jednak liczba tych przedsiębiorstw jest niezrównoważona i ogólnie widoczne jest większe zainteresowanie współpracą i wejściem na czeski rynek ze strony polskich podmiotów niż odwrotnie.

Analiza SWOT rozdziału Rynek pracy i struktura gospodarki (łącznie z dziedziną edukacji):

Silne strony:

- duży udział małych i średnich przedsiębiorstw w strukturze gospodarki,
- rozwój transgranicznej współpracy gospodarczej przedsiębiorców i przedsiębiorstw oraz istnienie struktur wspierających przedsiębiorców.

Słabe strony:

- znacznym udziałem zatrudnienia w przemyśle i branżach czułych na zmiany cykli gospodarczych (przemysł samochodowy, ciężki przemysł maszynowy, hutnictwo itp.) oraz w rolnictwie,
- wysoki poziom bezrobocia i jego długotrwały charakter w polskiej części obszaru programu (z wyjątkiem jego wschodniej części) i na przygranicznych górskich terenach Krajów Morawsko-Śląskiego i Ołomunieckiego,
- niewystarczająca oferta wolnych miejsc pracy,
- wysokie bezrobocie szczególnie w zagrożonych grupach wiekowych (absolwentów i ludzi

młodych do 24 lat oraz osób w wieku powyżej 55 lat),

-utrzymujące się różnice w efektywności gospodarczej czeskich i polskich części obszaru programu,

-mała dywersyfikacja struktury branżowej gospodarki – silna orientacja na produkcję przemysłową w branżach czułych na zmiany cykli gospodarczych,

-znaczący udział rolnictwa w ogólnej produkcji w podregionach województwa opolskiego,

-niższa wartość dodana małych i średnich przedsiębiorstw w porównaniu z UE27,

-koncentracja regionów, w których występuje niekorzystna sytuacja gospodarcza (duże bezrobocie, niska efektywność, utrzymujące się problemy strukturalne jako następstwa transformacji gospodarczej).

Szanse:

-współpraca zmierzająca do stworzenia wspólnego rynku pracy oraz wyrównania panujących na nim warunków,

-trwająca transformacja gospodarcza,

-zbliżanie się do średniej UE w zakresie efektywności - w dłuższej perspektywie.

Zagrożenia:

-przenoszenie się wykształconych i wykwalifikowanych osób poza obszar programu (drenaż mózgow),

-utrzymująca się i pogłębiająca się dysproporcja między strukturą edukacji (nauczane zawody) a potrzebami rynku pracy,

-spadek znaczenia gospodarczego obszaru programu zarówno w RCz i RP w dłuższej perspektywie czasowej,

-trwający i pogłębiający się kryzys gospodarczy na poziomie krajowym i europejskim, wpływający negatywnie na branże, które mają znaczenie dla gospodarki regionu.

4. Edukacja

Struktura wykształcenia ludności obszaru wsparcia jest mniej korzystna w porównaniu z całą RCz i RP. Udział osób w wieku powyżej 15 lat (w RCz; w RP – powyżej 13 lat) z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia w ogólnej liczbie mieszkańców, ale również udział osób z wykształceniem średnim bez matury na obszarze wsparcia jest wyższy od średnich ogólnokrajowych. Udział mieszkańców z wykształceniem średnim z maturą i wyższym jest natomiast poniżej średniej dla całej RCz i RP. Jest to związane z faktem, że obszar programowy jest regionem, który opuszczają ludzie z wyższym wykształceniem, dla których region nie oferuje miejsc pracy odpowiadających ich kwalifikacjom ani odpowiedniego wynagrodzenia.

Struktura wykształcenia osób szukających pracy na obszarze programu nie różni się znacząco od średniej ogólnokrajowej. Pod względem wskaźnika osób szukających pracy o określonym poziomie wykształcenia w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców o takim samym poziomie wykształcenia, osoby bez wykształcenia lub z wykształceniem podstawowym mają najgorszą pozycję na rynku pracy, a wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia szanse na rynku pracy wzrastają. W czeskiej części obszaru programowego to powiązanie między

poziomem wykształcenia a ryzykiem bezrobocia jest jeszcze silniejsze niż w polskiej.

Sieć instytucji edukacyjnych na obszarze programu z punktu widzenia jego potrzeb jest wystarczająca. Uwzględniając przewidywania dotyczące rozwoju demograficznego można zakładać, że stan ten nadal będzie wystarczający. Jednocześnie będzie stopniowo dochodzić do łączenia niektórych szkół, przede wszystkim podstawowych, na wiejskich obszarach przygranicznych. W zakresie szkolnictwa średniego na obszarze programu znajduje się kilka szkół o ponadregionalnym znaczeniu, których tradycja, zaplecze materialne, wyposażenie techniczne oraz kadra zapewniają odpowiedniej jakości edukację, która ma charakter specjalistyczny lub jest realizowana tylko w małej liczbie szkół.

Pod względem kształcenia na poziomie średnim na kierunkach odpowiadających potrzebom rynku pracy, należy kłaść większy nacisk na kierunki techniczne i to zarówno w szkołach średnich z maturą, jak i zawodowych. Chociaż absolwenci tych kierunków są obecnie najbardziej poszukiwani na rynku pracy, wielkim problemem pozostają kwalifikacje absolwentów technicznych szkół średnich i zawodowych, którzy często nie spełniają oczekiwań pracodawców. Na mniejsze możliwości absolwentów tych szkół na rynku pracy negatywnie wpływa też brak doświadczenia. Podobna struktura wykształcenia i sytuacja na rynku pracy w obu krajach stwarza podstawy do koordynacji rozwoju działań w celu zwiększenia kwalifikacji zawodowych siły roboczej, łącznie z przygotowaniem językowym absolwentów, co zwiększy ich szanse znalezienia pracy w RCz i RP. Pod tym względem konieczne jest większe powiązanie między programami kształcenia w danym zawodzie a zainteresowaniem i potrzebami firm.

Sieć szkół podstawowych i średnich uzupełniają liczne publiczne i prywatne uczelnie wyższe, kształcące na wielu kierunkach. W czeskiej części obszaru programowego bogata oferta kierunków technicznych znajduje się przede wszystkim w Kraju Libereckim (Uniwersytet Techniczny w Libercu), częściowo Pardubickim (Uniwersytet Pardubice) i Morawsko-Śląskim (Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie). W pozostałych regionach po stronie czeskiej dominują raczej kierunki o charakterze humanistycznym. W polskiej części obszaru kierunki techniczne oferują: Politechnika Opolska w Opolu, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Bielsku-Białej, Wyższa Szkoła Inżynierii Dentystycznej i Nauk Humanistycznych im. prof. Meissnera w Ustroniu czy Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej.

Pod względem włączenia placówek edukacyjnych we wspólne projekty, współpraca transgraniczna nie jest obecnie zbyt intensywna. Szkoły podstawowe i średnie współpracują najczęściej w zakresie kultury i rekreacji, a minimalnie w zakresie edukacji.

Wspólne projekty realizują przede wszystkim uczelnie wyższe. Projekty te mają przeważnie charakter nieinwestycyjny. Najbardziej rozwinięta forma współpracy w zakresie edukacji na obszarze wsparcia jest na terenie Euroregionu Nysa, gdzie istnieje system trójstronnej współpracy między instytucjami czeskimi, polskimi i niemieckimi. Wspólną placówką edukacyjną jest Międzynarodowy Instytut Szkół Wyższych w Zittau, który koordynuje sieć trzech współpracujących uniwersytetów w Libercu, Jeleniej Górze i Gorlitz. Edukacja na uczelniach wyższych w Euroregionie Nysa opiera się na koncepcji wzajemnej współpracy, którą ograniczają małe możliwości składania i realizacji projektów trójstronnych. Pod tym względem istnieje znaczący potencjał dla rozwoju współpracy instytucji edukacyjnych.

Analiza SWOT dla tego rozdziału znajduje się w poprzednim rozdziale.

5. Środowisko naturalne

Większość terenów przylegających do granicy państwa to cenne przyrodniczo systemy górskie, które są objęte ochroną w ramach wielkopowierzchniowych obszarów chronionych. Najcenniejsze pod względem ekologicznym lokalizacje są po obu stronach granicy przedmiotem ochrony w ramach parków narodowych (Krkonošský národní park, Karkonoski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych), które rozciągają się po obu stronach granicy i mają tym samym wymiar transgraniczny. Pod względem ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju regionu i wykorzystania ich potencjału rozwoju turystyki z poszanowaniem środowiska naturalnego, szczególne znaczenie mają inne typy obszarów chronionych o znaczeniu międzynarodowym, z których na obszarze programu występuje kilka. Najbardziej znaczące są Rezerwaty Biosfery UNESCO Karkonoskiego Parku Narodowego po obu stronach granicy, Geopark Czeski Raj, a także mokradła o znaczeniu międzynarodowym uznane za rezerwaty biosfery na podstawie umów międzynarodowych.

Sieć parków narodowych uzupełniają parki krajobrazowe, znaczące elementy krajobrazu, zespoły przyrodnicze i krajobrazowe i inne. Cenne przyrodniczo lokalizacje są ponadto chronione w ramach tzw. małopowierzchniowych obszarów chronionych, których duże skupienie można znaleźć ponownie w przygranicznym paśmie górskim.

Na obszarze programu liczne są także obszary systemu Natura 2000, które na swoim terytorium według jednolitych zasad tworzą wszystkie państwa UE w celu zapewnienia ochrony najcenniejszych gatunków zwierząt, roślin i typów stanowisk przyrodniczych.

Wysoki udział obszarów chronionych w obszarze programu jest wyrazem różnorodności i zachowania w dobrym stanie przyrody i krajobrazu obszaru wsparcia, zwłaszcza w przygranicznych rejonach górskich. Głównie z tego powodu jednym z zadań w zakresie współpracy w dziedzinie ochrony przyrody powinna być koordynacja wyznaczania obszarów chronionych o adekwatnym poziomie ochrony, a także zarządzania nimi po obu stronach wspólnej granicy. Przykładem jest potencjał w zakresie rozwijającej się współpracy między czeską i polską częścią Karkonoskiego Parku Narodowego. Jednym z perspektywicznych tematów współpracy transgranicznej jest zwiększenie koordynacji zarządzania tymi obszarami i ich możliwe połączenie na potrzeby zwiększenia ich atrakcyjności turystycznej (w tym działania w zakresie marketingu). Podobna przestrzeń dla koordynacji i realizacji wspólnych rozwiązań istnieje także w przypadku innych zagadnień ochrony przyrody (ochrona bioróżnorodności itp.).

Znaczną część obszaru programu zajmują lasy, które pełną istotną dla obszaru wsparcia funkcję, stanowiąc nie tylko zaplecze produkcyjne dla przemysłu, lecz również są źródłem surowców odnawialnych, zatrzymują i akumulują wodę i są ważnym biotopem.

Średnie zalesienie w polskich województwach wspieranego obszaru wynosi ponad 31% i w porównaniu z rokiem 2012 wzrosło o ponad 1 punkt procentowy. Tendencja ta jest widoczna w całej polskiej części obszaru programu, głównie w województwie dolnośląskim. Procentowo najwięcej lasów występuje w podregionach województwa śląskiego. W podregionie bielskim lasy stanowią 41,4%, a w rybnickim 22,1% całkowitej powierzchni. W województwie opolskim 19,7% zalesienia wykazuje podregion nyski i 32,2% podregion opolski. W przypadku województwa dolnośląskiego największe tereny leśne znajdują się w

podregionie jeleniogórskim (40,0%), a w podregionie wałbrzyskim zalesienie wynosi 30,3%.

Najwięcej obszarów zalesionych w krajach czeskich jest w Kraju Libereckim (44,5%), następnie w Kraju Morawsko-Śląskim (35%), Ołomunieckim (34,4%), Hradeckim (31%) i Pardubickim (29,7%). Ogólnie największe zalesienie występuje w regionie Jesenicko, prawie 60%.

Jakość powietrza na obszarze wsparcia, ze względu na jego wielkość oraz warunki przyrodnicze i socjo-ekonomiczne, w poszczególnych jego częściach znacznie się różni. Na największą koncentrację zanieczyszczeń narażone są silnie zurbanizowane obszary nizin oraz kotlin. Problem niskiej jakości powietrza na obszarze Programu dotyczy przede wszystkim kraju morawsko-śląskiego oraz województwa śląskiego, w szczególności podregionu rybnickiego. Najlepsze wyniki w dot. większości głównych parametrów jakości powietrza występuje w rzadko zasiedlonych, przygranicznych obszarach górskich.

Analiza SWOT rozdziału Środowisko naturalne:

Silne strony:

- wysoka koncentracja i lokalizacja cennych pod względem ekologicznym obszarów oraz wysoki poziom ochrony tych obszarów.

Słabe strony:

- zanieczyszczenie cieków wodnych we wschodniej, mocno uprzemysłowionej części obszaru,
- wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza we wschodniej części regionu,
- wyraźnie ponadprzeciętna produkcja odpadów przemysłowych w Kraju Morawsko-Śląskim i podregionie rybnickim,
- wysoka koncentracja dawnych obciążeń ekologicznych na obszarze programowania (przede wszystkim w Kraju Morawsko-Śląskim, podregionie rybnickim i w większych ośrodkach miejskich) oraz koncentracja brownfields.

Szanse:

- zmniejszenie produkcji odpadów przemysłowych jako następstwo transformacji gospodarki, rozwoju technologii i innych czynników,
- zwiększenie wtórnego wykorzystania odpadów komunalnych,
- trend zwiększania udziału stabilnych obszarów na terytorium (zwłaszcza zastępowania ziemi ornej obszarami leśnymi),
- poprawiający się stan czystości cieków wodnych i w następstwie wprowadzenie Acquis,
- pogłębianie wspólnego podejścia do ochrony środowiska naturalnego.

Zagrożenia:

- zwiększenie produkcji odpadów komunalnych w następstwie długotrwałego trendu podnoszenia poziomu życia w regionie,
- zwiększające się zajmowanie terenów pod budowę osiedli i powiązanej infrastruktury, w tym transportowej,
- powtarzające się występowanie sytuacji powodziowych z wpływem transgranicznym.

6. Transport, infrastruktura drogowa

Pod względem możliwości obsługi mieszkańców przez transport publiczny obszar programu jest bardzo nierównomiernie pokryty drogową infrastrukturą transportową. Podczas gdy gęstość sieci dróg regionalnych, lokalnych i krajowych (w RCz dróg I kategorii) odpowiada potrzebom obszaru, w przypadku nadrzędnej infrastruktury transportowej sytuacja jest odwrotna. Najważniejsze istniejące osie transportowe, które przechodzą przez część obszaru programu, to autostrada A4, prowadząca w kierunku zachód-wschód w północnej (polskiej) części i połączenie północ-południe, jakie po polskiej stronie tworzy autostrada A1, z którą po stronie czeskiej łączy się autostrada D1. Autostrada A1/D1 łączy Aglomerację Katowicką i Aglomerację Ostrawską i stanowi w ten sposób jedyne połączenie autostradowe między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską. W południowej części regionu ostrawskiego ważną osią transportową jest droga E462, której znaczenie po uruchomieniu D1 spadnie.

Pod względem połączenia transgranicznego brakuje połączenia drogą przyspieszonego ruchu w zachodniej części, które rozwiązywałoby problem intensywnego ruchu drogowego między Pragą i Wrocławiem. Taka droga jest planowana w ramach sieci TEN-T jako przedłużenie autostrady D11 z Hradca Králove przez Trutnov i polską Lubawkę, a dalej w kierunku Legnicy, przed którą połączyłaby się z autostradą A4. Kolejny problem stanowi słabe połączenie rejonów peryferyjnych (głównie wiejskich) obszaru z ważniejszymi ośrodkami, a także nierównomierność rozłożenia infrastruktury transportowej pod względem położenia geograficznego (zachód - wschód). Połączenie ośrodków regionalnych poprzez nadrzędną infrastrukturę transportową jest wystarczające zwłaszcza w polskiej części obszaru, gdzie to połączenie stanowi autostrada A4. Po stronie czeskiej natomiast połączenie ośrodków regionalnych jest dobre tylko w kierunku Pragi, a wyraźnie brakuje przede wszystkim osi transportowej prowadzącej w kierunku zachód-wschód, łączącej stolice krajów na obszarze programu.

Gęstość sieci dróg krajowych/dróg I kategorii, odpowiada potrzebom obszaru. Problem stanowi niedostateczna przepustowość niektórych ciągów transportowych spowodowana brakiem sieci nadrzędnej infrastruktury transportowej, która nie została dobudowana. Chodzi np. o drogę międzynarodową E67, która stanowi obecnie główną oś transportową między Pragą i Wrocławiem czy o drogę międzynarodową E65 czy drogę I/35 włączoną do sieci TEN-T, która na południe od Liberca łączy się z R35 i prowadzi dalej przez Liberec w kierunku północno-zachodnim do przejścia Hrádek nad Nisou/Porajów.

Gęstość sieci dróg regionalnych i lokalnych (w RCz drogi II i III kategorii, a w RP powiatowe i gminne) jest pod względem możliwości obsłużenia mieszkańców przez transport publiczny wystarczająca. Z powodu gęstości tej sieci problematyczne jest zwłaszcza utrzymanie tworzących ją dróg. Znaczna część tych dróg, także tych o znaczeniu transgranicznym, zapewniających połączenie między częściami wspólnego pogranicza i dostępność regionów peryferyjnych, nie jest w dobrym stanie technicznym.

Przez obszar programu przechodzi też kilka ważnych linii kolejowych. Z ogólnoeuropejskiego punktu widzenia ważne są przede wszystkim trasy, które są częścią IV multimodalnego korytarza TEN-T (Draždany – Bukareszt/Sofia) i gałęzi VI B korytarza multimodalnego TEN-T (Gdańsk – Wiedeń). Dzięki połączeniu tych dwóch korytarzy między miastami Česká Třebová i Přerov na obszarze programu powstaje bardzo ważne połączenie między Pragą i Ostrawą.

Na czesko-polskiej granicy istnieje obecnie łącznie 66 drogowych i 11 kolejowych przejść

granicznych. Prawie połowa przejść (łącznie 34) koncentruje się we wschodniej, gęsto zaludnionej części, najmniej jest w rejonach górskich w zachodniej części obszaru programu.

Pod względem drogowych przejść granicznych główny problem stanowi ich ograniczenie w zakresie maksymalnego możliwego obciążenia. Niska przepustowość granicy dla transportu ciężarowego stanowi ograniczenie dla bardziej intensywnych kontaktów gospodarczych. Ze względu na rosnące zainteresowanie przedsiębiorców rozszerzaniem swojej działalności i poszukiwaniem partnerów handlowych za granicą, ograniczenia transportowe stanowią znaczącą przeszkodę, która w efekcie zwiększa koszty transportu materiałów i towarów w związku z koniecznością objeżdżania miejsc nieprzejezdnych dla transportu ciężarowego itd.

Analiza SWOT części Transport – infrastruktura drogowa:

Silne strony:

-korzystne położenie tranzytowe w ramach Europy i znaczące europejskie korytarze transportowe przechodzące przez obszar programu.

Słabe strony:

-trend odejścia od wykorzystywania publicznego transportu osobowego na rzecz transportu indywidualnego, głównie w przypadku autobusowego transportu publicznego i wynikające z tego obciążenie obszaru (wpływ na środowisko naturalne, wykorzystanie obszaru itp.),

-spadek wydatków z budżetów publicznych na infrastrukturę transportową i transport publiczny.

Szanse:

-zwiększanie mobilności regionalnej poprzez przyłączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych do infrastruktury sieci TEN-T.

Zagrożenia:

-obszar dysponuje gęstą regionalną i lokalną siecią drogową, jednak jej stan techniczny jest bardzo zły. Obecnie nie jest dobudowywana główna sieć drogową, co powoduje, że regiony przygraniczne nie są dostatecznie połączone z centralną częścią obszaru programu,

-na obszarze programu bardzo niska jest także liczba przejść granicznych, które umożliwiałyby przejazd transportu ciężarowego o masie powyżej 3,5 t.

7. Współpraca podmiotów transgranicznych

Współpraca transgraniczna podmiotów na czesko-polskim pograniczu ma bardzo dobre podstawy ze względu na wspólne problemy socjoekonomiczne regionów po obu stronach granicy. Współpraca gospodarcza i usuwanie barier stojących na przeszkodzie powiązania regionów ma potencjał, by stać się jądrem rozwoju, zwłaszcza regionów słabych gospodarczo. Środkiem do osiągnięcia tego celu może być udostępnienie tych obszarów, nie tylko dla inwestorów, przedsiębiorców, ale też dla odwiedzających, zarówno z Czech, jak i z Polski. Mimo to wciąż istnieje wiele ograniczeń rzeczywistego połączenia przestrzeni gospodarczej, zarówno w dziedzinie legislacyjnej, instytucjonalnej, socjalnej jak i infrastrukturalnej.

W wymiarze lokalnym, znaczącym ograniczeniem dalszego rozwoju współpracy gospodarczej

są na przykład niewystarczająca kooperacja w zakresie produkcji i lokalizacji przedsiębiorstw po drugiej stronie granicy oraz niedostateczna przepustowość granicy, głównie dla samochodów ciężarowych na niektórych przejściach granicznych, przede wszystkim w pobliżu stref przemysłowych i centrów technologicznych. Potrzeba zwiększenia liczby pojazdów przekraczających granice i niewystarczająca podstawowa infrastruktura dla przedsiębiorczości jest postrzegana przez podmioty gospodarcze jako znacząca przeszkoda w dalszym pogłębianiu współpracy polsko-czeskiej. Idzie to często w parze z niechęcią mieszkańców w bezpośredniej bliskości granicy wobec budowy infrastruktury w celu pogłębiania współpracy gospodarczej. Pogodzenie interesów przedsiębiorców i mieszkańców jest jednym z wyzwań dla obszarów transgranicznych.

Po obu stronach wspólnej granicy istnieje sieć podmiotów doradczych, wspomagających przedsiębiorców przy wchodzeniu na rynek pracy drugiego kraju, przy zawieraniu przez nich umów dostawczo-odbiorczych lub nawiązywaniu innych form kooperacji z partnerem zagranicznym. Po stronie czeskiej usługi takie świadczy głównie Izba Gospodarcza RCz, Polsko-Czeska Izba Gospodarcza, organizacje pozarządowe i przedstawicielstwo rady handlowego przy ambasadzie, po stronie polskiej regionalne izby gospodarcze i handlowe (np. Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Sudecka Izba Przemysłu i Handlu), organizacje pozarządowe ukierunkowane na promocję wzajemnych kontaktów gospodarczych, a także przedstawicielstwo rady handlowego przy ambasadzie.

Oprócz opisanej współpracy instytucjonalnej podmiotów rozwoju gospodarczego istnieje wiele konkretnych przykładów zlokalizowanych w RCz oddziałów i zakładów polskich firm z pogranicza i odwrotnie, zarówno jeśli chodzi o przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i o firmy budowlane i inne. Kooperacja produkcyjna jest już powszechna w przemyśle motoryzacyjnym, który silnie rozwija się na pograniczu, a także w przemyśle spożywczym (łącznie z punktami sprzedaży produktów regionalnych po drugiej stronie granicy). W dziedzinie usług znacząca i powszechna jest współpraca przedsiębiorstw uzdrowiskowych z partnerami po drugiej stronie granicy.

7. 1. Kontakty transgraniczne i współpraca instytucji

Współpraca transgraniczna na czesko-polskiej granicy rozwija się od lat 90., ma najróżniejsze formy i odbywa się na kilku uhierarchizowanych poziomach: na poziomie krajowym w ramach czesko-polskiej komisji międzyrządowej, na poziomie regionalnym głównie w formie współpracy jednostek samorządu terytorialnego (krajów w RCz i województw w RP) oraz na poziomie lokalnym, gdzie grono zaangażowanych podmiotów i zakres działań są bardzo szerokie. Współpraca odbywa się zarówno z udziałem współfinansowania z funduszy UE, jak i bez tego rodzaju wsparcia finansowego. Współpraca transgraniczna ma czasem charakter trójstronny, przykładem jest współpraca czesko-polsko-saksońska w ramach Euroregionu Nysa lub współpraca polsko-czesko-słowacka w ramach Euroregionu Beskidy, a także utworzone w 2013 roku Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej Tritia z o.o.

Od 1994 roku współpraca transgraniczna jest realizowana również z wykorzystaniem funduszy strukturalnych. Dofinansowywanie współpracy czesko-polskiej ze środków europejskich rozpoczęło się w ramach programu Phare CBC w 1999 roku, gdy doszło do rozszerzenia zakresu wsparcia także na współpracę między krajami kandydującymi do Unii Europejskiej. Początkowo wsparcie to było kierowane przede wszystkim do dużych projektów inwestycyjnych (z dofinansowaniem przekraczającym 2 mln EUR) oraz do Wspólnego Funduszu Małych Projektów. Kwoty jakie przekazywano rocznie z budżetu UE,

były rzędu kilku milionów EUR.

Po wejściu obu krajów do Unii Europejskiej w 2004 roku program Phare CBC 2000-2006 został przekształcony na program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA, który był realizowany w okresie 2004-2006 i dysponował środkami z EFRR w wysokości 34,5 mln EUR.

W okresie programowania 2007-2013 do Inicjatywy Interreg IIIA nawiązał Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska (POWT RCz-RP), który był realizowany w ramach samodzielnego celu polityki spójności gospodarczej i społecznej Cel 3 – Europejska Współpraca Terytorialna, o łącznej wielkości 219,4 mln EUR ze środków EFRR.

Ważną rolę we współpracy transgranicznej na poziomie lokalnym odgrywają euroregiony. Na polsko-czeskiej granicy znajduje się ich łącznie 6: Nysa (trójstronny, leży także na terytorium Wolnego Kraju Saksonii), Glacensis, Pradziad, Silesia, Śląsk Cieszyński i Beskidy (trójstronny, obejmuje także część terytorium Słowacji). Najstarszy jest Euroregion Nysa, który powstał już w 1991 roku. Najmłodszy jest Euroregion Beskidy, założony w 2000 roku. Głównym celem istnienia euroregionów jest wsparcie rozwoju współpracy transgranicznej na danym obszarze oraz kontaktów i nawiązywania partnerstwa osób i instytucji.

Na obszarze programu na poziomie euroregionów oraz na poziomie krajów i województw zaczynają działać europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT). Jest to nowe narzędzie, które umożliwia podmiotom publicznym z różnych państw utworzenie wspólnego podmiotu prawnego w celu rozstrzygania konkretnych spraw, mających wymiar transgraniczny lub ponadnarodowy. Ta nowa forma współpracy rozwija się zarówno na poziomie euroregionów, gdzie o założenie EUWT zabiega Euroregion Nysa, jak i na poziomie krajów i województw. Dnia 25.02.2013 r. zostało zarejestrowane Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej Tritia z o.o. (EUWT Tritia), skupiające Województwo Opolskie i Województwo Śląskie, Kraj Morawsko-Śląski i Kraj Żyliński, a zakładane jest kolejne EUWT, skupiające Województwo Dolnośląskie, Kraj Liberecki, Hradecki, Pardubicki i Ołomuniecki oraz Euroregiony Nysa i Glacensis.

Kolejnym podmiotem odgrywającym ważną rolę w dziedzinie współpracy zagranicznej są jednostki samorządu terytorialnego. Ich współpraca odbywa się zarówno na poziomie krajów/województw, jak i na poziomie poszczególnych gmin, a w Polsce również powiatów. Współpraca przyjmuje najróżniejsze formy, od planowania strategicznego (zwłaszcza na poziomie krajów i województw) aż po realizację konkretnych działań czy projektów w najróżniejszych dziedzinach tematycznych, które należą do kompetencji jednostek samorządu terytorialnego i wymagają wspólnych rozwiązań lub wzajemnej koordynacji procedur. Najczęściej realizowane są projekty ukierunkowane na rozwój dostępności transportowej i turystyki, zapobieganie zagrożeniom i ochronę środowiska naturalnego. Nie brakuje także projektów ukierunkowanych na wsparcie edukacji i wsparcie przedsiębiorczości.

Badania jakościowe przeprowadzane na obszarze programowania ujawniły pewne problemy ograniczające dalszy rozwój wzajemnej współpracy. Dotyczy to w szczególności odmiennych kompetencji współpracujących podmiotów (zwłaszcza gmin) po polskiej i czeskiej stronie. Problematyczny jest także brak obszernego i łatwo dostępnego źródła informacji służącego wyszukiwaniu partnerów do realizacji projektów transgranicznych. W niektórych dziedzinach możliwości wzajemnej współpracy ogranicza także małe zainteresowanie podmiotów współpracą transgraniczną. W tym zakresie problemem jest także nadal istniejąca bariera

językowa.

7. 2. Współpraca innych podmiotów

Oprócz współpracy wyżej wymienionych instytucji na czesko-polskim pograniczu ma miejsce także współpraca innych podmiotów, która jest ważna zarówno dla rozwoju wzajemnych kontaktów między mieszkańcami pogranicza, jak i dla rozwoju wzajemnych kontaktów gospodarczych.

Znaczącą grupę stanowi sektor organizacji pozarządowych, który rozwija współpracę w zakresie edukacji, wsparcia rozwoju turystyki oraz działań społecznych, kulturalnych i rekreacji. W zakresie wsparcia rozwoju współpracy gospodarczej aktywne są z kolei izby gospodarcze.

Oprócz wyżej wymienionych podmiotów na pograniczu polsko-czeskim współpracują także inne, które – chociaż nie mają znaczącego udziału w realizowanych projektach – stanowią dla pogranicza ważne elementy współpracy. Chodzi na przykład o współpracę parków narodowych w rejonie Karkonoszy, która jest ukierunkowana nie tylko na ochronę środowiska, ale także na zwiększenie atrakcyjności obszaru dla zwiedzających, co jednocześnie pomaga poprawić warunki życia mieszkańców. Przykładem jest też współpraca Telewizji Polskiej i Telewizji Czeskiej oraz współpraca instytucji badawczych.

7. 3. Współpraca w ramach zintegrowanego systemu ratownictwa

Pod względem zarządzania sytuacjami kryzysowymi na obszarze programu wciąż konieczne jest wsparcie współpracy wszystkich jednostek wchodzących w skład zintegrowanego systemu ratownictwa. Działania w zakresie prewencji i zarządzania sytuacjami zagrożenia oraz usuwania ich następstw, należy rozważać w szerszym kontekście, ponieważ część obszaru programu jest narażona na różne rodzaje ryzyk naturalnych, zwłaszcza powodzi, które ze względu na geograficzny rozkład dorzeczy cieków wodnych mają charakter transgraniczny. Zwiększone przepływy oddziałujące na sytuację powodziową po czeskiej, polskiej i niemieckiej stronie występują najczęściej w dorzeczu Odry na wschodzie i na Cyplu Frydlańskim na zachodzie wyznaczonego obszaru. Południowy kierunek fali powodziowej i jej przejście z polskiego na czeski obszar programu jest ograniczony do kilku rejonów południowej Polski należących do dorzecza Łaby lub Dunaju. Po 2006 roku odnotowano kilka poważnych sytuacji powodziowych przekraczających 3. stopień zagrożenia powodziowego, z których największe wystąpiły w 2010 roku w regionie Frýdlantsko i w 2009 roku w regionach Novojičínsko i Jesenicko. Oprócz sytuacji powodziowych część obszaru programowego, głównie w rejonie Beskidów, jest narażona na ryzyko obsunięć ziemi i innych procesów geologicznych

Ważną dla obszaru wsparcia rolę odgrywa współpraca jednostek straży pożarnej, która przebiega wzdłuż całej czesko-polskiej granicy. Dotyczy to zarówno zawodowych strażaków, jak i jednostek ochotniczej straży pożarnej. Ramowe warunki współpracy tworzy Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską o współpracy i pomocy wzajemnej w wypadku katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń, która została podpisana 8 czerwca 2000 r. w Warszawie. Umożliwia ona realizowanie wspólnych interwencji. Umowa jest rozszerzana za pomocą porozumień konkretyzujących na poziomie poszczególnych krajów i sąsiednich województw.

Na podstawie Umowy między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską o współpracy w zwalczaniu przestępczości, ochronie porządku publicznego oraz o współpracy na terenach przygranicznych, nr 62/2007 Sb., realizowana jest transgraniczna współpraca policji RCz i RP. Współpraca odbywa się głównie w formie wspólnych ćwiczeń i narad, skoordynowanego zaplanowanego wykonywania działań (wspólne patrole policyjne) i współpracy ad hoc.

Współpraca transgraniczna jednostek ratownictwa medycznego jest regulowana taką samą umową, jak współpraca jednostek ratunkowych straży pożarnej. Umowa ta reguluje ogólnie współpracę w wypadku katastrof i zdarzeń nadzwyczajnych, nie reguluje jednak codziennej, bieżącej współpracy transgranicznej jednostek ratownictwa medycznego. Aby umożliwić realizację interwencji na terytorium drugiego państwa, konieczne jest spisanie umowy międzyrządowej, regulującej konkretne zasady współpracy transgranicznej. Bez tych kolejnych porozumień interwencja jednostek ratownictwa medycznego na terytorium obcego państwa nie jest możliwa. Współpraca odbywa się zatem obecnie głównie w formie wspólnych ćwiczeń pracowników jednostek ratownictwa, organizowania wspólnych konferencji i poszukiwania sposobu usunięcia barier legislacyjnych, uniemożliwiających pełne rozwinięcie współpracy transgranicznej.

Badania jakościowe przeprowadzane na obszarze programowania wskazały na wiele ogólnych problemów związanych ze wspólnym funkcjonowaniem systemów ratownictwa i systemów zarządzania kryzysowego. Dotyczy to w szczególności problemów w zakresie komunikacji, gdzie konieczne okazuje się zarówno uzgodnienie zasad komunikacji, jak i platform komunikacji, czyli systemów wymiany informacji oraz kanałów komunikacji i przekazywania informacji.

Problemem jest również brak kompatybilności wyposażenia technicznego oraz instrumentów wspomagających (mapy i in.). Ponadto istnieje zapotrzebowanie na zharmonizowanie procedur taktycznych obowiązujących w czasie podejmowania działań ratowniczych. Problemem pozostaje także nadal bariera językowa.

Analiza SWOT rozdziału Współpraca podmiotów transgranicznych:

Silne strony:

- szeroki zakres współpracy transgranicznej pod względem tematycznym i instytucjonalnym oraz jej długa tradycja,
- euroregiony funkcjonujące na całej długości granicy
- rozwijająca się współpraca jednostek zintegrowanego systemu ratownictwa.

Słabe strony:

- ograniczona zdolność do działań transgranicznych służących rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych na obszarze objętym Programem,
- nie w pełni wykorzystany potencjał współpracy instytucji i społeczności na obszarze objętym Programem.

Szanse:

- pogłębianie integracji lokalnych społeczności na obszarach przygranicznych,
- współpraca trójstronna w ramach zachodniej (z Saksonią) i wschodniej (ze Słowacją) części

pogranicza.

Zagrożenia:

-niedopracowane warunki ramowe określające współpracę niektórych elementów zintegrowanego systemu ratunkowego i zarządzania kryzysowego (głównie służby ratunkowe),

-różnice w organizacji, funkcjonowaniu i finansowaniu administracji publicznej na poziomie regionalnym w RCz i w RP.

8. Doświadczenia w zakresie programowania 2007-2013

Istotnym punktem wyjścia dla przygotowania Programu były ustalenia i wnioski wynikające z poprzedniego okresu programowania, zgromadzone zarówno przez partnerów z obszaru wsparcia oraz wnioskodawców, jak i przez instytucje zarządzające i wdrażające Programu 2007-2013. W 2013 roku ukończono szeroko zakrojone studium analityczne oceniające Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej RCz-RP 2007-2013, które stanowi podsumowanie doświadczeń wszystkich podmiotów w nim uczestniczących. Podstawowym ustaleniem, wpisującym się w zasadę koncentracji, był bardzo wąski zakres tematyczny działań dofinansowanych i realizowanych w ramach Programu. Pomimo szerokiego zakresu przedmiotowego Programu 2007-2013, w rzeczywistości wykorzystano tylko ok. połowę jego dziedzin tematycznych. Na tej podstawie, od początku opracowywania Programu 2014-2020 dążono do koncentracji tematyki wsparcia na ograniczonym zakresie działań, które mają rzeczywisty potencjał osiągnięcia rezultatów na obszarze wsparcia i realną zdolność absorpcji.

Odrębna część analizy poświęcona była ocenie jakości realizowanych projektów. W tym zakresie okazało się przede wszystkim, że poziom współpracy transgranicznej w ramach dofinansowanych działań jest ogólnie wysoki i jest dobrą prognozą dla okresu programowania 2014-2020. Natomiast problematyczna okazała się niewystarczająca umiejętność opisanie lub zmierzenia rezultatów dofinansowanych projektów oraz ich wkładu w osiągnięcie celów Programu jako całości, gdyż duża część działań skupiała się przede wszystkim na produktach projektu, natomiast ogólny kontekst ich realizacji i rezultat (efekt) osiągnięty w regionie nie w każdym przypadku był jasny czy możliwy do opisanie. W związku z tym w Programie 2014-2020 w ramach przygotowywania programu dużą uwagę poświęcono powiązaniu celów, rezultatów i produktów, dzięki odpowiedniemu określeniu celów szczegółowych, wskaźników rezultatu i ich wartości docelowych, jak również całej logiki interwencji, co ułatwia monitorowanie postępów Programu.

W procesie programowania uwzględniano także wnioski wynikające ze szczegółowych analiz poszczególnych tematów i typów projektów. Wnioski te omawiano w ramach grupy roboczej ds. przygotowania Programu 2014-2020, a doświadczenia związane z poszczególnymi typami projektów z okresu 2007-2013 wpłynęły na opisane w Programie oczekiwania wobec projektów 2014-2020.

Fundusz Mikroprojektów, będący szczególnym instrumentem współpracy na poziomie lokalnym, nie był przedmiotem ww. analizy, niemniej jednak doświadczenia z nim związane są na obszarze wsparcia od długiego czasu bardzo dobre, zarówno pod względem zdolności absorpcji, jaki i zdolności osiągnięcia postawionych przed nim celów polegających na wzmocnieniu współpracy i porozumienia na najniższym szczeblu regionalnym i międzyludzkim. Przy uwzględnieniu tych doświadczeń określono także cel szczegółowy osi

priorytetowej 4 nowego Programu, do którego osiągnięcia będzie przyczyniać się przede wszystkim Fundusz Mikroprojektów. W ramach analizy sformułowano także zalecenia w zakresie wdrażania Programu 2014-2020. Zasugerowano m.in. zastosowanie naborów tematycznych o określonej alokacji na dziedziny tematyczne tak, by realizowane były docelowe wartości wskaźników. Jako możliwość pełniejszego sterowania realizacją celów Programu wskazano realizację projektów flagowych, czyli kluczowych projektów o charakterze strategicznym, które bezpośrednio przyczyniają się do zrealizowania przyjętej strategii i osiągania celów programu i których realizacja jest dla programu priorytetowa (w ograniczonej ilości). Jednocześnie należy prowadzić działania mające na celu zwiększenie zdolności absorpcyjnej na obszarze wsparcia.

9. Wkład programu w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz w osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Ramy prawne dla okresu programowania 2014-2020 definiują 11 celów tematycznych, które wiążą się z priorytetami Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1299/2013 z dnia 17.12.2013r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” stanowi, że co najmniej 80% przydziału z EFRR dla każdego programu transgranicznego skupia się na najwyżej czterech celach tematycznych określonych w art. 9 pierwszym podpunkcie rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Ze względu na zasadę koncentracji tematycznej i ze względu na najbardziej palące problemy zidentyfikowane na obszarze programu, zostały wybrane podane niżej cele tematyczne, które umożliwiają najlepsze wykorzystanie efektów synergii między poszczególnymi priorytetami inwestycyjnymi i w ramach współpracy transgranicznej umożliwią najlepszą reakcję na potrzeby obszaru pogranicza (podane po każdym celu tematycznym):

- Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (CT 5),
- Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników; (CT 8),
- Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie (CT 10),
- Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej (CT 11)

Wybrane cele tematyczne są odzwierciedlone poprzez 4 osie priorytetowe, które odzwierciedlają potrzeby i wyzwania zidentyfikowane w analizie sytuacyjnej obszaru programu. Każdy z wybranych celów tematycznych odpowiada na odpowiednie ustalenia analizy, która zidentyfikowała wyzwania i potrzeby regionu.

9.1 Oś priorytetowa 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem

Oś priorytetowa 1: Wspólne zarządzaniem ryzykiem odpowiada celowi tematycznemu: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (CT

5) i uwzględni charakter transgraniczny wielu ryzyk ekologicznych i technicznych, które zagrażają obszarowi programu.

Za pomocą realizacji projektów w tej osi priorytetowej zostanie uzyskana transgraniczna zdolność działania, czyli zdolność reagowania w odpowiednim czasie, efektywnie i w skoordynowany sposób na istniejące ryzyka i zagrożenia o charakterze ekologicznym i technicznym. Wybrana strategia jest dzięki temu zgodna z treścią Wspólnych ram strategicznych, które w kontekście zasad horyzontalnych podkreślają konieczność dostosowania do zmiany klimatu i potrzebę elastycznego reagowania na efekty zmian klimatycznych i katastrof naturalnych. Program poprzez wybraną strategię przyczynia się jednocześnie do drugiego priorytetu Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu: Zrównoważony wzrost: wspieranie bardziej konkurencyjnej i ekologicznej gospodarki, efektywniej korzystającej z zasobów. Częścią tego priorytetu jest także możliwość zapobiegania katastrofom i reagowania na nie.

Do zrealizowania priorytetu „Zrównoważonego rozwoju” program będzie się przyczyniał także poprzez zmniejszenie wpływu szkód wynikających ze zmian klimatu na środowisko na obszarze programu. Zmniejszenie to zostanie uzyskanie dzięki zwiększeniu możliwości wspólnego obszaru do radzenia sobie z ryzykami i ich następstwami.

Pierwsza oś priorytetowa programu odpowiada także potrzebom określonym w Stanowisku jednostek Komisji w sprawie rozwoju w zakresie Umowy Partnerstwa oraz programów na okres 2014-2020 dla Republiki Czeskiej. Jednym z działań, które zgodnie z wspomnianym dokumentem ma być wspierane w regionach graniczących z Rzeczpospolitą Polską, jest zarządzanie zagrożeniem powodziowym.

Poprzez interwencje ukierunkowane na Zwiększenie transgranicznej zdolności do działania w stosunku do istniejących ryzyk i zagrożeń o charakterze ekologicznym i technicznym, program odpowiada także na szczególne potrzeby regionów transgranicznych, tak jak definiuje je Umowa Partnerstwa na okres programowania 2014-2020 dla Republiki Czeskiej. Chodzi zwłaszcza o konieczność ściślejszej współpracy zarządzania kryzysowego i jednostek zintegrowanego systemu ratownictwa po obu stronach granicy, z uwzględnieniem transgranicznej dymensji niektórych ekstremalnych zjawisk meteorologicznych.

9.2 Oś priorytetowa 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Wybór celu tematycznego: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (CT 8) w ramach osi priorytetowej 2 wiąże się z wysoką stopą zarejestrowanego bezrobocia, z którym to problemem boryka się przeważająca część obszaru programu z jednej strony oraz z niewykorzystanym potencjałem, który obszarowi stanowi bogactwo przyrodnicze i kulturalne tego regionu, z drugiej strony.

Efektom interwencji programu, którą będzie stanowić kompleks działań ukierunkowanych zarówno na rozwój zasobów przyrodniczych i kulturowych, jak i na ich udostępnienie i promocję, będzie zwiększenie atrakcyjności promowanego obszaru dla odwiedzających, co przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy w turystyce i powiązanych branżach.

Oś priorytetowa 2 przyczynia się w ten sposób do trzeciego priorytetu „Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”: Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie

zatrudnienia, odznaczającej się spójnością społeczną i terytorialną.

Za pomocą tworzenia warunków do zatrudnienia, program przyczynia się w ramach osi priorytetowej 2 do realizacji założenia, że „75% ludności w wieku od 20 do 64 lat powinno mieć zatrudnienie” – czyli do jednego z celów Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Oś priorytetowa 2 poprzez działania ukierunkowane na transgraniczne udostępnienie zasobów przyrodniczych i kulturowych przyczynia się także częściowo do rozwiązania problemów wymienionych w Stanowiskach jednostek Komisji w sprawie rozwoju w zakresie Umowy Partnerstwa i programów na okres 2014-2020, którymi są braki w infrastrukturze transportowej.

Wsparcie działań w ramach osi priorytetowej 2 tworzy ponadto warunki dla inicjatywy „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ze Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się pośrednio w ten sposób do jej realizacji. Chodzi o pośredni wkład w zwiększenie konkurencyjności turystyki za pomocą odnowy zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz zwiększenia ich dostępności. Przewiduje się, że inwestycje te przyczynią się następnie do wzrostu zatrudnienia w branży turystycznej, co będzie sygnałem zwiększenia jej konkurencyjności.

9.3 Oś priorytetowa 3: Edukacja i kwalifikacje

Oś priorytetowa 3 Edukacja i kwalifikacje (dotycząca celu tematycznego 10 – Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie) wiąże się przede wszystkim z problemem wysokiej stopy bezrobocia wśród ludzi młodych w wieku do 24 lat na obszarze programu oraz z gorszym poziomem wykształcenia ludności (w porównaniu ze statystykami ogólnokrajowymi). Oczekiwanym efektem będzie poprawa umiejętności osób wchodzących na rynek pracy na obszarze wsparcia w zakresie znalezienia po obu stronach granicy pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom.

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 3, poprzez podniesienie jakości edukacji ukierunkowanej na skuteczniejsze znalezienie pracy na obszarze wsparcia, przyczyniają się do realizacji priorytetu Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach ze Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Priorytet ten na płaszczyźnie ogólnej podkreśla potrzebę podniesienia jakości edukacji w UE.

W ramach niektórych wspieranych działań – przygotowanie i realizacja wspólnej edukacji, współpraca między instytucjami edukacyjnymi i instytucjami na rynku pracy – program przyczynia się do zrealizowania głównego celu fundamentalnej inicjatywy „Mobilna młodzież”, mianowicie zwiększenia ogólnej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i przygotowania zawodowego w UE.

W ramach osi priorytetowej 3 będą wspierane działania ukierunkowane na poprawę pozycji osób wchodzących na rynek pracy i zapobieganie bezrobociu tych osób. W ten sposób program, poprzez wsparcie działań ukierunkowanych na wspólną edukację, działań ukierunkowanych na współpracę między instytucjami edukacyjnymi i instytucjami na rynku pracy, realizuje priorytet Rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, odznaczającej się spójnością społeczną i terytorialną ze Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Zrealizowanie

tego priorytetu będzie właśnie związane z inwestycjami służącymi zdobyciu umiejętności i zapewnieniu odpowiedniego poziomu zatrudnienia.

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 3 tworzą pośrednio warunki do realizacji fundamentalnej inicjatywy „Program na rzecz nowych umiejętności i miejsc pracy”. Poprzez wsparcie transgranicznych programów edukacyjnych program przyczyni się do realizacji celu tej inicjatywy dotyczącego ułatwienia i wsparcia mobilności pracowników w ramach UE. Poprzez wsparcie współpracy instytucji edukacyjnych z podmiotami na rynku pracy, program wesprze kolejny z celów wspomnianej inicjatywy: zapewnienie, aby w trakcie edukacji ogólnej, zawodowej, wyższej i edukacji dorosłych mogły zostać przyswojone i były uznawane umiejętności wymagane do podjęcia dalszej edukacji i znalezienia pracy.

Można w sposób uzasadniony przewidywać, że dzięki zwiększeniu kompetencji osób na potrzeby transgranicznego rynku pracy, działania realizowane w ramach osi priorytetowej 3 przyczynią się do realizacji następujących celów Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju:

- 75% ludności w wieku od 20 do 64 lat powinno być zatrudnionych (zwłaszcza za pośrednictwem wsparcia współpracy między instytucjami edukacyjnymi i instytucjami na rynku pracy).

9.4 Oś priorytetowa 4: Współpraca instytucji i społeczności

Oś priorytetowa 4 Współpraca instytucji i społeczności (dotycząca celu tematycznego 11 – Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej) za pośrednictwem zwiększenia intensywności współpracy instytucji jest ukierunkowana na realizację projektów pożytku publicznego i podniesienie jakości usług świadczonych w interesie publicznym. W ramach realizacji poszczególnych działań oczekuje się także poprawy poziomu współpracy i koegzystencji społeczności lokalnych we wspólnym regionie.

Dziedzina potencjału instytucjonalnego nie wiąże się bezpośrednio z mierzalnymi celami Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, jednak różne rodzaje powiązań można dostrzec przekrojowo wśród celów i fundamentalnych inicjatyw strategii. Efektywna i wydajna administracja publiczna jest bowiem podstawowym warunkiem osiągnięcia większości celów Strategii, ponieważ większość działań służących osiągnięciu określonych celów jest realizowana przez podmioty publicznoprawne, w znacznej większości przez administrację państwową i publiczną.

Wzmacnianie integracji na poziomie społeczności jest niezbędnym warunkiem skutecznego uzyskania efektów współpracy transgranicznej. Efekty te tylko z trudem można osiągnąć bez akceptacji ze strony społeczności lokalnych.

Ta oś priorytetowa reaguje również na płaszczyźnie ogólnej (współpraca instytucji i społeczności) na podaną niżej szczególną potrzebę regionów transgranicznych, zdefiniowaną w Umowie Partnerstwa i programów na okres 2014-2020 dla Republiki Czeskiej: współpraca instytucji administracji publicznej (komunikacja, koordynacja i poszukiwanie wspólnych rozwiązań w celu zwiększenia efektywności administracji i zwiększenia atrakcyjności regionu dla jego mieszkańców i podmiotów gospodarczych).

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
<p>Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</p>	<p>Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.</p>	<p>Transgraniczna potrzeba pokonywania zagrożeń wynika z uwarunkowań fizyczno-geograficznych i społeczno-ekonomicznych występujących na obszarze programowym. Skutki katastrof naturalnych i technicznych na znacznej części obszaru przekraczają wspólną granicę i mają swoje następstwa po obu stronach. Dlatego jest konieczne wspólne monitorowanie potencjalnych zagrożeń i transgraniczne współdzielenie informacji o nich oraz usuwanie ich następstw. Ze względu na charakterystykę obszaru podejmowanie działań ratowniczych jest na jego niemałej części bardziej efektywne z drugiej strony granicy (np. krótszy czas dojazdu).</p> <p>Z tego powodu niezbędna jest realizacja kompleksowych działań, których celem będzie transgraniczne połączenie systemów zarządzania ryzykiem, co pozwoli na szybkie i skoordynowane reagowanie na zagrożenia oraz zminimalizuje skutki dla mienia, zdrowia mieszkańców i środowiska. W celu osiągnięcia maksymalnej efektywności wspólnego pokonywania zagrożeń uwagę należy skupić na wszystkich elementach systemu – dostosowaniu warunków (prawnych, technicznych, proceduralnych) oraz stanie wyposażenia technicznego i kadrowego do podejmowania skoordynowanych działań ratowniczych.</p>
<p>Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie</p>	<p>Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających regionów przemysłowych i</p>	<p>Obszar programu charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia, która jest najwyższa przede wszystkim w rejonach bezpośrednio przygranicznych. Przyczyny takiego stanu rzeczy tkwią w peryferyjnym położeniu w powiązaniu z uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi oraz w</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
mobilności pracowników	zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój.	niezakończonych przekształceniach strukturalnych gospodarki regionu. Jednocześnie obszar ten jest bogaty w zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowiące znaczny potencjał prorozwojowy. Nie jest on jednak w pełni wykorzystany, chociaż na terenach przygranicznych, zwłaszcza górskich i podgórskich, stanowi jedną z niewielu szans dla rozwoju gospodarczego oraz utrzymania i wzrostu zatrudnienia. Ponadto jego większe wykorzystanie może przyczynić się do pożądanej dywersyfikacji gospodarki. Celem interwencji polegających na rozwoju zasobów przyrodniczych i kulturowych, ich promocji i udostępnieniu dla potencjalnych zwiedzających, wraz z budową niezbędnej infrastruktury publicznej, jest zaktywizowanie tego potencjału, a co za tym idzie wsparcie wzrostu liczby turystów i rozwoju turystyki i związanej z nią usług, a tym samym wzrostu zatrudnienia na obszarze programowania.
Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez opracowanie i realizację wspólnych programów nauczania, przygotowania zawodowego i szkolenia.	Wspólnym problemem pogranicza jest wysokie bezrobocie wśród młodych ludzi wchodzących na rynek pracy, które wykazuje ponadto tendencję rosnącą. Jedną z przyczyn jest dysproporcja pomiędzy strukturą kierunków nauczania a potrzebami rynku oraz niewystarczające przygotowanie absolwentów szkół do praktycznego wykonywania zawodu, co skutkuje niewielką chęcią pracodawców do przyjmowania kandydatów nieposiadających doświadczenia. Transgraniczny rynek pracy stanowi równocześnie dla absolwentów potencjalnie szersze możliwości znalezienia zatrudnienia. Podstawą do tego są jednak odpowiednie kompetencje, w tym znajomość języka. W celu ich zdobycia należy zbliżyć systemy kształcenia w taki sposób, aby absolwenci zdobyli w trakcie nauki wiedzę możliwą do wykorzystania w obu częściach rynku pracy. Z tego powodu interwencje dotyczą wspierania wspólnych działań edukacyjnych placówek oświaty oraz ich współpracy z pracodawcami. Poprzez realizację działań systemowych należy jednocześnie pokonywać bariery administracyjne ograniczające znalezienie zatrudnienia na wspólnym rynku pracy (uznawanie kwalifikacji, analizy i opracowania studyjne).

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
<p>Zwiększanie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej</p>	<p>Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami</p>	<p>Oprócz usuwania barier fizycznych istniejących na wspólnym obszarze, nie mniej ważna jest także eliminacja utrzymujących się barier ograniczających współpracę i realizację wspólnych działań na poziomie społeczności i instytucji. Współpraca podmiotów administracji publicznej, jak również sektora non-profit stanowi duży potencjał dla osiągnięcia efektów skali, synergii i poprawy zarządzania obszarem i świadczenia usług publicznych. Osiąganie wymienionych pozytywnych efektów na poziomie administracji byłoby jednak trudne do zrealizowania bez wzajemnego zrozumienia i pozytywnego postrzegania współistnienia społeczności z obu stron granicy. Cel tematyczny realizuje działania kooperacyjne przyczyniające się do realizacji wspólnego podejścia i działania zarówno na poziomie instytucji, jak i społeczności, a tym samym do aktywizowania endogenicznego potencjału wspólnego obszaru.</p>

1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej

Alokacje finansowe przeznaczone na poszczególne cele tematyczne uwzględniają:

- oszacowanie potencjału we współpracy z krajami/urzędami marszałkowskimi/euroregionami z obszaru programowego,
- priorytety finansowania określone przez Komisję Europejską - Stanowiska jednostek Komisji do spraw rozwoju w zakresie Umowy Partnerstwa i programów w Republice Czeskiej i w Polsce na okres 2014-2020 (Stanowiska EK),
- doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 uzasadnione wynikami dokumentu „Analiza Programu Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013 – wnioski z obecnego okresu programowania i punkt wyjścia do nowego okresu”.

Uzasadnienia podziału środków programowych pomiędzy poszczególne osie priorytetowe programu zostały podane poniżej:

1) Oś priorytetowa 1. Wspólne zarządzanie ryzykiem

Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową wynosi 12,21 mln EUR, co stanowi 5,4% budżetu programu. Szacowana wartość alokacji została określona na podstawie:

- szacowanego zakresu finansowego przygotowywanych projektów,
- wartości środków, które beneficjenci uzyskali w poprzednim okresie programowania na projekty z dziedziny zarządzania kryzysowego.

Alokacja finansowa na tę oś priorytetową odpowiada także znaczeniu, jakie celowi tematycznemu 5 (Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykami) przypisuje Stanowisko KE³ () w Republice Czeskiej i w Polsce na lata 2014-2020. Stanowisko w odniesieniu do Republiki Czeskiej w rozdziale poświęconym priorytetom europejskiej współpracy terytorialnej wyraźnie podkreśla znaczenie zarządzania zagrożeniem powodziowym w przypadku regionów graniczących z Polską. W odniesieniu do Polski w analogicznym rozdziale, KE wspomina o potrzebie współpracy w zakresie działań przeciwpowodziowych oraz mających na celu zwiększenie odporności na zmiany klimatu.

Doświadczenia z okresu 2007-2013, wskazują na bardzo wysokie możliwości absorpcyjnie w dziedzinie zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie budowania i rozwoju zintegrowanych systemów ratownictwa.

2) Oś priorytetowa 2. Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową wynosi 135,72 mln EUR, co stanowi 60% programu. W ramach tej puli, 27% przeznaczono na działania związane z poprawą dostępności dziedzictwa kulturowego i naturalnego pogranicza poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową, a 33% na wykorzystanie wewnętrznego potencjału obszaru wsparcia związanego z ww. dziedzictwem.

Poziom alokacji finansowej na oś priorytetową 2. odzwierciedla wysokie możliwości absorpcyjne operacji z dziedziny wykorzystania szczególnych zasobów kulturowych i przyrodniczych pogranicza, zarówno w zakresie ich odnowy, jak i udostępniania. Duże i

³ Dostępne na http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/program/index_en.cfm.

trwale zainteresowanie operacjami tego typu potwierdzają działania wnioskodawców z okresu 2007-2013, kiedy to porównywalna ilość środków finansowych (115 mln EUR) została bez większych problemów wykorzystana.

Wysoka pula środków przeznaczona na tę oś priorytetową odpowiada zarówno kluczowej dla dalszego rozwoju regionu roli zatrudnienia, jak i przewidywanej dużej skali finansowej i/lub dużej liczbie operacji przewidzianych do realizacji w ramach osi priorytetowej 2. W *Stanowisku KE* wobec Republiki Czeskiej wśród priorytetów EWT wymieniono konieczność usunięcia braków w dziedzinie dostępności transportowej regionów przygranicznych. *Stanowisko KE* dla RP mówi natomiast o potrzebie usunięcia najważniejszych niedoborów w transporcie, konieczności zwiększenia dostępności obszarów granicznych z uwzględnieniem usług publicznego transportu multimodalnego, oraz dążeniu do zniesienia wszelkich przeszkód dla mobilności pracowników.

3) Oś priorytetowa 3 Edukacja i kwalifikacje

Zakres operacji finansowanych w ramach tej osi priorytetowej wpisuje się w ogólne priorytety stawiane przez KE obu państwom. Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową to 10,18 mln EUR, co stanowi 4,5% budżetu programu. Jej poziom, podobnie jak w przypadku pozostałych osi priorytetowych, uwzględnia potencjał obszaru wsparcia i odzwierciedla głównie nieinwestycyjny charakter przewidzianych do realizacji działań.

Zaplanowany ograniczony zakres inwestycji odpowiada również stosunkowo niskiemu poziomowi zainteresowania wnioskodawców tego typu operacjami w poprzednim okresie programowania. Wynikało ono po części z faktu, iż po stronie polskiej obszar wsparcia nie obejmuje najważniejszych ośrodków akademickich z województwa śląskiego i dolnośląskiego. Jednocześnie doświadczenia z okresu 2007-2013 wskazują na wysoką jakość zrealizowanych operacji z dziedziny edukacji i podnoszenia kwalifikacji i wskazują na istniejący potencjał wygenerowania podobnych projektów w perspektywie 2014-2020.

4) Oś priorytetowa 4 Współpraca instytucji i społeczności

Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową wynosi 54,51 mln EUR, co stanowi 24,1% budżetu programu.. Wysoki poziom alokacji przeznaczonej na finansowanie operacji z tej osi priorytetowej odzwierciedla ich przekrojowy charakter i szeroki zakres osi, obejmujący różne dziedziny życia, m.in. bezpieczeństwo, ochronę i wykorzystanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury materialnej i niematerialnej oraz edukację, które będą wspierane, m.in. współpracę służb ratowniczych i porządkowych, inicjatywy na rzecz młodzieży, działania planistyczne w zakresie infrastruktury transportowej, planowanie przestrzenne oraz usługi publiczne o znaczeniu ogólnospołecznym.

W *Stanowisku KE* w odniesieniu do EWT w Polsce wskazuje się na potrzebę wymiany know-how i współpracy innowacyjnej regionów w obszarze przygranicznym.

Doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 również wykazały wysokie możliwości absorpcyjne w tej dziedzinie, wynikające przede wszystkim z liczby propozycji projektowych.

5) Oś priorytetowa 5 Pomoc Techniczna

Kwotę alokacji na tę oś priorytetową ustalono na podstawie art. 17 (Pomoc Techniczna) Rozporządzenia 1299/2013, który określa ramy finansowe alokacji na pomoc techniczną.

Powiązania między poszczególnymi osiami priorytetowymi

Do optymalnej koncentracji środków w celu zwiększenia wpływu i efektywności polityki

spójności przyczyni się wzajemne powiązanie celów realizowanych w ramach każdej z osi priorytetowych. Oś priorytetowa 1 odzwierciedla podstawową potrzebę pogranicza i jego mieszkańców, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa. Działania wspierane w ramach osi priorytetowych nr 2 i 3 będą przyczyniać się do zwiększenia zatrudnienia w regionie pogranicza polsko-czeskiego poprzez odnowę i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz zwiększenie jego dostępności, a także poprzez dostosowanie kompetencji i umiejętności mieszkańców regionu do potrzeb transgranicznego rynku pracy.

Oś priorytetowa nr 4 ma charakter przekrojowy i uzupełniający wobec pozostałych osi, ponieważ dotyczy współpracy transgranicznej w szerokim spektrum dziedzin, także w tych, w których inwestycje są dofinansowywane w ramach osi priorytetowych 1 - 3.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu EWT

Oś priorytetowa	Wsparcie z EFRR (w EUR)	Część (%) ogólnej kwoty wsparcia Unii dla programu EWT (w podziale na fundusze) ⁴			Cel tematyczny ⁵	Priorytety inwestycyjne ⁶	Cele szczegółowe odpowiadające priorytetom inwestycyjnym	Wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu
		EFRR ⁷	EIS ⁸ (w stosownych przypadkach)	IPA ⁹ (w stosownych przypadkach)				
Wspólne zarządzanie ryzykiem	12 215 972	85 %	X	X	Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na specyficzne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zapewnieniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Podniesienie transgranicznej gotowości do podejmowania działań w obliczu sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych	Poziom transgranicznej gotowości do podejmowania działań w celu rozwiązywania sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych
Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	135 733 026	85 %	X	X	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	Poprawa warunków dla zatrudnienia poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczych i kulturowych zasobów regionu	Liczba udzielonych noclegów LUB Liczba turystów korzystających z noclegów

⁴ Sposób przedstawienia udziałów odpowiadających kwotom EIS i IPA zależy od wybranego wariantu zarządzania.

⁵ Tytuł celu tematycznego (nie dotyczy pomocy technicznej).

⁶ Tytuł priorytetu inwestycyjnego (nie dotyczy pomocy technicznej).

⁷ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

⁸ Europejski Instrument Sąsiedztwa.

⁹ Instrument Pomocy Przedakcesyjnej.

Edukacja i kwalifikacje	10 179 977	85 %	X	X	Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia	Poprawa sytuacji osób wchodzących na transgraniczny rynek prac	Zarejestrowani bezrobotni bez stażu pracy
Współpraca instytucji i społeczności	54 519 432	85 %	X	X	Zwiększanie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami	Zintensyfikowanie współpracy instytucji i społeczności w regionie przygranicznym	Poziom współpracy instytucji na pograniczu polsko-czeskim Poziom postrzegania współegzystencji i współpracy społeczności lokalnych w regionie przygranicznym
Pomoc techniczna	13 573 303	85 %	X	X	X	X		X

SEKCJA 2: Osie priorytetowe

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. a) i b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A.1a OŚ PRIORYTETOWA 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej	OP 1
Nazwa osi priorytetowej	Wspólne zarządzanie ryzykiem

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2a Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

(podstawa: art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A.3a Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Publiczne/ogółem

2.A.4a PRIORYTET INWESTYCYJNY

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	1.1. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	---

2.A.5a Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Nr identyfikacyjny	1.1. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
Cel szczegółowy	Podniesienie transgranicznej gotowości do podejmowania działań podczas rozwiązywania sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych
Rezultaty, które państwo członkowskie	Transgraniczna zdolność do podejmowania działań, czyli zdolność do szybkiego, skutecznego i skoordynowanego reagowania na istniejące ryzyka i zagrożenia, naturalne oraz wywołane działalnością człowieka,

zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii

wymaga spełnienia trzech powiązanych ze sobą warunków:

- 1. Połączenie systemów zarządzania ryzykiem w taki sposób, aby systemy te były w stanie się komunikować oraz gromadzić, współdzielić i wykorzystywać informacje w dziedzinie zarządzania kryzysowego po obu stronach granicy**

Celem interwencji jest osiągnięcie połączenia systemów zarządzania ryzykiem, stanowiących funkcjonalny zespół wyposażenia technicznego i komunikacyjnego oraz mechanizmów i zasad jego funkcjonowania.

Istnienie takiego połączenia zapewni wystarczającą ilość informacji (np. systemy monitorowania zagrożeń) oraz stworzy warunki do szybkiego i skutecznego działania przez granicę oraz większy stopień przygotowania do usuwania szkód.

- 2. Odpowiednie wyposażenie techniczne jednostek, które będą podejmować działania transgraniczne**

Fizyczno-geograficzne i społeczno-ekonomiczne uwarunkowania obszaru programowego (wpływające np. na czas dojazdu jednostek ratowniczych na pograniczu) powodują potrzebę wspólnego reagowania na sytuacje nadzwyczajne i kryzysowe. Z tego powodu interwencja ukierunkowana jest na niezbędne doposażenie jednostek, które aktywnie uczestniczą w rozwiązywaniu sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych po obu stronach granicy w celu zmniejszenia szkód na zdrowiu i mieniu mieszkańców wspólnego pogranicza.

- 3. Wystarczające kompetencje personelu jednostek podejmujących działania ratownicze oraz zdolność efektywnego uczestniczenia we wspólnym reagowaniu na zaistniałe ryzyka**

Celem PI jest umożliwienie kompleksowej realizacji rozwiązań, które pozwolą na to, by jednostki ratowniczych i porządkowych oraz zarządzania kryzysowego po obu stronach wyposażone były w kompatybilne niezbędne systemy, sprzęt i personel, zdolne do wzajemnej komunikacji w celu wspólnego zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń. Rezultatem tych interwencji realizowanych wyłącznie na obszarach, w których istnieją przesłanki i potrzeba wspólnego działania, będzie ogólnie większa zdolność wspólnego obszaru do radzenia sobie z zagrożeniami i ich następstwami.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu
(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Poziom transgranicznej gotowości do podejmowania działań w celu rozwiązywania sytuacji nadzwyczajnych kryzysowych	Skala		2014		IZ	

2.A.6a Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1.

2.A.6.1a Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	--

W ramach priorytetu inwestycyjnego i w celu osiągnięcia celu szczegółowego będą wspierane następujące rodzaje działań w zakresie zarządzania ryzykiem¹⁰, przyczyniające się do podniesienia zdolności szybkiego reagowania na sytuację kryzysową, zdolności elastycznego skoncentrowania sił i środków w miejscu dotkniętym zdarzeniem, a tym samym do utrzymania ciągłej zdolności do podejmowania działań oraz oddziaływania na całym obszarze wspólnego regionu:

1. Inwestycje w rozwój wspólnych lub połączonych systemów zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń

Realizacja tego rodzaju działań umożliwi łączenie systemów zapobiegania, monitorowania i zarządzania ryzykiem, a tym samym podniesie gotowość jednostek ratowniczych i porządkowych oraz zarządzania kryzysowego do rozwiązywania sytuacji kryzysowych.

Zagrożenia, zarówno naturalne (susze i pożary, powodzie, lawiny, obsunięcia ziemi itp.), jak i związane z działalnością człowieka (awarie przemysłowe, wycieki substancji niebezpiecznych itp.) mają charakter ponadpaństwowy i wpływają na dotknięte tereny obu krajów bez względu na granicę. W związku z tym, również reagowanie na takie zagrożenia nie powinno być w żaden sposób ograniczone sztucznymi barierami, tj. granicą państwową oraz istnieniem dwóch odmiennych systemów, które ograniczają wspólne zapobieganie,

¹⁰ Przez zarządzanie ryzykiem rozumie się zespół narzędzi i działań o charakterze organizacyjnym i technicznym polegających na zapobieganiu, monitorowaniu, reagowaniu i usuwaniu skutków zagrożeń.

monitorowanie, reagowanie i usuwanie skutków zagrożeń dla ochrony wspólnego regionu i jego mieszkańców.

Dla osiągnięcia powyższego celu będą realizowane następujące typy działań:

- realizacja działań systemowych, mających na celu zwiększenie koordynacji działań z zakresu zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń. Dotyczy to działań systemowych, mających charakter parasolowy, stwarzających podstawowe uwarunkowania legislacyjne i techniczne dla wspólnego i skoordynowanego działania jednostek zarządzania kryzysowego, służb ratowniczych i porządkowych (umowne i prawno-administracyjne uregulowanie zasad komunikacji i zasad podejmowania wspólnych działań itp.),
- realizacja działań mających na celu połączenie systemów zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń oraz zwiększenie ich kompatybilności – dostosowanie i/lub rozbudowa istniejących systemów zapewniające kompatybilność i dostępność po obu stronach granicy,
- wspólne identyfikowanie zagrożeń, tworzenie, rozbudowywanie i aktualizowanie wspólnych baz informacji o zagrożeniach.

2. Działania inwestycyjne mające na celu zwiększenie zdolności służb ratowniczych i porządkowych do skutecznego podejmowania działań po obu stronach granicy

Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i formy osadnictwa na znaczącej części pogranicza efektywne jest podejmowanie transgranicznych działań ratowniczych (przez jednostki z państwa sąsiedniego lub we współpracy z nimi). W celu umożliwienia tych działań niezbędne, poza zapewnieniem ram prawno-administracyjnych, jest zapewnienie odpowiedniego i kompatybilnego wyposażenia technicznego.

Realizacja takich działań umożliwi doposażenie w niezbędny sprzęt i wyposażenie jednostek ratowniczych i służb dbających o bezpieczeństwo, działających w bezpośrednim pobliżu granicy i mających zdolność do podejmowania działań ratowniczych po obu stronach granicy. Przyczyni się do poprawy gotowości do podejmowania działań i skuteczności tych działań w razie wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych na obszarze przygranicznym. Nabywany będzie wyłącznie sprzęt, który będzie mógł być wykorzystywany po obu stronach granicy.

Lepsze przygotowanie w zakresie zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń powinno być zapewnione poprzez następujące konkretne działania:

- zakup środków technicznych tam, gdzie jest to niezbędne dla podejmowania skutecznych skoordynowanych lub wspólnych działań przez służby ratownicze i porządkowe;
- modyfikacja wyposażenia będącego w dyspozycji służb ratowniczych i porządkowych, mająca na celu podniesienie jego kompatybilności oraz umożliwiająca lub ułatwiająca wspólne działania w zakresie zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń,
- niezbędne działania inwestycyjne, mające na celu przystosowanie posiadanej

infrastruktury do wykorzystania zakupionego / zmodernizowanego sprzętu i/lub wyposażenia.

3. Wspólne specjalistyczne przygotowanie pracowników jednostek ratowniczych/porządkowych i jednostek zarządzania kryzysowego mające na celu wzmocnienie gotowości do podejmowania działań transgranicznych

W celu zapewnienia efektywnego wykonywania działań prewencyjnych i rozwiązywania zagrożeń niezbędna jest zdolność personelu jednostek ratowniczych i porządkowych oraz zarządzania kryzysowego z obu stron granicy do uczestniczenia we wspólnym zapobieganiu, monitorowaniu, reagowaniu i usuwaniu skutków zagrożeń.

Aby ww. jednostki ratownicze i porządkowe oraz zarządzania kryzysowego mogły osiągnąć transgraniczną zdolność do współdziałania, tzn. gotowość do zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń na wspólnym obszarze, konieczne jest stworzenie i stosowanie wspólnych procedur i podniesienie poziomu wiedzy na temat procedur, norm prawnych i technicznych oraz innych elementów i uwarunkowań dotyczących zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń w sąsiednim kraju. Do tego zmierzają poniższe przykładowe działania:

- szkolenia dot. uwarunkowań prawnoadministracyjnych i innych w zakresie zarządzania kryzysowego w kraju partnerskim w ramach teoretycznego i praktycznego fachowego przygotowania jednostek ratowniczych i porządkowych oraz zarządzania kryzysowego (w tym niezbędna edukacja językowa),
- wspólne ćwiczenia oraz przygotowanie jednostek ratowniczych i służb dbających o bezpieczeństwo.

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy wspólnego regionu - samorządy - podmioty gospodarcze - turyści odwiedzający region
------------------------------	--

Obszary specyficzne   **NIE DOTYCZY**

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia ▪ Organizacje powołane przez władze publiczne ▪ Organizacje pozarządowe non-profit, o ile stanowią część systemu zintegrowanego systemu ratowniczego lub systemu zarządzania kryzysowego
---------------------	---

2.A.6.2a Kierunkowe zasady wyboru operacji

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	--

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na

następujących:

I. ogólnych zasadach oceny (obowiązujących dla wszystkich PI w programie)

Znaczenie strategiczne:

- projekt przyczynia się do osiągnięcia celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego;
- projekt jest zgodny z właściwymi strategiami na poziomie regionalnym/ogólnokrajowym

Partnerstwo:

- partnerzy projektu są kwalifikowalni wg zasad programowych i mają wystarczającą zdolność do zapewnienia realizacji projektu

Znaczenie dla obszaru wsparcia:

- projekt uwzględnia sytuację społeczno-gospodarczą pogranicza (jego potrzeby i/lub potencjał) i ma jednoznacznie pozytywny wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy i/lub odpowiada jego obiektywnym potrzebom
- projekt przyczynia się do spójności i integralności wspólnego regionu i/lub przyczynia się do wzmocnienia wspólnej tożsamości

Transgraniczny charakter projektu:

- projekt spełnia kryteria współpracy transgranicznej (art.2(4) Rozporządzenia nr 1299/2013)
- projekt jest realizowany po obu stronach granicy, ewentualnie w jednym z państw – w takim przypadku jasno jest wykazany jego wpływ transgraniczny i korzyści płynące z jego wdrożenia (art.212(2) Rozporządzenia nr 1299/2013)

Specyficzne cechy projektu:

- projekt ma mieć jasną logikę interwencji (jasne powiązanie pomiędzy potrzebą/potencjałem, wskazanymi celami projektu a zaproponowanymi działaniami)
- planowane wydatki są efektywne
- produkty projektu są trwałe

Zasady horyzontalne:

- projekt respektuje równość kobiet i mężczyzn oraz nie zawiera żadnych elementów dyskryminacji
- projekt w czasie swojej realizacji respektuje zasady zrównoważonego rozwoju

W Programie możliwa jest realizacja projektów w trybie art. 20 ust. 2 i 3 Rozporządzenia (UE)nr 1299/2013.

II. specyficznych zasadach oceny (obowiązujących tylko dla danego PI)

W projektach dot. nabycia sprzętu i wyposażenia: uzasadnienie możliwości i potrzeby transgranicznego wykorzystania

Dofinansowane będą tylko takie projekty, w przypadku których zostanie w sposób jednoznaczny zapewnione, że spełniają wymogi:

- techniczne: spełnia takie normy techniczne, aby w żaden sposób nie było ograniczone zadysponowanie/wykorzystanie nabywanego sprzętu i wyposażenia po stronie polskiej i czeskiej (np. w wyniku odmiennych norm technicznych, standardów itp.)
- prawne: istnienie podstaw prawnych dla wspólnych działań lub wykorzystania – ogólne lub bilateralne normy, konwencje itp.

i zarazem, w których zostanie wykazana:

- potrzeba nabycia brakującego sprzętu i/lub wyposażenia (tj. na danym obszarze nie ma takiego samego lub podobnego sprzętu i/lub wyposażenia w wystarczającej ilości lub jego cechy nie są, w sposób możliwy do wykazania, adekwatne do obiektywnych potrzeb).

Dofinansowane będą projekty, w przypadku których będą istniały jednoznaczne możliwości i potrzeby transgranicznego wykorzystania nabytego sprzętu i/lub wyposażenia.

Komitet Monitorujący przygotowuje i zatwierdzi szczegółowe kryteria oceny oraz działania wspierane w ramach programu i poszczególnych PI.

2.A.6.3a Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	--

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *n.dot.*

2.A.6.4a Planowane wykorzystanie dużych projektów

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	--

n.dot.

2.A.6.5a Wskaźniki produktu

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 4: *Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu*

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba systemów o podwyższonym stopniu powiązania/ kompatybilności	systemy	10	W/B	
	Liczba wspartych jednostek ratowniczych i porządkowych oraz jednostek zarządzania kryzysowego	jednostki	24	W/B	

2.A.7a Ramy wykonania dla osi priorytetowej 1

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt v) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 oraz załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: *Ramy wykonania dla osi priorytetowej 1*

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr id.	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
1	Produkt		Liczba systemów o podwyższonym stopniu powiązania/ kompatybilności	systemy	2	10	W/B	
1	Produkt		Liczba wspartych jednostek ratowniczych i porządkowych oraz jednostek zarządzania kryzysowego	jednostki	4	24	W/B	
1	Finansowy		Wydatki kwalifikowalne certyfikowane ogółem	EUR	1 755 000	14 371 732	IZ	

2.A.8a Kategorie interwencji

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt vii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 6: *Wymiar 1 Zakres interwencji*

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	087 Środki w zakresie dostosowania do zmian klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodzią, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	11 605 173
	088 Zapobieganie zagrożeniom naturalnym niezwiązanym z klimatem (np. trzęsieniami ziemi) oraz wywołanym działalnością człowieka, np. awariami przemysłowymi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	610 799

Tabela 7: Wymiar 2 - Forma finansowania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	01 Dotacja bezzwrotna	12 215 972

Tabela 8: Wymiar 3 Typ obszaru

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	4 886 389
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	3 664 792
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	3 664 791

Tabela 9: Wymiar 6 – Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie	07 nie dotyczy	

ryzykiem		
----------	--	--

2.A.9a Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa   **Wspólne zarządzanie ryzykiem**

n.dot.

2.A.1b OŚ PRIORYTETOWA 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej OP 2

Nazwa osi priorytetowej Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2b Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

(podstawa: art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A.3b Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Publiczne/łączne

2.A.4b PRIORYTET INWESTYCYJNY

Priorytet inwestycyjny	2.1: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój
-------------------------------	--

2.A.5b Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	2.1: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój
Cel szczegółowy	Poprawa warunków dla zatrudnienia poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczych i kulturowych zasobów regionu.
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy	Punktem wyjścia dla określenia celu szczegółowego są długotrwałe niekorzystne trendy dot. bezrobocia na obszarze Programu (opisane w części 1. dokumentu). Wykorzystanie zasobów kulturowych i przyrodniczych obszaru w celu zwiększenia jego odwiedzalności i związane z tym tworzenie nowych miejsc pracy na wspólnym obszarze

wspieraniu Unii

wspierania stanowi istotną szansę dla rozwoju obszaru Programu. Potencjał tych zasobów nie jest, jak dotąd, w pełni wykorzystany. Podstawowym ograniczeniem dla pełnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu pogranicza polsko-czeskiego jest jego ograniczona dostępność spowodowana m.in. brakami w infrastrukturze transportowej oraz niedoinwestowanie samych obiektów dziedzictwa.

Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru Programu będzie osiągnięte także poprzez działania marketingowe i promocyjne.

Peryferyjny charakter większości obszaru programowego wraz z uwarunkowaniami naturalnymi przejawia się także w niskiej dostępności komunikacyjnej obszarów atrakcyjnych dla zwiedzających, ze względu na bogactwo przyrodnicze czy kulturowe. Zatem w celu zwiększenia liczby osób odwiedzających pogranicze konieczne jest zapewnienie dostępności transportowej, w szczególności drogowej, tych terenów.

Wsparcie obejmie również elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego o największym potencjale atrakcyjności dla osób odwiedzających obszar Programu oraz działania informacyjne, marketingowe i promocyjne skierowane do potencjalnych turystów odwiedzających tego typu dziedzictwo.

Wynikiem interwencji programu będzie podniesienie atrakcyjności obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego celem zwiększenia liczby odwiedzających obszar oraz zwiększenie ich transgranicznej dostępności transportowej. Ww. zasoby kulturowe i przyrodnicze o podniesionej jakości i dostępności wpłyną na wzrost liczby odwiedzających region pogranicza polsko-czeskiego, co doprowadzi do utworzenia nowych miejsc pracy w branży turystycznej i w powiązanych z nią branżach.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania	przyjazdy gości				Dane statystyczne	

2.A.6b Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.1

2.A.6.1b Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój
-------------------------------	---

W ramach priorytetu inwestycyjnego zostanie wsparty zbiór działań, które będą ukierunkowane na wykorzystanie potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na obszarze wsparcia w turystyce, zwiększenie znaczenia okołoturystycznych gałęzi w gospodarce lokalnej i regionalnej oraz wzrost zatrudnienia w branży turystycznej i w branżach z nią związanych. Dla osiągnięcia tego celu realizowane będą następujące typy działań:

1. Zachowanie i odnowa atrakcji kulturowych i przyrodniczych, ukierunkowane na ich wykorzystanie dla zrównoważonego rozwoju wspólnego pogranicza

Działania zmierzające do zachowania i odnowy atrakcji kulturowych i przyrodniczych bezpośrednio zwiększają jakość i zakres oferty turystycznej i w ten sposób wpływają na wzrost zatrudnienia w turystyce i związanych z nią gałęziach gospodarki. W celu podniesienia jakości i wzbogacenia oferty turystycznej mogą być realizowane następujące działania:

- rekonstrukcje, rewitalizacje i inne działania służące zachowaniu i odnowie atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
- działania zmierzające do większego włączenia atrakcji kulturowych i przyrodniczych do zrównoważonego ruchu turystycznego.

Dotyczy to realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczących elementów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz innych znaczących atrakcji regionu, zmierzających do wzbogacenia oferty turystycznej pogranicza.

2. Wspieranie wykorzystania niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Wspieranie zachowania i rozwoju niematerialnego dziedzictwa kulturowego pogranicza polsko-czeskiego ma wysoki potencjał generowania efektów synergicznych. Wydarzenia kulturalne, wykorzystujące dziedzictwo niematerialne (np. festiwale tradycji, pokazy rzemiosła tradycyjnego), przyczyniają się nie tylko do włączania elementów dziedzictwa niematerialnego do ruchu turystycznego, ale przyczyniają się także do wykorzystania innych (zazwyczaj materialnych) atrakcji regionu pogranicza.

Działania w zakresie infrastruktury w celu transgranicznego udostępnienia i wykorzystania kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa regionu przygranicznego

Dostępność przyrodniczych i kulturowych atrakcji regionu jest warunkiem niezbędnym dla ich wykorzystania w turystyce, a tym samym do tworzenia przesłanek na rzecz powstania nowych miejsc pracy. W celu dalszego wykorzystania istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych będą realizowane poniższe przykładowe działania:

- rekonstrukcja/przebudowa i modernizacja istniejących lokalnych i regionalnych połączeń drogowych poprawiających transgraniczną dostępność atrakcji przyrodniczych i kulturowych, tj.:
  - modernizacja lokalnych i regionalnych połączeń drogowych poprawiająca dostępność transgraniczną atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
  - realizacja przedsięwzięć zwiększających przepustowość lokalnych i regionalnych połączeń drogowych, poprawiających dostępność transgraniczną atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
  - przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia przepustowości transportowej na drogach oraz do zwiększenia pojemności sieci drogowej (poprawa parametrów dróg umożliwiających ruch samochodów, które wcześniej nie mogły z połączenia korzystać, np. z powodu ciężaru lub rozmiarów),
  - realizacja działań o charakterze technicznym na drogach, prowadzących do lepszej dostępności transgranicznej terenów znaczących pod względem turystycznym (np. działania w zakresie telematyki transportowej, poprawiające dostępność obszarów obciążonych pod względem turystycznym itp.).)

Dofinansowanie z Programu będzie skierowane do miejsc, w których nie są zapewnione odpowiedniej jakości połączenia transgraniczne (w tym, gdy takiego połączenia nie ma wcale /jest nieodpowiednie w stosunku do natężenia ruchu na danym obszarze turystycznym/ jest nieodpowiednie pod względem jakościowym). W połączeniu z innymi działaniami w ramach osi priorytetowej nr 2, inwestycje te przyczynią się do lepszego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych obszaru programowego a w perspektywie długoterminowej do zwiększenia zatrudnienia i poprawy warunków społeczno-gospodarczych regionu.

- budowa, rekonstrukcja, przebudowa, modernizacja ogólnie dostępnej infrastruktury udostępniającej i zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w branży turystycznej (np. ścieżki rowerowe, ścieżki edukacyjne itp.), w tym uzupełniająca infrastruktura turystyczna ułatwiająca korzystanie z atrakcji kulturowych i przyrodniczych (np. stojaki na rowery, tablice informacyjne itp.),
- budowa, rekonstrukcja, przebudowa modernizacja infrastruktury umożliwiającej lub ułatwiającej dostęp do atrakcji kulturowych i przyrodniczych przez odwiedzających ze specjalnymi potrzebami (niepełnosprawni, rodziny z dziećmi, seniorzy itp.).

3. Wspólne działania informacyjne, marketingowe i promocyjne w dziedzinie wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych

Osiągnięcie celu szczegółowego PI nie byłoby możliwe bez dobrej, przemyślanej i skoordynowanej promocji obszaru wsparcia i jego atrakcji. Skoordynowane podejście do promocji jest jednym z warunków zwiększenia liczby osób odwiedzających polsko-czeskie pogranicze. Jako wspólne działania informacyjne, marketingowe i promocyjne będą

realizowane poniższe przykładowe działania:

- wykorzystanie technologii mobilnych do wspólnej prezentacji i promocji atrakcji przyrodniczych i kulturowych wspólnego pogranicza (np. strony internetowe, portale społecznościowe, aplikacje mobilne, wykorzystanie QR Code itp.),
- wspólne kampanie promujące atrakcje przyrodnicze i kulturalne wspólnego obszaru,
- wspólny udział na targach i podobnych turystycznych wydarzeniach promocyjnych, w tym nabycie niezbędnych materiałów promocyjnych o charakterze długotrwałym, potrzebnych do tego typu promocji (banery, namioty promocyjne itp.)

4. Opracowania studyjne, strategie, plany zmierzające do wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych

Poprawa wspólnego planowania, opartego na wysokiej jakości analizie potrzeb i potencjałów na konkretnych obszarach geograficznych lub tematycznie wyodrębnionych, będzie podstawą do zwiększenia koordynacji w zakresie ochrony i wykorzystania tych zasobów, a tym samym do poszerzenia i zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych w branży turystycznej.

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy wspólnego regionu - odwiedzający region - samorządy obszarów znaczących pod względem turystycznym - podmioty gospodarcze w turystyce i branżach z nią powiązanych
------------------------------	---

Obszary szczegółowe   **nie dotyczy**

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia - Organizacje powołane przez władze publiczne - Organizacje pozarządowe non-profit - Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej - Kościoły i związki wyznaniowe - Stowarzyszenia i związki działające w obszarze turystyki
---------------------	--

2.A.6.2b Kierunkowe zasady wyboru operacji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Priorytet inwestycyjny

Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na:

I. ogólnych zasadach oceny (obowiązujących dla wszystkich PI w programie):

Ogólne zasady wyboru projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego będą zgodne z ww. zasadami opisanymi dla Osi Priorytetowej 1.

II. szczegółowych zasad oceniania (obowiązują tylko dla danego PI)

- dofinansowane będzie przygotowanie tylko takich opracowań studyjnych, strategii, planów i podobnych materiałów koncepcyjnych i rozwiązań, w przypadku których istnieje jednoznaczny dowód lub uzasadnione założenie ich faktycznego wykorzystania w zrównoważonym rozwoju wspólnego obszaru
- w ramach działania: **Działania w zakresie infrastruktury w celu transgranicznego udostępnienia i wykorzystania kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa regionu przygranicznego:**
  - o w przypadku projektów ukierunkowanych na infrastrukturę drogową będą wspierane tylko projekty dot. ciągów komunikacyjnych (tj. dany fragment drogi powinien być albo jednym odcinkiem, albo, w przypadku projektu, na który składa się kilka fragmentów, powinno istnieć pomiędzy nimi logiczne połączenie)w przypadku projektów dotyczących infrastruktury drogowej modernizowane odcinki muszą wykazywać po obu stronach granicy porównywalne parametry techniczne (np. obciążenie jezdni), , i musi zostać zapewniona możliwość ich wykorzystania przez podobne kategorie pojazdów,
  - o dofinansowana będzie tylko infrastruktura drogową prowadząca do atrakcji turystycznych o potencjale w zakresie zwiększenia transgranicznego ruchu turystycznego i transgranicznej dostępności atrakcji turystycznych we wspólnym regionie.

Pomoc publiczna:

Wobec projektów, które otrzymają wsparcie ze środków Programu, a w których występują znamiona pomocy publicznej, zostaną zastosowane właściwe przepisy UE dotyczące pomocy *de minimis* (Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*) lub wyłączenia blokowego określonego w Rozporządzeniu (UE) nr XXX/2014 z dnia XXX, w którym, zgodnie z artykułami 107 i 108 Traktatu, wybrane kategorie pomocy zostały uznane za niewykuczające się z zasadami rynku wewnętrznego.

2.A.6.3b Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	<i>n.dot.</i>

2.A.6.4b Planowane wykorzystanie dużych projektów

((podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
	<i>n.dot.</i>

2.A.6.5b Wskaźniki produktu

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 4: *Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu*

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba elementów bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności	elementy	299	W/B	
	Liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	elementy	210	W/B	
	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	120	W/B	
	Liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie dziedzictwa kulturowego i	mechanizmy	147	W/B	

przyrodniczego

2.A.7b Ramy wykonania dla osi priorytetowej 2

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt v) rozporządzenia (UE) nr1299/2013 oraz załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 2

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
2	Produkt		Liczba elementów bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności	elementy	45	299	W/B	
2	Produkt		Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	18	120	W/B	
2	Finansowy		Wydatki kwalifikowalne certyfikowane ogółem	EUR	19 486 000	159 685 913	IZ	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

W przypadku wskaźnika „Liczba elementów bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności” wartość końcowa zawiera produkty działań realizowanych w ramach projektów, gdzie zakłada się zorientowanie na działania o większym charakterze i znaczeniu oraz produkty działań realizowanych w ramach FM zorientowanych na mniejsze elementy bogactwa kulturowego i przyrodniczego. Konkretnie wartość końcowa złożona jest z 85 elementów produktów projektów i 214 elementów jako produktów mikroprojektów. Identyczna sytuacja występuje w przypadku wskaźnika „Liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego”, gdzie całkowita wartość 210 elementów zawiera 34 elementy jako produkty projektów i 176 elementów jako produkty działań realizowanych w ramach FM.

2.A.8b Kategorie interwencji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr1299/2013)

Tabela 6: Wymiar 1 Zakres interwencji

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	090 Ścieżki rowerowe i piesze	10 722 909
	091 Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	11 944 506
	092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	10 722 909
	093 Rozwój i promowanie publicznych usług turystycznych	11 673 040
	094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	29 589 800
	034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	61 079 862

Tabela 7: Wymiar 2 Forma finansowania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	01 Dotacja bezzwrotna	135 733 026

Tabela 8: Wymiar 3 Typ obszaru

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	27 146 606
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	54 293 210
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	54 293 210

Tabela 9: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	07 nie dotyczy	

2.A.9b Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punktu vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa	Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia
<i>nie dotyczy</i>	

2.A.1c OŚ PRIORYTETOWA 3: Edukacja i kwalifikacje

2.A.2c Uzasadnienie dla utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

<i>Nr identyfikacyjny osi priorytetowej</i>	OP 3
<i>Nazwa osi priorytetowej</i>	Edukacja i kwalifikacje

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii

Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2c Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

(podstawa: art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A.3c Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

<i>Fundusz</i>	EFRR
<i>Podstawa kwalifikowalnej wydatki kwalifikowalnej</i>	<i>kalkulacji ogółem lub publicznej (wydatki publiczne/łączne)</i>

2.A.4c Priorytet inwestycyjny

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

<i>Priorytet inwestycyjny</i>	3.1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
-------------------------------	---

2.A.5c Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	3.1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
Cel szczegółowy	Poprawa sytuacji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza	Obecnie obszar programowy charakteryzuje się strukturą ludności o niższym niż ogólnokrajowy poziomie wykształcenia i wysokim poziomem bezrobocia, np. wśród przedstawicieli zagrożonych kategorii wiekowych (m.in. absolwentów, osób poniżej 24 roku życia). Dlatego punktem

osiągnąć przy wsparciu Unii

wyjścia dla wybranego celu szczegółowego jest potrzeba zwiększenia innowacyjności systemu edukacji w kontekście transgranicznym w celu wzmocnienia pozycji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy.

Na obszarze wsparcia widoczne jest niedostosowanie systemu kształcenia w obu państwach do potrzeb rynku pracy, co powoduje, że osoby wchodzące na rynek pracy (np. absolwenci) nie uzyskują odpowiedniego do ich kwalifikacji miejsca pracy. Jednocześnie występują sytuacje, gdzie na wolne miejsca pracy brak kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami.

Oczekiwanym rezultatem interwencji w ramach tego celu szczegółowego jest zwiększenie zdolności osób z obszaru wsparcia do znalezienia po obu stronach granicy pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom.

Dzięki realizacji interwencji, przede wszystkim wprowadzeniu (transgranicznych) staży i praktyk oraz włączeniu podmiotów rynku pracy, system kształcenia i jego efekty dostosują się do potrzeb transgranicznego rynku pracy.

Wspierane będą również interwencje w zakresie nauczania języka zagranicznego partnera na wszystkich poziomach kształcenia, przyczyniające się w wyraźny sposób do łatwiejszego znalezienia zatrudnienia na rynku pracy w sąsiednim, jak i macierzystym kraju.

Działania, realizowane w ramach tego PI, mają na celu stworzenie systemowych uwarunkowań dla polepszenia sytuacji osób kończących edukację na wspólnym rynku pracy oraz wpłyną na zwiększenie jego transgranicznej spójności i dostępności. Specyficznym problemem, na który reaguje PI, są bariery administracyjne w uznawaniu kwalifikacji i dyplomów po drugiej stronie granicy.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez stażu pracy	Osoby				statistika	

2.A.6c Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1

2.A.6.1c Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Priorytet inwestycyjny	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
-------------------------------	--

W ramach priorytetu inwestycyjnego i z zamiarem osiągnięcia celu szczegółowego będą wspierane następujące rodzaje działań:

1. Przygotowanie i realizacja wspólnego kształcenia

Wspólne przygotowanie i realizacja kursów, zajęć praktycznych, programów nauczania, pobyków wymiennych, koordynacja planów nauczania na pograniczu oraz inne działania w zakresie wspólnego kształcenia stanowią okazję dla podnoszenia kwalifikacji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy. Zestaw nowych umiejętności, wiedzy i kontaktów, które uzyskają uczestnicy tych programów dzięki wspólnym działaniom edukacyjnym, zwiększy ich ogólne kompetencje oraz będzie stanowić ich przewagę konkurencyjną na wspólnym rynku pracy. W celu osiągnięcia wymienionych celów będą realizowane następujące przykładowe działania:

- przygotowanie (lub przystosowanie), koordynacja i realizacja wspólnych kursów, zajęć praktycznych, programów nauczania i innych form wspólnego kształcenia;

Będą to krótko- i długookresowe cykle edukacyjne, w których wezmą udział zarówno studenci, jak i pracownicy pedagogiczni.

- realizacja transgranicznych wymian studentów i pracowników pedagogicznych między placówkami oświatowymi;

Wymiany umożliwiające pobyty studentów i pracowników pedagogicznych w sąsiednim kraju, realizowane przez placówki oświatowe, również z włączeniem innych partnerów.

- Działania systemowe w dziedzinie edukacji - opracowania studyjne, strategie, wymiana informacji i doświadczeń, wzajemne uznawanie kwalifikacji i dyplomów itp., zmierzające do zwiększenia mobilności pracowników, szczególnie osób wchodzących na rynek pracy w regionie wspólnego pogranicza, oraz ich szans na rynku pracy w obu państwach.

Współpraca między instytucjami edukacyjnymi a instytucjami na rynku pracy

Ten typ działań zmierza do dostosowania systemu edukacji w obszarze pogranicza do potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Ich realizacja będzie miała pozytywny wpływ na poziom zatrudnienia absolwentów oraz równowagę podaży i popytu na wspólnym rynku pracy. W ramach współpracy między instytucjami edukacyjnymi, a instytucjami na rynku pracy będą

wspierane następujące rodzaje działań:

- inicjowanie i promowanie nowych oraz rozwijanie (adaptacja) istniejących ofert i programów, w tym realizacja kursów pilotażowych/cyklów edukacyjnych, tworzonych w szczególności w ramach współpracy pomiędzy instytucjami edukacyjnymi i instytucjami rynku pracy,
- realizacja staży zawodowych i praktyk w podmiotach gospodarczych, organach administracji i innych organizacjach, w których studenci mogą podnieść kwalifikacje i wykorzystać wiedzę teoretyczną w praktyce.

W ramach tego typu działań zostaną realizowane inicjatywy, za których pośrednictwem zostanie umożliwione osobom wchodzącym na rynek pracy zdobycie potrzebnej praktyki i w ten sposób utworzenie jednego z podstawowych warunków pomyślnego wejścia na rynek pracy.

2. Rozwój kształcenia językowego w ramach systemu oświaty

Znajomość języka partnera jest atutem, który zwiększa prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia na wspólnym rynku pracy.

Opisany powyżej wkład w osiągnięcie celów PI będzie realizowany za pośrednictwem następujących rodzajów działań:

- nauka języka partnera zagranicznego (języka czeskiego lub polskiego).

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie i studenci kształcenia podstawowego, średniego (i policealnego) oraz wyższego - pracownicy pedagogiczni - pracodawcy i ich organizacje - instytucje rynku pracy
------------------------------	--

Obszary szczegółowe   **nie dotyczy**

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia - Organizacje powołane przez władze publiczne - Instytucje systemu oświaty i szkoły wyższe - Izby, stowarzyszenia, związki i organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego - Organizacje pozarządowe non-profit - Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej
---------------------	---

2.A.6.2c Kierunkowe zasady wyboru operacji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
-------------------------------	--

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na:

I. ogólnych zasadach oceny (obowiązujących dla wszystkich PI w programie):

Ogólne zasady wyboru projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego będą zgodne z zasadami opisanymi w ramach Osi Priorytetowej 1.

II. szczegółowych zasadach oceny (obowiązują tylko dla danego PI)

- Dofinansowane będzie przygotowanie tylko takich opracowań studyjnych, strategii, planów i podobnych materiałów koncepcyjnych i rozwiązań, w przypadku których istnieje jednoznaczny dowód lub uzasadnione założenie ich realnego wykorzystania w zrównoważonym rozwoju wspólnego obszaru.

Pomoc publiczna:

Wobec projektów, które otrzymają wsparcie ze środków Programu, a w których występują znamiona pomocy publicznej, zostaną zastosowane właściwe przepisy UE dotyczące pomocy *de minimis* (Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*) lub wyłączenia blokowego określonego w Rozporządzeniu (UE) nr XXX/2014 z dnia XXX, w którym, zgodnie z artykułami 107 i 108 Traktatu, wybrane kategorie pomocy zostały uznane za niewykuczające się z zasadami rynku wewnętrznego.

2.A.6.3c Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
-------------------------------	--

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych nie dotyczy

2.A.6.4c Planowane wykorzystanie dużych projektów

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
-------------------------------	--

NIE DOTYCZY

2.A.6.5c Wskaźniki produktu

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 4: *Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu*

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba uczestników wspólnych programów edukacyjnych oraz przygotowania zawodowego w celu transgranicznego wspierania zatrudnienia młodzieży, zwiększania możliwości edukacyjnych, kształcenia wyższego i przygotowania zawodowego	osoby	4 000	W/B	
	Liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie edukacji	mechanizmy	5	W/B	

2.A.7c Ramy wykonania dla osi priorytetowej 3

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt v) rozporządzenia (UE) nr1299/2013 oraz załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 3

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
3	produkt		Liczba uczestników wspólnych programów edukacyjnych oraz przygotowania zawodowego w celu transgranicznego wspierania zatrudnienia młodzieży, zwiększania możliwości edukacyjnych, kształcenia wyższego i przygotowania zawodowego	Osoby	600	4 000		W/B
3	Produkt		Liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie edukacji	Mechanizmy	1	5		W/B
3	Finansowy		Wydatki kwalifikowalne certyfikowane ogółem	EUR	1 463 000	11 976 444		IZ

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.8c Kategorie interwencji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr1299/2013)

Tabela 6: Wymiar 1 Zakres interwencji

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i podnoszenie kwalifikacji	115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	3 053 993
	118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	7 125 984

Tabela 7: Wymiar 2 Forma finansowania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i kwalifikacje	01 Dotacja bezzwrotna	10 179 977

Tabela 8: Wymiar 3 Typ obszaru

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i kwalifikacje	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	1 526 997
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	5 089 988
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	3 562 992

Tabela 9: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania

Edukacja i kwalifikacje	07 nie dotyczy	
-------------------------	----------------	--

2.A.9c Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punktu vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa	Edukacja i kwalifikacje
nie dotyczy	

2.A.1d OŚ PRIORYTETOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej OP 4

Nazwa osi priorytetowej Współpraca instytucji i społeczności

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2d Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

2.A.3d Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	publiczne/łączne

2.A.4d PRIORYTET INWESTYCYJNY

Priorytet inwestycyjny	4.1: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
-------------------------------	--

2.A.5d Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	4.1: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
Cel szczegółowy	Zwiększenie intensywności współpracy instytucji i społeczności w regionie przygranicznym
Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Interwencja w ramach PI zmierza do poprawy poziomu współpracy w regionie transgranicznym na dwóch płaszczyznach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie intensywności współpracy instytucji <p>Większy poziom współpracy, koordynacji i wykorzystania wspólnie wypracowanych rozwiązań przyniesie oszczędności w zakresie planowania i wykorzystywania publicznych środków i infrastruktury, pomoże w realizacji projektów pożytku publicznego (np. w dziedzinie transportu, służby zdrowia, usług socjalnych itd.), będzie pośrednio prowadzić do wzrostu jakości usług świadczonych na rzecz</p>

społeczeństwa.

Celem interwencji jest dalsze wykorzystanie potencjału, które oferuje współpraca instytucji i podniesienie jej poziomu.

- Poprawa współpracy i współegzystencji społeczności lokalnych we wspólnym regionie

Realizacja interwencji wynika z tego, że jednym z najważniejszych warunków dalszego rozwoju pogranicza polsko-czeskiego, jest harmonijna współegzystencja i pogłębiający się poziom współpracy pomiędzy mieszkańcami obszaru wsparcia po obu stronach granicy. To stanowi potencjał dla poprawy warunków socjalnych w regionie przygranicznym, jak również do zwiększenia wydajności administracji i oferowanych usług publicznych.

Celem interwencji jest przyczynienie się, za pośrednictwem wspólnych przedsięwzięć ukierunkowanych na społeczności lokalne, do ich dalszej współpracy, poznania i porozumienia.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Poziom współpracy instytucji na pograniczu polsko-czeskim	skala		2014		IZ	
	Poziom postrzegania współegzystencji i współpracy społeczności lokalnych w regionie przygranicznym	skala		2014		IZ	

2.A.6d Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1

2.A.6.1d Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
-------------------------------	---

W ramach priorytetu inwestycyjnego i z zamiarem osiągnięcia celu szczegółowego będą wspierane następujące rodzaje działań:

1. Inicjatywy zmierzające do wzmacniania integracji na poziomie lokalnym, współpraca społeczeństwa obywatelskiego i inne działania przyczyniające się do spójności na poziomie lokalnym

Ten typ działań jest ukierunkowany na rozwój współpracy, transfer i rozpowszechnianie wiedzy na poziomie lokalnym i regionalnym, z zaangażowaniem mieszkańców i lokalnych społeczności obszaru przygranicznego. Poprzez wspólne działania społeczne, kulturalne i inne, przyczyniające się do wzajemnego poznawania i zrozumienia, lub poprzez wspólne spotkania zostanie podniesiony poziom wzajemnego poznania, zrozumienia i zaufania między członkami społeczności lokalnych po obu stronach granicy.

2. Rozwój współpracy instytucji administracji publicznej

Ten typ działań zmierza do realizacji wspólnych działań instytucji i administracji publicznej zmierzających do znajdowania wspólnej odpowiedzi na transgraniczne wyzwania oraz ich wdrożenia po obu stronach granicy. Wspólne rozwiązywanie problemów i wyzwań daje duży potencjał do wdrożenia optymalnych rozwiązań w dziedzinie administracji publicznej i usług świadczonych przez nią na rzecz społeczeństwa po obu stronach granicy.

W tym celu jednostki administracji publicznej będą realizowały działania m.in. polegające na przygotowaniu wspólnych opracowań studyjnych i koncepcji, wymianie informacji, danych i wiedzy itp.

3. Tworzenie i rozwój transgranicznych sieci współpracy, łącznie ze współpracą z i między pozarządowymi organizacjami non-profit

Działania w dziedzinie sieci współpracy, w tym współpraca sektora publicznego z pozarządowymi organizacjami non-profit oraz współpraca między tymi organizacjami, będą komplementarne wobec pozostałych dwóch celów szczegółowych. Oprócz działań, realizowanych przede wszystkim przez organizacje pozarządowe, ukierunkowanych na poprawę współpracy i współdziałanie społeczności w regionie transgranicznym (np. działania w dziedzinie kultury i czasu wolnego społeczeństwa obywatelskiego) realizowane będą również działania kooperacyjne zmierzające do tworzenia sieci transgranicznej wymiany wiedzy i opinii w celu zwiększenia efektywności działania sektora publicznego.

W ramach podanych wyżej trzech typów działań będą realizowane poniższe przykładowe działania mające na celu osiągnięcie obu celów szczegółowych PI:

- współpraca samorządów i społeczności w dziedzinach takich jak: współpraca młodzieży,

działania na rzecz młodzieży (w tym działania oświatowe), działania społeczno-kulturalne przyczyniające się do wzajemnego poznawania i zrozumienia itp.

- działania kooperacyjne mające na celu wzmacnianie wspólnej tożsamości,
- działania wspólne planowanie rozwoju sieci transportowej i koordynacja inwestycji w infrastrukturę drogową
- współpraca w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu (wspólne programy ochrony, oświaty i edukacji mieszkańców itp.)
- współpraca w dziedzinie planowania przestrzennego i zagospodarowania obszaru

realizacja wspólnych działań w zakresie usług publicznych o znaczeniu ogólnospołecznym.

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy wspólnego regionu - samorząd - pozarządowe organizacje non-profit - odwiedzający region - podmioty gospodarcze
------------------------------	---

Obszary szczegółowe *n.dot.*

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia - Organizacje powołane przez władze publiczne - Izby, stowarzyszenia, związki i organizacje reprezentujące interesy przedsiębiorców i pracowników oraz samorządu gospodarczego i zawodowego - Organizacje pozarządowe non-profit - Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej - Kościoły i związki wyznaniowe
---------------------	---

2.A.6.2d Kierunkowe zasady wyboru operacji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej, i współpracy między obywatelami i instytucjami
-------------------------------	--

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na:

I. ogólnych zasadach oceny (obowiązujących dla wszystkich PI w programie):

Ogólne zasady wyboru projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego będą zgodne z zasadami opisanymi w ramach Osi Priorytetowej 1.

II. szczegółowych zasad oceny (obowiązują tylko dla danego PI)

- Dofinansowane będzie przygotowanie tylko takich opracowań studyjnych, strategii, planów i podobnych materiałów koncepcyjnych i rozwiązań, w przypadku których istnieje jednoznaczny dowód lub uzasadnione założenie ich realnego wykorzystania w zrównoważonym rozwoju wspólnego obszaru.

Pomoc publiczna:

Wobec projektów, które otrzymają wsparcie ze środków Programu, a w których występują znamiona pomocy publicznej, zostaną zastosowane właściwe przepisy UE dotyczące pomocy *de minimis* (Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*) lub wyłączenia blokowego określonego w Rozporządzeniu (UE) nr XXX/2014 z dnia XXX, w którym, zgodnie z artykułami 107 i 108 Traktatu, wybrane kategorie pomocy zostały uznane za niewykluczające się z zasadami rynku wewnętrznego.

2.A.6.3d Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
------------------------	--

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych n.dot.

2.A.6.4d Planowane wykorzystanie dużych projektów

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
------------------------	--

n.dot.

2.A.6.5d Wskaźniki produktu

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 4: *Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu*

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba partnerów zaangażowanych we wspólne działania	partnerzy	2 355	W/B	

2.A.7d Ramy wykonania dla osi priorytetowej 4

(art.8 ust.2 lit. b) punkt v) rozporządzenia (UE) nr1299/2013 oraz załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 4

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
	Produkt		Liczba partnerów włączonych we wspólne działania	partnerzy	353	2 355	W/B	
	Finansowy		Wydatki kwalifikowalne certyfikowane ogółem	EUR	7 828 000	64 140 509	IZ	

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

Wartość docelowa wskaźnika produktu, zawiera zarówno produkty klasycznych projektów oraz produkty projektów realizowanych w ramach Funduszu Mikroprojektów obejmujących współpracę w mniejszym zakresie, która ukierunkowana jest na integrację społeczności lokalnych. Konkretnie wartość docelowa złożona jest z 129 podmiotów partnerskich w ramach działań klasycznych projektów oraz 2226 podmiotów partnerskich w ramach działań o mniejszym zakresie (mikroprojekty)

2.A.8d Kategorie interwencji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 6: Wymiar 1 Zakres interwencji

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	096 Zdolności instytucjonalne administracji publicznej i służb publicznych związane z wdrażaniem EFRR lub działania wspierające inicjatywy dotyczące zdolności instytucjonalnych w zakresie EFS	54 519 432

Tabela 7: Wymiar 2 Forma finansowania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	01 Dotacja bezzwrotna	54 519 432

Tabela 8: Wymiar 3 Typ obszaru

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	8 177 915
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	21 807 773
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	24 533 744

Tabela 9: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	07 nie dotyczy	

2.A.9d Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

(podstawa: art.8 ust.2 lit. b) punkt vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa	Współpraca instytucji i społeczności
-----------------	--------------------------------------

n.dot.

2.B Opis osi priorytetowej dotyczącej pomocy technicznej**2.B.1 OŚ PRIORYTETOWA 5: Pomoc techniczna**

Nr identyfikacyjny	OP 5
Tytuł	Pomoc techniczna

2.B.2 Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	publiczne/łącznie

2.B.3 Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

(podstawa: art.8 ust.2 lit. bc) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	5.1 Pomoc techniczna
---------------------------	-----------------------------

Cel szczegółowy**Zabezpieczenie jakości zarządzania i wdrażania programu**

Na podstawie art.59 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr1303/2013 fundusze EFSI mogą wspierać działania w zakresie przygotowania, zarządzania, monitorowania, ewaluacji, informacji i komunikacji, tworzenia sieci, rozpatrywania skarg oraz kontroli i audytu.

Cel szczegółowy w 5. Osi Priorytetowej koncentruje się na pomocy w efektywnej realizacji Programu w czasie całego okresu programowania 2014-2020 i w związku z tym Pomoc Techniczna finansuje w ramach Programu szczególnie wydatki związane z zarządzaniem, monitorowaniem, kontrolą, analizą i ewaluacją, promocją i udzielaniem informacji oraz zwiększaniem zdolności absorpcyjnej dla wspieranych operacji na obszarze wsparcia.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii

Osiągnięcie rezultatu, jakim jest skuteczne i efektywne zarządzanie Programem oraz zapewnienie efektywnego wykorzystania jego środków, zostanie osiągnięte dzięki przeprowadzeniu konkretnych działań, m.in.:

- wprowadzenie mechanizmów i procedur zarządczych i kontrolnych, łącznie ze skutecznymi i efektywnymi działaniami zapobiegającymi nieprawidłowościom;
- utworzenie i funkcjonowanie struktury wdrożeniowej i jej poszczególnych elementów zgodnie z wymaganiami właściwych rozporządzeń, z uwzględnieniem wcześniejszych doświadczeń;
- wprowadzenie systemu monitorującego i wdrożenie zasad e-cohesion;
- zapewnienie odpowiedniej zdolności absorpcyjnej i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla

wnioskodawców i beneficjentów;

- zapewnienie realizacji zasady niedyskryminacji przy zarządzaniu programem i przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju.

2.B.4 Wskaźniki rezultatu

Tabela 10: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. c) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
n.dot.							

2.B.5 Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

2.B.5.1 Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.

(podstawa art.8 ust.2 lit. c) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa Pomoc Techniczna

Biorąc pod uwagę wyznaczony cel szczegółowy, realizowane będą następujące typy działań:

1. Stworzenie i zapewnienie funkcjonowania struktur zarządzających i wdrażających oraz zapewnienie realizacji programu

W ramach tego działania zostanie zapewnione jak najszybsze utworzenie instytucji zarządzających i wdrażających program, zgodnie z właściwymi rozporządzeniami (m.in. Instytucji Zarządzającej, Sekretariatu Technicznego, Kontrolerów, por. rozdz. ...).

Oprócz powołania tych instytucji, w tym wyposażenia w ich niezbędne zasoby ludzkie i rzeczowe (zaplecze, sprzęt itp.), w ramach działania zapewnione zostanie ich trwałe i efektywne funkcjonowanie, niezbędne do osiągnięcia celów 5. osi priorytetowej.

2. Szkolenie i zawodowe podnoszenie kwalifikacji pracowników włączonych we wdrażanie Programu

W celu prawidłowego wykonywania powierzonych zadań pracownicy struktur wdrażających będą regularnie szkoleni i kształceni w ramach kursów, seminariów itp., co podniesie efektywność pracy instytucji programowych.

3. Wprowadzenie i utrzymywanie systemów informacyjnych do zarządzania programem oraz dla wnioskodawców i beneficjentów

Dla prawidłowego wdrażania Programu, dysponowania jego środkami, jak również dążąc do zniesienia barier administracyjnych oraz spełniania zasad e-cohesion, zostanie stworzony jednolity dwujęzyczny system informatyczny system monitorujący postępy programu, komplementarny i kompatybilny wobec innych systemów, tam, gdzie to konieczne (np. w odniesieniu do SFC...).

4. Informowanie, doradztwo i prowadzenie konsultacji da potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów

W ramach osi priorytetowej 5 zostanie zapewnione wsparcie dla wnioskodawców i beneficjentów we wszystkich fazach i aspektach ich zaangażowania w realizację Programu. Te działania wspierające będą realizowane w różnorodnych formach, m.in. poprzez

szkolenia, seminaria, prezentacje, konsultacje itp.

5. Opracowanie ewaluacji, badań i analiz

W ramach działania będą realizowane badania i analizy wynikające zarówno z regulacji prawnych dotyczących funduszy strukturalnych, jak i badania, które są planowane przez Instytucję Zarządzającą dla potrzeb programowania (np. badania dot. wartości docelowych wskaźników programowych rezultatu), jak również inne badania i analizy zmierzające do sprawdzania i poprawy systemu zarządzania i wdrażania Programu.

6. Realizacja działań informacyjnych i promocyjnych

Działania z zakresu informacji i promocji ukierunkowane będą z jednej strony na budowanie zdolności absorpcyjnej i zwiększania zainteresowania potencjalnych beneficjentów udziałem w Programie, z drugiej strony dotyczyć będą Unii Europejskiej i funduszy europejskich oraz wpływu Programu i polsko-czeskiej współpracy transgranicznej na polepszenie warunków społeczno-gospodarczych na obszarze programowym po obu stronach granicy.

7. Przygotowanie kolejnego okresu programowania (2021-2027)

W ramach programu będą realizowane działania związane z przygotowaniem kolejnego okresu programowania (dot. perspektywy finansowej UE 2021+), tak, żeby już w ramach okresu 2014-2020 zostały podjęte wszelkie możliwe kroki potrzebne do właściwego i jak najszybszego ustalenia reguł i mechanizmów dla następnej edycji Programu (będą to m.in. wykonanie niezbędnych badań i analiz, zbieranie danych, prowadzenie konsultacji na obszarze wsparcia i informowanie społeczeństwa o nowym programie, zapewnienie ewaluacji ex ante Programu i jego elementów, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania nowego programu na środowisko itp.).

2.B.5.2 Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów (w podziale na osie priorytetowe)

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. c) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 11: Wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023) (opcjonalnie)	Źródło danych
	Liczba miejsc pracy finansowanych z programu	FTE		W/B
	Liczba zrealizowanych szkoleń, seminariów, konferencji i innych podobnych działań	działanie		W/B
	Liczba przygotowanych i upublicznionych analiz, ewaluacji (zewnętrznych i wewnętrznych), koncepcji, strategii, studiów, raportów końcowych z badań oraz podobnych dokumentów, które zostały stworzone w ramach wsparcia finansowego Funduszy EFSI	dokument		W/B
	Liczba użytkowników systemu monitorującego	osoby		W/B

2.B.6 Kategorie interwencji

(podstawa: art.8 ust.2 lit. c) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 12: Wymiar 1 Zakres interwencji

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Pomoc techniczna	121 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	9 840 645
	122 Ewaluacja i badania	1 017 998
	123 Informacja i komunikacja	2 714 660

Tabela 13: Wymiar 2 Forma finansowania

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Pomoc techniczna	01 Dotacja bezzwrotna	13 573 303

Tabela 14: Wymiar 3 Typ obszaru

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Pomoc techniczna	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	2 714 661
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	5 429 321
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	5 429 321

SEKCJA 3: PLAN FINANSOWY

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

3.1 Środki finansowe z EFRR (w EUR)

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 15

Fundusz	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem
EFRR	11 220 770	16 383 845	23 397 168	42 512 516	43 362 766	44 230 022	45 114 623	226 221 710
Kwoty IPA (w stosownych przypadkach)	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty EIS (w stosownych przypadkach)	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	11 220 770	16 383 845	23 397 168	42 512 516	43 362 766	44 230 022	45 114 623	226 221 710

3.2.A Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowania krajowego (w EUR)

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 16 Plan finansowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii ¹¹	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem e = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/€	Dla celów informacyjnych	
					Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d)			Wkłady państw trzecich	Wkład EBI
Oś priorytetowa 1	EFRR		12 215 972	2 155 760	2 155 760	0	14 371 732	85%		
	IPA		0				0			
	EIS		0				0			
Oś priorytetowa 2	EFRR		135 733 026	23 952 887	23 052 887	900 000	159 685 913	85%		
	IPA		0				0			
	EIS		0				0			
Oś priorytetowa 3	EFRR		10 179 977	1 796 467	1 676 467	120 000	11 976 444	85%		
	IPA		0				0			

¹¹ całkowity koszt kwalifikowalny lub publiczny koszt kwalifikowalny

	EIS		0				0		
Oś priorytetowa 4	EFRR		54 519 432	9 621 077	8 821 077	800 000	64 140 509	85%	
	IPA		0				0		
	EIS								
Oś priorytetowa 5	EFRR		13 573 303	2 395 289	2 395 289	0	15 968 592	13 573 303	
	IPA		0				0		
	EIS		0				0		
Ogółem	Ogółem wszystkie fundusze		226 221 710	39 921 480	38 101 480	1 820 000	266 143 190	85 %	

3.2.B: Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 17

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Oś priorytetowa 1	Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	12 215 972	2 155 760	14 371 732
Oś priorytetowa 2	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	135 733 026	23 952 887	159 685 913
Oś priorytetowa 3	Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10 179 977	1 796 467	11 976 444
Oś priorytetowa 4	Zwiększanie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej	54 519 432	9 621 077	64 140 509
Oś priorytetowa 5		13 573 303	2 395 289	15 968 592
Ogółem		226 221 710	39 921 480	266 143 190

Tabela 18: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu

(podstawa: art. 27 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) (1)

Oś priorytetowa	Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji na program (%)
Oś priorytetowa 1	-	-
Oś priorytetowa 2	-	-
Oś priorytetowa 3	-	-
Oś priorytetowa 4	-	-
Oś priorytetowa 5	-	-
Ogółem	-	-

SEKCJA 4. Zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego

Opis zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, z uwzględnieniem treści i celów programu EWT, w tym w odniesieniu do regionów i obszarów, o których mowa w art. 174 ust. 3 TFUE, oraz z uwzględnieniem umów partnerstwa uczestniczących państw członkowskich, wskazujący sposób osiągnięcia przez program jego celów i oczekiwanych rezultatów

(podstawa: art. 8 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

n.dot.

4.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Podejście do stosowania instrumentów rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz zasady identyfikacji obszarów, na których będą one wykorzystywane

(podstawa: art. 8 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

n.dot.

4.2. Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Zasady identyfikacji obszarów miejskich, w których mają być realizowane zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, oraz szacunkowa alokacja wsparcia z EFRR na te działania

(podstawa: art. 8 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

n.dot.

Fundusz	Szacunkowa alokacja wsparcia z EFRR (w EUR)
n.dot	-
EFRR	-

4.3 Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT)

Podejście do wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) w rozumieniu art. 36 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, w przypadkach innych niż objętych pkt 4.2, oraz szacunkowa alokacja finansowa w ramach każdej osi priorytetowej

(podstawa: art. 8 ust. 3 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

n.dot.

Oś priorytetowa	Szacunkowa alokacja finansowa (wsparcie Unii) (w EUR)
n.dot	n.dot
n.dot	n.dot
n.dot	n.dot
OGÓŁEM	n.dot

4.4 Wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii morskich, zgodnie z potrzebami obszaru objętego programem, określonymi przez właściwe państwa członkowskie, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, ważnych projektów strategicznych zidentyfikowanych w tych strategiach (w stosownych przypadkach)

(podstawa: art. 8 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Czeska część obszaru wsparcia podlega Strategii UE dla Regionu Naddunajskiego (tzw. Strategii Dunajskiej), a polska część obszaru programu jest częścią Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (tzw. Strategii Bałtyckiej). Ze względu na tę specyficzną sytuację, w której czeska i polska część obszaru programu należą do dwóch różnych strategii makroregionalnych, a obszar programu znajduje się na peryferiach każdej z nich, wkład programu w ich realizację jest ograniczony. Zostały jednak zidentyfikowane dziedziny, w których Program może mieć wkład w osiągnięcie określonych priorytetów strategii makroregionalnych:

1. Strategia Dunajska

W związku ze Strategią Dunajską podczas przygotowywania Programu uwzględniono to, w jaki sposób wybrane cele tematyczne oraz priorytety inwestycyjne odwołują się do tzw. filarów (4), obszarów priorytetowych (11) oraz poszczególnych działań sformułowanych w Planie Działania (SEC 2010 1489)¹².

Powiązania między celami tematycznymi a priorytetami inwestycyjnymi Programu są następujące:

PI 5b „Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na specyficzne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zapewnieniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 1 (Wspólne zarządzanie ryzykiem), w szerszym kontekście, są powiązane z filarem „Ochrona środowiska Regionu Naddunajskiego”, z obszarem priorytetowym „zarządzanie ryzykiem dla środowiska” –z działaniem:

Rozszerzenie zasięgu europejskiego systemu ostrzegania przed powodzią (EFAS) na cały obszar dorzecza Dunaju, zwiększenie wysiłków w celu zapewnienia przygotowania na poziomie regionalnym (łącznie z lepszym wzajemnym poznaniem systemów wewnętrznych poszczególnych państw) oraz dalsze wspieranie wspólnych reakcji na katastrofy naturalne, przede wszystkim powódzie, łącznie z systemem wczesnego ostrzegania.

PI 8b „Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój”

¹² ACTION PLAN for the European Union Strategy for the Danube Region, SEC(2010) 1489 final

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 2 (Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia) są związane z filarem „Połączenie Regionu Naddunajskiego”, przede wszystkim z obszarem priorytetowym „Wsparcie kultury i turystyki oraz kontaktów międzyludzkich”, do którego należą m.in. następujące działania:

wzmocnienie współpracy i kontaktów między ludźmi różnego pochodzenia, wspieranie kreatywności i zapewnienie siły napędowej dla innowacji kulturowych i rozwoju gospodarczego na bazie dziedzictwa, tradycji i turystyki,

poprawa planowania i infrastruktury turystycznej.

Oś Priorytetowa 2 jest również częściowo powiązana z filarem „Ochrona środowiska Regionu Naddunajskiego”, z obszarem priorytetowym „Ochrona bioróżnorodności, krajobrazu oraz jakości powietrza i gleby” – z działaniem:

podnoszenie poziomu poinformowania opinii publicznej przez potwierdzanie walorów i promocję bogactwa przyrodniczego jako siły napędowej zrównoważonego rozwoju regionalnego.

CT 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 3 (Edukacja i kwalifikacje) są powiązane z filarem „Budowanie dobrobytu Regionu Naddunajskiego”, z obszarem priorytetowym „Inwestowanie w ludzi i kompetencje” oraz z działaniami:

zwiększanie efektywności systemów edukacyjnych poprzez ściślejszą współpracę instytucji edukacyjnych, systemów i polityk,

pobudzanie współpracy między głównymi interesariuszami w zakresie polityki rynku pracy oraz polityki edukacyjnej i badawczej w celu rozwoju uczących się regionów i proedukacyjnego środowiska.

CT 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 4 (Współpraca instytucji i społeczności) są powiązane z filarem „Ochrona środowiska Regionu Naddunajskiego”, z obszarem priorytetowym „Ochrona bioróżnorodności, krajobrazu i jakości powietrza i gleby”, działanie:

edukacja dzieci i młodzieży.

Zagadnienia Strategii Naddunajskiej w Republice Czeskiej należą do kompetencji Urzędu Rządu RCz.

W celu koordynacji strategii makroregionalnych i wykonywania swojej funkcji narodowego punktu kontaktowego sekretarz stanu powołał Resortową Grupę

Koordynacyjną Kancelarii Rady Ministrów (RGK KRM) ds. strategii makroregionalnych. Członkami RGK KRM ds. makroregionów są przede wszystkim:

przedstawiciele RCz w poszczególnych tzw. Steering groups – Ministerstwo Transportu (MT), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR), Ministerstwo Kultury (MK), Ministerstwo Przemysłu i Handlu (MPH), Ministerstwo Środowiska Naturalnego (MŚN), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), Ministerstwo Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu (MSMS), Ministerstwo Rolnictwa (MR),

przedstawiciele pozostałych resortów – MRR-KIK (departament Krajowa Instytucja Koordynująca) odpowiedzialna za wdrażanie polityki spójności, MRR – departament EWT (Departament Europejskiej Współpracy Terytorialnej) odpowiedzialny za wszystkie programy europejskiej współpracy terytorialnej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ) z powodu międzynarodowego charakteru współpracy makroregionalnej, przedstawiciele Stałego Przedstawicielstwa Republiki Czeskiej przy Unii Europejskiej z powodu kontaktu z działaniami w Brukseli,

przedstawiciele podmiotów regionalnych,

przedstawiciele RCz upoważnieni do negocjacji w sprawie PO współpracy ponadpaństwowej Dunaj w obradach RGK mogą brać udział również goście.

Celem grupy jest, poza spełnianiem podanych wyżej potrzeb narodowego punktu kontaktowego, koordynacja pozycji RCz w dziedzinie strategii makroregionalnych jako takich – nie tylko w strategii UE na rzecz rozwoju regionu Dunaju, w której RCz bierze udział. Jednocześnie RGK służy jako platforma do wzajemnej informacji podmiotów biorących udział o rozwoju w agendzie makroregionalnej, zarówno na poziomie horyzontalnym, jak i sektorowym, oraz o roli RCz w poszczególnych inicjatywach i projektach makroregionalnych.

2. Strategia Bałtycka

W procesie przygotowywania Programu były brane pod uwagę cele główne (4) i pośrednie Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUEMB), jak również jej obszary priorytetowe (17) i działania horyzontalne (5), opisane w Planie Działań dla tej strategii¹³.

PI 5b „Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na specyficzne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zapewnieniu odporności na klęski i katastrofy, i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 1 (Wspólne zarządzanie ryzykiem) będą powiązane z 2. celem strategii bałtyckiej – *Poprawa połączeń w regionie* (cel pośredni: *Lepsza współpraca w zwalczaniu transgranicznej przestępczości*) oraz 3. *Wzrost dobrobytu* (cel pośredni: *Przystosowanie do zmian klimatu, zapobieganie ryzykom i zarządzanie nimi*). Realizowane projekty wpisywać się będą w obszary priorytetowe PA Hazards (*Zmniejszenie użycia i wpływu substancji niebezpiecznych*) i PA Secure (*Ochrona przed katastrofami i wypadkami na lądzie*).

¹³ ACTION PLAN for the European Union Strategy for the Baltic Sea Region, SEC(2009) 712/2.

PI 8b „Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 2 (*Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia*) będą powiązane z 1. celem strategii bałtyckiej – *Ochrona morza* (cel pośredni: *Bogata i zdrowa przyroda*) oraz celem 2. *Poprawa połączeń w regionie* (cele pośrednie: *Dobre warunki transportowe* i *Łączenie ludzi w regionie*). Realizowane projekty wpisujące się będą w obszary priorytetowe PA Culture (*Rozwój i promocja wspólnej kultury i tożsamości kulturowej*), i PA Tourism (*Wzmacnianie spójności makroregionu poprzez turystykę*) i PA Transport (*Wzmacnianie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych*).

CT 10 „Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 3 (*Edukacja i kwalifikacje*) będą powiązane z 3. celem strategii bałtyckiej – *Wzrost dobrobytu* (cele pośrednie: *Wkład SUERMB we wdrażanie Strategii Europa 2020* i *Wzrost globalnej konkurencyjności Regionu Morza Bałtyckiego*). Realizowane projekty wpisujące się będą w obszar priorytetowy PA Education (*Rozwój innowacyjnej i wykształconej młodzieży*).

CT 11 „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami”

Operacje wspierane w ramach Osi Priorytetowej 4 (*Współpraca instytucji i społeczności*) będą powiązane z wszystkimi wymienionymi powyżej celami i obszarami priorytetowymi strategii bałtyckiej. Ponadto będą realizować działania horyzontalne strategii, w szczególności HA Involve (*Wzmacnianie wielopoziomowego zarządzania z udziałem społeczeństwa obywatelskiego, biznesu oraz środowisk akademickich*) i HA Promo (*Wzmocnienie wspólnej promocji i działań na rzecz budowy tożsamości regionalnej*).

Kompleksowy charakter Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB) sprawił, że w procesie jej wdrażania na gruncie polskim niezbędne stało się powołanie zespołu roboczego, w skład którego wchodzi przedstawiciele zainteresowanych resortów, Narodowego Punktu Kontaktowego, Instytucji Zarządzających Krajowymi i Regionalnymi Programami Operacyjnymi, polskich Koordynatorów Obszarów Priorytetowych i w razie potrzeby także przedstawiciele polskich Liderów Projektów Flagowych, urzędów marszałkowskich, organizacji regionalnych oraz inne osoby zaangażowane w realizację projektów w regionie Morza Bałtyckiego. W związku z tym, 5 września 2011 r. powołano na mocy zarządzenia Przewodniczącego rządowego Komitetu do spraw Europejskich Zespół roboczy do spraw koordynacji wdrażania SUE RMB w Polsce.

SEKCJA 5. PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU EWT

(podstawa: art. 8 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

5.1 Odpowiednie instytucje i podmioty

(podstawa: art. 8 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 21: Instytucje programu

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. a) ppkt (i) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu oraz departamentu lub jednostki	Kierownik instytucji/podmiotu (funkcja lub stanowisko)
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej Wydział Europejskiej Współpracy Terytorialnej Staroměstské náměstí 6 110 15 Praha 1 Republika Czeska	Minister Rozwoju Regionalnego
Instytucja Krajowa	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Rzeczpospolitej Polskiej Departament Współpracy Terytorialnej Wspólna 2/4 00-926 Warszawa Rzeczpospolita Polska	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego
Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej wydział: Fundusz Narodowy Letenská 15 118 10 Praha 1 Republika Czeska	Minister Finansów
Instytucja Audytowa	Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej wydział: Instytucja Audytowa Letenská 15 118 10 Praha 1 Republika Czeska	Minister Finansów

Podmiot, któremu Komisja będzie przekazywać płatności:

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Instytucja Certyfikująca: Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej

Tabela 22: Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli i audytu

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. a) ppkt (ii) i (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu oraz departamentu lub jednostki	Kierownik instytucji/podmioty (funkcja lub stanowisko)
Podmiot/podmioty odpowiedzialne za kontrolę pierwszego stopnia na terytorium Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej (Kontrolerzy)	Centrum Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej Vinohradská 46 120 00 Praha 2 Republika Czeska	Dyrektor Generalny
	Wojewoda dolnośląski Dolnośląski Urząd Wojewódzki pl. Powstańców Warszawy 1 50-951 Wrocław Rzeczpospolita Polska	Wojewoda dolnośląski
	Wojewoda opolski Opolski Urząd Wojewódzki ul. Piastowska 14 45-082 Opole Rzeczpospolita Polska	Wojewoda opolski
	Wojewoda śląski Śląski Urząd Wojewódzki ul. Jagiellońska 25 40-032 Katowice Rzeczpospolita Polska	Wojewoda śląski
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie audytu (Instytucja Audytowa)	Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej wydział: Instytucja Audytowa Letenská 15 118 10 Praha 1 Republika Czeska	Minister Finansów

5.2 Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. a) ppkt (iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Zgodnie z art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, Instytucja Zarządzająca w porozumieniu z Instytucją Krajową (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju RP) tworzy dla celów Programu 2014-2020 Wspólny Sekretariat (dalej jako WS), który stanowi część wspólnej struktury organizacyjnej służącej do zarządzania Programem i do jego realizacji.

Funkcję Wspólnego Sekretariatu dla PWT RCz-RP 2014-2020 pełni Centrum Rozwoju Regionalnego RCz (dalej jako "CRR ČR").

WS założony został jako wspólny zespół o charakterze międzynarodowym, w którym zatrudnieni są pracownicy z obu krajów biorących udział w Programie, tj. z Republiki Czeskiej i z Polski. W WS używane są oba języki państw członkowskich Programu – język czeski i polski.

W WS zatrudnieni są pracownicy CRR ČR i urzędów marszałkowskich województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Polscy pracownicy WS wykonują swoje zadania w

oparciu o umowy zawarte pomiędzy poszczególnymi urzędami marszałkowskimi a Centrum Rozwoju Regionalnego RCz. Wszyscy pracownicy, pełniąc zadania WS, zastępują się nawzajem bez względu na przynależność regionalną i narodową.

WS ma swoją siedzibę w Republice Czeskiej, w Ołomuńcu.

Adres urzędowy WS:

Centrum Rozwoju Regionalnego ČR

Wspólny Sekretariat

Jeremenkova 40B

779 00 Olomouc

Republika Czeska

5.3 Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

5.3.1 Podmioty biorące udział w realizacji programu

a) Instytucja Zarządzająca (IZ)

Pełni funkcje określone w art. 125 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. W związku z kontrolą zgodnie z art. 125, paragraf 4 punkt (a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, Instytucja Zarządzająca się zgodnie z art. 23, paragraf 4, akapit 3 upewni czy koszty ponoszone przez każdego beneficjenta biorącego udział w projekcie zweryfikowane zostały przez upoważnionego do tego kontrolera.

Czynności Instytucji Zarządzającej na podstawie Uchwały Rządu RCz nr 867 z 28.11.2012 r. wykonuje Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

W ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego czynności IZ wykonuje:

Departament Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

Republika Czeska

b) Instytucja Krajowa (IK)

Wypełnia zadania państwa członkowskiego w rozumieniu rozporządzenia 1303/2013 i 1299/2013, w szczególności współpracuje z Instytucją Zarządzającą przy pełnieniu jej funkcji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Działalność Instytucji Krajowej realizowana jest przez:

Ministra Infrastruktury i Rozwoju

Departament Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju

ul. Wspólna 2/4

00-926 Warszawa

Rzeczpospolita Polska

c) Instytucja Certyfikująca (IC)

Pełni funkcje podane w art. 126 zarządzenia (UE) nr 1303/2013.

d) Instytucja Audytowa (IA)

Pełni funkcje podane w art. 127 zarządzenia (UE) nr 1303/2013. W realizowaniu działalności Instytucji Audytowej asystuje grupa audytorów, składająca się z reprezentantów obu państw.

e) Komitet Monitorujący (KM)

Komitet Monitorujący pełni funkcje określone w art. 49 zarządzenia (UE) nr 1303/2013 i odpowiada za wybór projektów zgodnie z art. 12 zarządzenia (UE) nr 1299/2013. Komitet Monitorujący złożony jest z reprezentantów odpowiednich podmiotów z Republiki Czeskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej, z poszanowaniem zasady partnerstwa.

f) Wspólny Sekretariat (WS)

Wspólny Sekretariat w trakcie realizacji programu upoważniony jest w szczególności do wykonywania następujących zadań:

- udzielania informacji o Programie i udzielania wsparcia wnioskodawcom i partnerom projektów,
- działań związanych z przygotowaniem propozycji projektowych i wniosków projektowych (zwłaszcza opracowania opinii dot. propozycji projektowych, przyjmowania i rejestrowania wniosków projektowych, oceny wymagań formalnych, kwalifikowalności, współpracy transgranicznej, wpływu transgranicznego oraz wprowadzenia powyższych danych do systemu monitorującego),
- ponoszenia odpowiedzialności za kontrolę i ocenę wniosków projektowych,
- wsparcia KM, w tym przygotowywania jego posiedzeń, opracowania materiałów stanowiących podstawę decyzji KM oraz opracowania protokołów z posiedzeń,
- współpracy przy opracowaniu raportów z wdrażania Programu (w tym raportu rocznego dla KE),
- prowadzenia działań dot. informacji i promocji Programu,
- przygotowania umów/decyzji o przyznaniu dotacji dla projektu,
- administrowania zmian w projektach,
- kontroli współpracy transgranicznej i wpływu transgranicznego w trakcie realizacji projektu,
- udzielania wsparcia instytucjom programowym w celu prawidłowej realizacji Programu.

Niektóre działania Wspólnego Sekretariatu wspierane są przez podmioty regionalne, którymi po stronie czeskiej są urzędy krajskie krajów: morawsko-śląskiego, ołomunieckiego, pardubickiego, hradeckiego i libereckiego, po stronie polskiej zaś urzędy marszałkowskie województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Chodzi zwłaszcza o następujące działania:

- udzielanie informacji i wsparcia wnioskodawcom oraz asystowanie wnioskodawcom w trakcie przygotowania propozycji projektowych i wniosków projektowych, w tym prowadzenie konsultacji propozycji projektowych,
- udzielanie wsparcia partnerom realizowanych projektów,
- promocja programu na terenie właściwego regionu.

g) Kontrolerzy

Zgodnie z art. 23 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 Republika Czeska i Rzeczpospolita Polska wyznaczają Kontrolerów realizujących zadania, o których mowa w art. 125 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Kontroler weryfikuje, czy dofinansowane produkty i usługi zostały zrealizowane/dostarczone, czy koszty wykazane przez beneficjentów zostały faktycznie poniesione oraz czy zachowano zgodność z obowiązującymi przepisami prawa i Programu, a także czy spełnione zostały warunki wsparcia projektu. Weryfikacja obejmuje kontrolę administracyjną kosztów poniesionych przez beneficjenta oraz kontrolę na miejscu (w trakcie realizacji projektu i w okresie jego trwałości). Kontrola na miejscu przeprowadzana jest na pewnej próbie projektów.

Identyfikację kontrolerów opisano w tabeli 22 powyżej.

5.3.2 5.3.2 Opis cyklu projektowego

a) Informowanie o programie i konsultacje

Informacji o programie i konsultacji w sprawie propozycji projektowych udzielają wnioskodawcom odpowiednie podmioty regionalne po obu stronach granicy. Do zakresu działalności podmiotów regionalnych należy również inicjowanie tworzenia propozycji projektowych, pomoc w nawiązywaniu kontaktów między partnerami projektowymi i organizowanie seminariów dla wnioskodawców.

b) Składanie propozycji projektowych i wniosków projektowych

Proces wyboru projektów przebiega w formie naborów tematycznych o określonej z góry alokacji. O harmonogramie i alokacji dostępnej w ramach naborów decyduje KM.

W ramach naboru tematycznego wnioskodawca składa w ustalonym terminie najpierw tzw. propozycję projektową, wysyłając ją do Wspólnego Sekretariatu, który następnie ocenia propozycję projektową w oparciu o ustalone kryteria. Następnie WS przygotowuje opinię na temat propozycji projektowej, którą wysyła do wnioskodawcy i – w celach informacyjnych – także do odpowiedniego podmiotu regionalnego (zgodnie z siedzibą partnera wiodącego i zgodnie z obszarem, na które projekt ma największy wpływ). Opinia ma charakter zalecenia, obejmuje komentarz odnośnie do tego, czy projekt nadaje się do realizacji, co ewentualnie należałoby w nim poprawić lub zmienić

przed złożeniem wniosku. Wnioskodawca ma następnie możliwość skonsultowania treści opinii z przedstawicielami WS na seminarium zorganizowanym w tym celu.

Następnie wnioskodawca w określonym terminie składa w WS opracowany wniosek projektowy wraz z wymaganymi załącznikami.

c) Kontrola wniosków projektowych

Po złożeniu wniosku projektowego następuje kontrola wymagań formalnych oraz kontrola kwalifikowalności projektu, których celem jest zweryfikowanie zwłaszcza tego, czy:

- wniosek projektowy spełnia niezbędne kryteria formalne,
- projekt i jego działania nie pozostają w sprzeczności z prawem krajowym ani prawem UE,
- spełnione są pozostałe warunki programowe konieczne, aby projekt uzyskał dofinansowanie.

Kontrolę tę przeprowadza WS. Projekt jest następnie administrowany, tj. jego ocena jest kontynuowana wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich wymagań kontroli formalnej i kwalifikowalności.

Po dokonaniu kontroli spełnienia wymagań formalnych i kwalifikowalności, WS rejestruje projekt we wspólnym systemie monitorującym.

d) Ocena wniosków projektowych

Bezpośrednio po kontroli wymagań formalnych oraz kontroli kwalifikowalności ma miejsce ocena. Ocena wniosków projektowych w oparciu o kryteria wyboru leży w kompetencjach WS, przy wsparciu właściwych ekspertów nominowanych przez podmioty regionalne i mianowanych przez IZ i IK. Na proces oceny każdego projektu składają się trzy fazy:

- ocena współpracy transgranicznej;
- ocena merytorycznej jakości projektu;
- ocena wpływu transgranicznego projektu.

Wszystkie oceny przeprowadzane są w oparciu o wspólną metodologię i ustalone uprzednio kryteria zatwierdzone przez KM.

Ocenę współpracy transgranicznej przeprowadzają pracownicy WS.

Na ocenę wpływu transgranicznego składają się oceny pracowników WS i 2 ekspertów (po jednym z RCz i RP).

Ocena merytorycznej jakości projektu ma miejsce w ramach tzw. Wspólnego Panelu Ekspertów (WPE), którego zasady określa Regulamin WPE. W ramach WPE eksperci oceniają każdy projekt indywidualnie. Każdy projekt oceniany jest przez czterech ekspertów (dwóch z części czeskiej i dwóch z części polskiej).

e) Ocena łączna i decyzja w sprawie wyboru projektów

Łączna ocena projektu powstaje poprzez zsumowanie punktów otrzymanych w poszczególnych fazach. Ocena każdego projektu wraz z podstawowymi informacjami na jego temat zapisywana jest w karcie projektu, który stanowi podstawę decyzji członków

KM. W oparciu o przyznaną projektom liczbę punktów opracowywana jest dla każdego naboru tematycznego wspólna lista rankingowa, która służy jako jeden z materiałów do dyskusji i podstawę dla decyzji KM.

KM podejmuje decyzję o wyborze projektu do dofinansowania w oparciu o otrzymane materiały. Zasady podejmowania decyzji określa Regulamin KM.

f) Prawne związanie środków EFRR

Wspólny Sekretariat informuje wnioskodawców o decyzji KM. Następnie WS przygotowuje materiały do wydania aktu prawnego, na podstawie którego przyznana zostanie dotacja z EFRR. Akt prawny wydawany jest przez IZ, a w przypadku aktu dwustronnego/konsensualnego (umowy) podpisany jest przez IZ oraz Partnera Wiodącego.

g) Realizacja projektu

Realizacja projektu musi przebiegać w zgodzie z warunkami określonymi w decyzji/umowie o dofinansowanie. Partner Wiodący i pozostali partnerzy projektu realizują działania opisane we wniosku projektowym i w decyzji/umowie o dofinansowanie.

h) Monitorowanie i kontrola projektu

W Republice Czeskiej i Polsce do monitorowania realizacji projektu wykorzystywany będzie wspólny system monitorujący, który jest częścią ujednoliconego systemu monitorującego, wykorzystywanego w programie funduszy strukturalnych w Republice Czeskiej.

W celach monitoringowych wszyscy partnerzy projektu powinni przekazywać właściwemu Kontrolerowi bieżące informacje o rzeczowym i finansowym postępie realizacji projektu (zob. tabelę 22). Informacje o postępie rzeczowym przekazywane są w drodze raportów monitorujących o realizacji projektu, zaś informacje finansowe przez przedłożenie do kontroli zestawienia poniesionych wydatków.

W związku z tym, że obowiązuje zasada Partnera Wiodącego, monitorowanie i kontrola projektu przebiegają na dwóch poziomach. Pierwszy z nich to poziom partnera, na którym przez każdego z partnerów projektu przedstawiane są do kontroli informacje na temat realizowanych działań i poniesionych wydatków, weryfikowane następnie przez właściwego Kontrolera. Drugim poziomem jest poziom projektu, kiedy to Partner Wiodący za pośrednictwem raportu monitorującego udziela zbiorczych informacji na temat realizacji projektu, współpracy między partnerami i wpływie transgranicznym projektu, a także składa wniosek o płatność, który obejmuje roszczenia finansowe poszczególnych partnerów, zweryfikowane i potwierdzone przez właściwych dla nich Kontrolerów. Kontrolę na poziomie projektu przeprowadza przez Kontroler Partnera Wiodącego, w kwestiach współpracy transgranicznej i wpływu transgranicznego opinię wydaje WS.

i) Wypłaty na rzecz beneficjentów

Wypłat środków finansowych na rzecz beneficjentów dokonuje Instytucja Certyfikująca ze środków otrzymanych z budżetu UE w postaci początkowych płatności zaliczkowych oraz płatności okresowych. Płatności na rzecz beneficjentów przeprowadzane są w oparciu o wniosek o płatność, składany przez Partnera Wiodącego. Wniosek o płatność kontrolowany jest przez Kontrolera PW, a po jego zaakceptowaniu jest przesyłany do IZ.

Zaakceptowane przez IZ wnioski o płatność za określony okres są zbiorczo przekazywane do realizacji do Instytucji Certyfikującej, która po ich zatwierdzeniu uwalnia środki w odpowiedniej wysokości na dokonanie wypłat na rzecz Partnerów Wiodących.

5.3.3 Modyfikacje cyklu projektowego niektórych rodzajów projektów

Opisany powyżej cykl projektowy będzie w niektórych przypadkach modyfikowany lub poszerzany o kolejne kroki ze względu na szczególny status niektórych typów projektów. Będzie tak w następujących przypadkach:

1) W Osi Priorytetowej 2 (PI 8B) w odniesieniu do projektów infrastrukturalnych, mających na celu zwiększenie dostępności dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego pogranicza.

W przypadku drogowej infrastruktury transportowej, udostępniającej transgranicznie zasoby przyrodnicze lub kulturowe obszaru programowego, zastosowano podejście strategiczne. Przygotowanie propozycji projektowych zostało zainicjowane za pośrednictwem grupy roboczej ds. przygotowania Programu. Jej członkami są przedstawiciele samorządów regionalnych i lokalnych, w których kompetencja znajduje się zarządzanie regionalną i lokalną siecią drogową. Potencjalni wnioskodawcy składają propozycje projektowe za pośrednictwem instytucji reprezentowanych w grupie roboczej. Następnie przygotowują uproszczony wniosek projektowy. Wszystkie wnioski złożone w ten sposób są oceniane wg uprzednio zdefiniowanych kryteriów przez WS pod względem współpracy transgranicznej, a potem przez ekspertów z dziedziny transportu oraz turystyki (w ramach Wspólnego Panelu Ekspertów) pod kątem ich jakości i zgodności z celami osi priorytetowej. Oddziaływanie transgraniczne oceniają wspólnie eksperci i przedstawiciel WS. Wyniki tej oceny zostaną omówione przez grupę roboczą ds. przygotowania Programu i na podstawie jej rekomendacji WS poinformuje partnerów wiodących rekomendowanych projektów drogowych o decyzji grupy i zaprosi do przygotowania standardowych wniosków projektowych, które zostaną poddane kontroli i ocenie, podobnie jak standardowe projekty. Dalszy proces realizacji jest taki sam, jak w przypadku projektów standardowych (por. powyżej).

2) Potencjalnie we wszystkich osiach priorytetowych w odniesieniu do kilku tzw. projektów flagowych.

Projekty flagowe to projekty, które z geograficznego punktu widzenia obejmują cały obszar programowy lub jego istotną część, wyraźnie przyczyniając się do realizacji szczytowego celu i wskaźników danego priorytetu inwestycyjnego oraz spełniają inne, określone uprzednio kryteria.

W ramach każdej osi priorytetowej na realizację projektów flagowych jest przeznaczona określona alokacja:

OP 1 – maks. 60% alokacji

OP 2 – maks. 7,37% alokacji

OP 3 – maks. 10% alokacji

OP 4 – maks. 10% alokacji po odliczeniu wartości środków przeznaczonych na Fundusz Mikroprojektów.

Składanie propozycji projektów flagowych jest inicjowane zarówno przez członków grupy roboczej ds. przygotowania Programu, jak i w drodze otwartego naboru. Każdy wnioskodawca najpierw składa w WS uproszczony wniosek projektowy (formularz koncepcji projektu flagowego). Następnie ww. formularz jest oceniany w oparciu o kryteria ustalone dla projektów flagowych przez ekspertów wyznaczonych przez IZ i KK. Ekspertami dla każdej z osi priorytetowych są przedstawiciele właściwych rzeczowo instytucji z RCz i RP. Żeby mógł być uważany za flagowy, złożony projekt musi spełniać wszystkie ustalone kryteria, żeby mógł być uważany za flagowy. Wnioskodawcy tych projektów, które zostaną ocenione jako flagowe, przygotowują następnie standardowe wnioski projektowe, który zostaną poddane kontroli i ocenie, tak samo jak standardowe projekty składane w ramach naborów. Na posiedzeniu KM projekty flagowe są dyskutowane oddzielnie od pozostałych projektów złożonych w ramach odpowiedniego naboru (projekty flagowe konkurują tylko między sobą o ustaloną alokację). Dalszy proces realizacji jest już taki sam, jak w przypadku standardowych projektów (por. powyżej).

3) W przypadku Funduszu Mikroprojektów

Specyficznym instrumentem dla wsparcia projektów o znaczeniu lokalnym wykazujących oddziaływanie transgraniczne jest Fundusz Mikroprojektów. Został on wprowadzony już w programie przedakcesyjnym Phare CBC i był z sukcesem realizowany w ramach Inicjatywy INTERREG IIIA i Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska –Rzeczpospolita Polska 2007-2013. Głównym celem Funduszu jest rozwój i wzmacnianie współpracy pomiędzy społecznościami po obu stronach granicy, ukierunkowanej na rozwój relacji kulturalnych, społecznych i gospodarczych. Fundusz Mikroprojektów stanowi elastyczny instrument do realizacji w Programie najmniejszych projektów. Jest ukierunkowany zarówno na projekty nieinwestycyjne, jak i na niewielkie inwestycyjne.

Fundusz Mikroprojektów, podobnie jak w poprzednich okresach programowania, jest zarządzany przez euroregiony (dalej jako: Zarządzający FM): Nisa – Nysa, Glacensis – Glacensis, Praděd – Pradziad, Silesia – Silesia, Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński, Beskydy – Beskidy. Realizowanych jest 6 Funduszy Mikroprojektów, pokrywających łącznie cały obszar programowy. Zasada Partnera Widącego jest realizowana na poziomie każdego z Funduszy Mikroprojektów. Każdy Fundusz Mikroprojektów stanowi samodzielny projekt parasolowy, na którego realizację składają się poszczególne mikroprojekty. Projekt ten jest akceptowany przez Komitet Monitorujący na podstawie złożonego i skontrolowanego wniosku projektowego.

Alokacja finansowa na Fundusz Mikroprojektów stanowi 20% budżetu Programu, przy czym w pierwszej fazie dla każdego Funduszu Mikroprojektów udostępniane jest $\frac{3}{4}$ kwoty docelowej, a pozostała $\frac{1}{4}$ jest przydzielana w trakcie okresu programowania, po spełnieniu uprzednio zdefiniowanych warunków. W przypadku ich niespełnienia, środki te będą alokowane na projekty standardowe.

Fundusz Mikroprojektów może być finansowany ze środków osi priorytetowych 2, 3 i 4 (decyzja o tym, które osie priorytetowe będą realizowane w danym Funduszu należy do

Zarządzających FM). Mikroprojekty muszą przyczyniać się do spełnienia celów szczegółowych i wskaźników w tych osi priorytetowych, z których uzyskują środki finansowe.

Specyficzny mechanizm realizacji Funduszu Mikroprojektów zakłada wysokość dofinansowania z EFRR od 2000 EUR do maksymalnie 20 000 EUR (dot. mikroprojektów wchodzących w zakres osi priorytetowych 3 i 4) lub 30 000 EUR (dot. mikroprojektów wchodzących w zakres tematyczny osi priorytetowej 2). W przypadku mikroprojektów realizujących zasadę Partnera Wiodącego maksymalna wysokość dofinansowania jest dwukrotnie większa. Łączny budżet mikroprojektu nie może przewyższać dwukrotności maksymalnej wysokości dofinansowania.

Poszczególne mikroprojekty są składane w ramach otwartych naborów. Zarządzający FM zapewniają kontrolę formalną i kwalifikowalności oraz ocenę merytoryczną mikroprojektów. Mikroprojekty są zatwierdzane do dofinansowania przez wspólny czesko-polski Euroregionalny Komitet Monitorujący, powołany przez każdy Fundusz Mikroprojektów.

Szczegółowy opis wdrażania Funduszu Mikroprojektów jest zawarty w dokumentacji programowej.

5.4 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. a) ppkt (vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Indywidualne korekty finansowe

W przypadku korekt finansowych, które można przyporządkować do konkretnych projektów, postępuje się zgodnie z art. 27 Rozporządzenia (UE) nr 1299/2013. Instytucja Zarządzająca zapewni, aby wszelkie kwoty bezpodstawnie wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od Partnera Wiodącego lub od jedynego beneficjenta. W tym celu IZ podejmie kroki niezbędne w celu zwrócenia przez Partnera Wiodącego/jedynego beneficjenta, bezpodstawnie wypłaconej kwoty.

Jeśli Partnerowi Wiodącemu nie uda się zapewnić zwrócenia bezpodstawnie wypłaconych kwot przez pozostałych partnerów projektu, lub jeśli mimo kroków podjętych przez Instytucję Zarządzającą nie uda się odzyskać bezpodstawnie wypłaconej kwoty od Partnera Wiodącego lub jedynego beneficjenta, kwotę tę na konto Programu, prowadzone przez Instytucję Certyfikującą wpłaci to państwo, w którym siedzibę ma partner, z winy którego powstała nieprawidłowość; w przypadku jedynego beneficjenta będzie to państwo, w którym jedyny beneficjent jest zarejestrowany. Państwo zwróci środki na konto prowadzone przez Instytucję Certyfikującą w terminie uzgodnionym przez IZ, IK oraz Instytucję Certyfikującą.

Zryczałtowane i ekstrapolowane korekty finansowe

W przypadku korekt finansowych, które zostaną zastosowane względem całego Programu lub jego części, państwa członkowskie uczestniczące w Programie poniosą odpowiedzialność za ww. korekty proporcjonalnie do stopnia zawinienia dot. nieprawidłowości, będącej przyczyną korekty.

Jeśli określenie stopnia winy państwa członkowskiego nie jest możliwe (np. zryczałtowana korekta finansowa jest wynikiem nieprawidłowych wspólnych procedur lub zasad), odpowiedzialność finansowa każdego z państw członkowskich biorących udział w Programie jest ustalona proporcjonalnie do wartości środków EFRR wypłaconych beneficjentom z danego państwa członkowskiego na dzień nałożenia korekty finansowej.

5.5 Stosowanie euro (w stosownych przypadkach)

(podstawa: art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

W celu przeliczenia kosztów poniesionych przez beneficjenta z waluty krajowej na EUR stosowana będzie metoda opisana w art. 28 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013, tj. z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały przedłożone przez beneficjenta do weryfikacji przez Kontrolera.

5.6 Zaangażowanie partnerów

(podstawa: art. 8 ust. 4 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7.01.2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w Programie zaplanowano ścisłą współpracę z instytucjami administracji publicznej, partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie na szczeblu narodowym, krajowym i lokalnym w trakcie całego cyklu programowania obejmującego przygotowanie, wdrożenie, monitorowanie i ocenę.

W związku z przygotowaniem Programu, w celu uzgodnienia poszczególnych zagadnień merytorycznych, realizacyjnych, proceduralnych itp., w 2012 r. została utworzona grupa robocza, w której skład weszli przedstawiciele instytucji biorących udział we wdrażaniu POWT RP-RCz 2007-2013, tzn. przedstawiciele IZ i KK, WST, 3 polskich województw i 5 czeskich krajów oraz polskich i czeskich części euroregionów uczestniczących w Programie, jako przedstawiciele samorządów lokalnych. Grupa robocza spotykała się na bieżąco w zależności od potrzeb, a w jej posiedzeniach, w zależności od omawianych zagadnień mogli brać udział przedstawiciele zainteresowanych instytucji oraz specjaliści z danej dziedziny.

Szersze zaangażowanie partnerów było realizowane również poprzez inne działania, m.in. przeprowadzone w listopadzie 2013 r. badanie ankietowe, dotyczące oceny obciążeń administracyjnych w okresie programowania 2007-2013 oraz propozycji ich zmniejszenia. W jego ramach zwrócono się do wszystkich beneficjentów dofinansowania projektów realizowanych w ramach POWT RCz-RP 2007-2013 (n.dot. mikrobencjentów). W ankiecie wzięło udział łącznie 442 partnerów projektowych (236 czeskich i 206 polskich). Jednocześnie zostały przeprowadzone wywiady pogłębione z przedstawicielami struktur wdrażających POWT RCz-RP 2007-2013, tj. z WST, Kontrolerami Pierwszego Stopnia we wszystkich regionach uczestniczących w programie po czeskiej i polskiej stronie, przedstawicielami urzędów wszystkich czeskich krajów i

Regionalnych Punktów Kontaktowych (RPK, działających przy Urzędach Marszałkowskich) w polskich województwach objętych programem. Łącznie przeprowadzono 12 wywiadów ukierunkowanych na pozytywne i negatywne doświadczenia z wdrażania programu w latach 2007-2013. Wyniki oceny obciążeń administracyjnych w okresie programowania 2007-2013 zaprezentowane są w rozdziale 7.

Również w ramach procesu strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko (SEA) dochodziło do włączenia nie tylko zaangażowanych instytucji, ale także szerokiej opinii publicznej, zarówno na terytorium Republiki Czeskiej, jak i w Rzeczypospolitej Polskiej, w formie udziału w otwartym seminarium (po stronie polskiej) oraz w konsultacjach społecznych (po stronie czeskiej), które odbyły się na obszarze wsparcia, na polsko-czeskim pograniczu. Otwarte seminarium odbyło się w Głuchołazach, w dniu 2.04.2014r. w Głuchołaskim Centrum Kultury. Konsultacje społeczne odbyły się po stronie czeskiej w dniu 23.06.2014r. w Czeskim Cieszynie. Informacje o seminarium oraz konsultacjach społecznych zostały opublikowane na oficjalnych stronach Programu oraz przesłane lokalnym i regionalnym podmiotom zainteresowanym Programem (m.in. członkom grupy roboczej, przedstawicielom organizacji pozarządowych, partnerów społecznych i gospodarczych, przedstawicielom polskich i czeskich parków narodowych i krajobrazowych, położonych na obszarze wsparcia).

Następnie uruchomiono na początku maja 2014 r. badanie ankietowe, dotyczące przygotowania programu na lata 2014-2020 (reakcje opinii publicznej na wybór osi priorytetowych i działań w ramach programu itp.). Oprócz dostępu do ankiet przez stronę internetową Programu, która jest przeznaczona dla ogółu społeczeństwa, ankiety zostały również przesłane w formie elektronicznej do ok. 600 wybranych respondentów (instytucji lokalnych i regionalnych, partnerów gospodarczych i społecznych, organizacji pozarządowych itp.).

Zaangażowanie partnerów w przygotowanie Programu jest również zapewnione poprzez ich członkostwo (w charakterze obserwatorów) w Komitecie Monitorującym POWT RCZ-RP 2007-2013, w którym są prezentowane i dyskutowane informacje na temat postępów przygotowania Programu na okres 2014-2020. Członkami KM, oprócz IZ, KK, WST, czeskich i polskich regionów oraz euroregionów, są przedstawiciele wybranych resortów, sektora pozarządowego oraz partnerów gospodarczych, w posiedzeniach Komitetu Monitorującego uczestniczy z głosem doradczym również przedstawiciel Komisji Europejskiej.

Jednocześnie przygotowania Programu były konsultowane z przedstawicielami właściwych partnerów w trakcie konferencji, seminariów, konsultacji publicznych dla potencjalnych wnioskodawców, przedstawicieli grup docelowych itp., m.in.:

- spotkania z Izbą Gospodarczą RCz na temat ukierunkowania tematycznego Programu na lata 2014-2020, które odbyło się w dniu 26.06.2013r. w siedzibie Izby Gospodarczej w Pradze. Na spotkanie zostali też zaproszeni przedstawiciele wszystkich regionalnych izb gospodarczych z czeskich krajów uczestniczących w Programie;
- międzynarodowej konferencji „Projekty flagowe dla zintegrowanego rozwoju na progu nowego dwudziestolecia współpracy na pograniczu polsko-czeskim”, które odbyło się w dniu 16.01.2014r. po stronie polskiej na Zamku Książ w Wałbrzychu;

- spotkanie dot. projektów flagowych w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego, które odbyło się w dniu 30.01.2014r. w Warszawie, z udziałem m.in. przedstawicieli KK, IZ, polskich Regionalnych Organizacji Turystycznych i CzechTurism;
- międzynarodowej czesko-polskiej konferencji pn. „Bariery systemowe w rozwoju współpracy polsko-czeskiej” w ramach projektu EUREGIO PL-CZ, która odbyła się w dniu 27.03.2014r. po stronie czeskiej w Centrum UFFO w Trutnovie.

W ramach fazy realizacyjnej Programu zasada partnerstwa, która została opisana w Rozporządzeniu UE nr 204/2014 (art. 10 pkt 1), zostanie zapewniona poprzez członkostwo właściwych partnerów w Komitecie Monitorującym PWT RCz-RP 2014-2020, w charakterze obserwatorów (zgodnie z art. 47 Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013). Skład KM jest podobny jak w okresie programowania 2007-2013 (przedstawiciele IZ, KK, WS, KE, czeskich i polskich regionów, zainteresowanych ministerstw, partnerów społecznych i gospodarczych).

SEKCJA 6. KOORDYNACJA

(podstawa: art. 8 ust. 5 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Jednym z wymagań stawianych przed Programem jest zapewnienie spójności i komplementarności z innymi programami realizowanymi ze środków unijnych w tym samym obszarze geograficznym. Zagadnienie to obejmuje programy wdrażane w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT), europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESI), środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EAFRD), Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EMFF), a także innych unijnych i krajowych instrumentów finansowych. Projekty realizowane w ramach Programu muszą być spójne z zasadami prawa Republiki Czeskiej, Polski, i wspólnotowego.

Koordinacja w ramach EFSI pomiędzy poszczególnymi funduszami, celami i programami w Republice Czeskiej miała miejsce w czasie przygotowywania poszczególnych programów, jak i będzie zapewniona w trakcie ich realizacji.

W trakcie przygotowywania wszystkich programów dążono do zidentyfikowania powiązań pomiędzy poszczególnymi programami w Celu 1 i Celu 2 oraz zdefiniowania w ramach tych powiązań potencjalnych efektów synergii i wzajemnej komplementarności interwencji, a także uzgodnienie sposobu monitorowania tych potencjałów na etapie wdrażania programów. Cały ten proces koordynowany był z przygotowaniem Umowy Partnerstwa. Kluczowymi platformami współpracy, w ramach których zaangażowana była także IZ Programu, były przede wszystkim grupa robocza ds. przygotowania Umowy Partnerstwa oraz grupa robocza ds. przygotowania programów. Kwestię powiązań pomiędzy programami oraz mechanizmy koordynacyjne omawiano w szczególności w ramach grupy roboczej ds. przygotowania programów, w której są reprezentowane instytucje zarządzające wszystkich przyszłych programów operacyjnych funduszy ESI w RCz, w tym przedstawiciele IZ Programu Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2014-2020. W nawiązaniu do tego, na podstawie dyskusji z właściwymi instytucjami zarządzającymi, opracowano wykazy możliwych synergii i komplementarności pomiędzy poszczególnymi typami działań w programach współpracy transgranicznej oraz programach Celu 1.

Pod względem instytucjonalnym koordynację w ramach RCz w trakcie wdrażania programów zapewnia w szczególności Krajowa Instytucja ds. Koordynacji. Proponuje ona m.in. działania na rzecz zapewnienia synergii w ramach wszystkich programów a ponadto zapewnia komplementarność i synergię pomiędzy interwencjami określonymi w Umowie Partnerstwa oraz między pozostałymi dokumentami strategicznymi oraz wskazuje odpowiednie instrumenty do zarządzania komplementarnością i synergią. Krajowa Instytucja ds. Koordynacji kieruje także pracą grup roboczych i platform, w ramach których omawiana jest koordynacja i wdrażanie programów oraz przekazywane są informacje pomiędzy instytucjami zarządzającymi.

W celu zapewnienia koordynacji polityki rozwoju w Polsce został ustanowiony Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju. Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju stanowi zespół mający na celu rozwijanie, koordynowanie i monitorowanie polityk rozwoju w kraju. W skład Komitetu wchodzi: minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, przedstawiciele Instytucji Zarządzającej, Instytucje Pośredniczące, co zapewnia odpowiednią jakość podejmowanych decyzji dotyczących koordynacji i

komplementarności programów finansowanych w ramach Polityki Spójności oraz innych unijnych i krajowych instrumentów finansowych. Do udziału w pracach tego gremium mogą być zapraszani również partnerzy społeczno-gospodarczy jako podmioty nie będące jego członkami. Komitet jest wspomagany przez podkomitety i grupy robocze w zakresie pracy nad politykami horyzontalnymi i innymi zadaniami związanymi z wdrażaniem Umowy Partnerskiej, w tym szczegółowymi aspektami dotyczącymi kwestii komplementarności. Zadaniem podkomitetów jest udzielanie wskazówek, zaleceń i pomoc w podejmowaniu decyzji w odniesieniu do koordynacji wsparcia w ramach różnych instrumentów finansowych.

Szczegółowe mechanizmy koordynacyjne na poziomie Programu określone zostały na podstawie wzajemnego uzgodnienia pomiędzy Instytucją Krajową Programu a Instytucją Zarządzającą. Kluczową funkcję w zakresie koordynacji wsparcia w ramach programu będzie pełnił Komitet Monitorujący, którego zadaniem będzie dokonywanie przeglądu wdrażania Programu i postępów w osiąganiu jego celów. Rola KM jest tym bardziej istotna, ponieważ w jego skład wchodzi zarówno przedstawiciele strony czeskiej, jak i polskiej.

Powiązania PWT RCz-RP 2014-2010 z programami funduszy ESI w RCz i w RP

Przy przygotowaniu Programu przeprowadzono dokładną analizę polityk i instrumentów, zwłaszcza wspólnotowych, realizowanych w obu państwach, w celu wskazania powiązań pomiędzy nimi a Programem, w szczególności takich o charakterze komplementarnym lub synergicznym.

RP Oś priorytetowa 1

Tematyka osi priorytetowej 1 na terytorium RCz jest realizowana również przez **Zintegrowany Regionalny Program Operacyjny (ZRPO)**, co daje potencjał realizacji działań komplementarnych i osiągnięcia synergii. ZROP zapewni dofinansowanie zarówno wyposażenia i infrastruktury, niezbędnych do rozwiązywania sytuacji kryzysowych (wybudowanie i adaptacja placówek jednostek Zintegrowanego Systemu Ratownictwa /ZSR/ oraz ich wyposażenie na potrzeby zarządzania nowymi ryzykami i zdarzeniami nadzwyczajnymi), jak i do osiągnięcia odpowiedniego poziomu przygotowania zawodowego jednostek ZSR. Ponadto ZRPO jest ukierunkowany na dalszy rozwój, integrację oraz ujednoczenie systemów informatycznych i komunikacyjnych jednostek ZSR.

Podczas gdy interwencje ZRPO będą odpowiadać potrzebom krajowym RCz, Program RCz-RP 2014-2020 oferuje możliwość realizacji powiązanych (komplementarnych) operacji, polegających na: transgranicznym łączeniu i uzupełnianiu systemów oraz infrastruktury prewencji, reagowania i usuwania skutków zagrożeń, wykorzystaniu ich po obu stronach pogranicza, a tym samym zwiększeniu ich ogólnej zdolności operacyjnej oraz gotowości do interwencji w ramach wzajemnej współpracy po obu stronach granicy.

Ponadto ZRPO ukierunkowany jest na większe inwestycje, mające uzupełnić kluczową infrastrukturę edukacyjno-ćwiczeniową na poziomie krajowym, w jego ramach w zasadzie nie będą realizowane działania edukacyjne i podnoszenie kwalifikacji jednostek ZSR. Natomiast w Programie RCz-RP 2014-2020 duży nacisk będzie położony na transgraniczne połączenie systemów zarządzania ryzykami poprzez wspólne ćwiczenia i podnoszenie kwalifikacji oraz przygotowanie specjalistyczne, podczas gdy

wsparcie inwestycji w tej dziedzinie będzie miało charakter raczej uzupełniający.

Po polskiej stronie granicy 2 z 3 uczestniczących w Programie województw wspiera w ramach swojego **Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO)** działania związane z profilaktyką i zarządzaniem ryzykami oraz klęskami żywiołowymi. W szczególności działania województwa opolskiego skoncentrowane są na zapobieganiu powodziom, przede wszystkim poprzez budowę, przebudowę i modernizację zbiorników wodnych, urządzeń piętrzących oraz suchych zbiorników i polderów. Tego typu działania nie będą wspierane w ramach Programu.

Województwo i dolnośląskie nie przewiduje w swoim RPO operacji związanych *stricte* z tematyką Celu Tematycznego 5.

W kontekście polskiej części obszaru wsparcia Program będzie więc podstawowym źródłem dofinansowania ze środków UE dla jednostek zajmujących się profilaktyką i zarządzaniem ryzykami oraz klęskami żywiołowymi.

Oś priorytetowa 2

W ramach osi priorytetowej 2 (CT 8) Program dąży do zwiększenia zatrudnienia, przede wszystkim poprzez działania w zakresie turystyki, będącej podstawową gałęzią gospodarki na znaczącej części pogranicza polsko-czeskiego.

Ze względu na to, że **ZRPO** w RCz nie realizuje tego celu tematycznego, istnieje potencjał do działań łączących oba programy lub powiązanych z nimi. Podczas gdy ZRPO, poprzez realizację CT 6, będzie ukierunkowany na wspieranie najbardziej wartościowych elementów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, co z reguły będzie oznaczało duże inwestycje o charakterze regionalnym i krajowym, program współpracy transgranicznej RP-RCz będzie rozwijał potencjał zatrudnienia głównie za pośrednictwem działań znaczących dla lokalnej lub regionalnej gospodarki, mających wpływ na obszar po obu stronach granicy, a tym samym będzie realizować działania komplementarne do interwencji realizowanych w ramach ZRPO. Taki sam efekt komplementarny będzie uzyskiwany przy pozostałych kluczowych działaniach osi priorytetowej 2 Programu – zarówno w przypadku infrastruktury dla odwiedzających, jak i poprawy infrastruktury transportowej, która jest powiązana z elementami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w regionie i poprawia ich dostępność. Komplementarność ta pomaga tworzyć kompleksową ofertę turystyczną w regionach pogranicza polsko-czeskiego oraz tworzy synergię przy osiągnięciu szczegółowych celów, zarówno CT 8 w programie współpracy transgranicznej, jak i CT 6 i 7 w ZRPO. Realizacja wspólnych mechanizmów za pośrednictwem osi priorytetowej 2 PWT RCz-RP będzie z jednej strony wykorzystywać efekty ZRPO (np. ujęcie znaczących elementów dziedzictwa kulturowego wspieranych z ZRPO w ogólnej promocji i ofercie turystycznej w regionie transgranicznym), a z drugiej strony ma potencjał do tworzenia i wskazywania warunków wyjściowych do podejmowania decyzji o wsparciu wybranych działań w ramach ZRPO (np. studia rozwoju dziedzictwa przyrodniczego na terenie przygranicznych czeskich krajów).

Na obszarach wiejskich będzie mogła być wykorzystana komplementarność Programu RCz-RP z **Programem Rozwoju Wsi RCz (PRW)** oraz **Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich RP (PROW)** na lata 2014-2020. W Republice Czeskiej PRW będzie wspierał nieproduktywne inwestycje w lasach, m.in. działania wzmacniające funkcje rekreacyjne

lasu (łącznie z oznakowaniem, budową i remontem ścieżek dla turystów, elementów rozrywkowych i dydaktycznych, organizacji stanowisk do odpoczynku, wiat, tablic informacyjnych itp.). Polski PROW wspiera m.in. poprawę konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej oraz odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa. Poprzez odpowiednie powiązanie działań z PRW i PROW oraz PWT RCz-RP z inwestycjami wspartymi na obszarze programowym będzie można z jednej strony osiągnąć większy efekt poprzez rozszerzenie terytorialne ich oddziaływania (np. ścieżki realizowane w lasach mogą prowadzić aż do wspartych działań i w ten sposób służyć o wiele większej liczbie turystów), z drugiej strony inwestycje wsparte w ramach PRW mogą być uwzględnione np. w materiałach promocyjnych czy w koncepcjach realizowanych ze środków PWT RCz-RP. Dzięki takiej komplementarności istnieje potencjał do realizacji wzajemnej synergii pomiędzy oboma instrumentami.

Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników (CT 8) będzie realizowane **w ramach wszystkich trzech polskich RPO**, których obszar wsparcia pokrywa się z obszarem wsparcia Programu. Wspecjalizowane wsparcie Programu, skoncentrowane na pozytywnej stymulacji gospodarki i rynku pracy poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego pogranicza polsko-czeskiego, będzie miało charakter komplementarny wobec szeroko zakrojonych systemowych działań na rzecz zatrudnienia, realizowanych przez RPO. Jednocześnie nawiązywać będzie do, również wspieranych przez wszystkie 3 RPO, operacji z dotyczących zachowania i ochrony środowiska oraz promowania efektywnego gospodarowania zasobami (CT 6) oraz promowania zrównoważonego transportu i usuwania niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej (CT 7). Dzięki temu, że w ramach osi priorytetowej 2 działania Programu dot. wykorzystania i udostępniania atrakcyjnych turystycznie obszarów pogranicza są ze sobą ściśle powiązane i nakierowane na osiągnięcie wspólnego celu, jakim jest poprawa sytuacji na rynku pracy, możliwa jest realizacja kompleksowych działań, które uzupełniają się wzajemnie tak w ramach Programu, jak i z działaniami wspieranymi z RPO. **Oś priorytetowa 3**

Planowane interwencje w zakresie transgranicznej **edukacji (CT 10)** są bezpośrednio powiązane z **ZRPO**, w którego ramach uwzględnia się wsparcie rozwoju bazy edukacyjnej na wszystkich poziomach (poza akademickim). Stworzona dzięki temu infrastruktura i wyposażenie będą wykorzystane również do działań edukacyjnych o charakterze transgranicznym. Ulepszona infrastruktura edukacyjna, bez względu na to, czy dotyczy to połączenia różnych jej elementów, nabycia nowoczesnych technologii, wyposażenia oraz poprawy zaplecza edukacyjnego (przede wszystkim w zakresie nauk przyrodniczych i technicznych), czy też zaspokojenia potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, może być wykorzystana również do efektywnej realizacji wspólnych polsko-czeskich programów i działań edukacyjnych. Powiązanie między programami istnieje również w drugą stronę, jako że prace studyjne, analizy lub strategie opracowane dla potrzeb edukacji na wspólnym pograniczu wsparte w ramach Programu mogą być źródłem informacji lub stać się punktem wyjścia do dalszego rozwoju niezbędnego zaplecza edukacyjnego na obszarze pogranicza po stronie czeskiej, realizowanego następnie w ramach wsparcia z ZRPO.

Podobne powiązania – komplementarności i synergii można obserwować w odniesieniu do **PO Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)** w obu państwach, w szczególności w przypadku działań ukierunkowanych na poprawę kompetencji zawodowych i

przedsiębiorczości absolwentów oraz zwiększenia możliwości ich zatrudnienia, wzmocnienia współpracy szkół i pracodawców, rozwoju współpracy poszczególnych uczestników edukacji w wymiarze horyzontalnym i wertykalnym i innych. Poprzez powiązanie z tymi działaniami i ich poszerzenie o wymiar transgraniczny w ramach programu PWT RCz-RP można osiągać pozytywne synergie i zwiększanie ich efektywności.

Również w Polsce w **RPO województw: śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego** wspierane będą działania mające na celu podniesienie jakości edukacji na szczeblu przedszkolnym i średnim (ogólnokształcącym/zawodowym), w tym przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu w edukacji, w tym wsparcie placówek z terenów defaworyzowanych oraz doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych. Operacje wspierane w ramach Programu z jednej strony będą mogły być lepiej realizowane dzięki inwestycjom z RPO, z drugiej strony, dzięki wymianie doświadczeń i wypracowywaniu wspólnych koncepcji z partnerami z drugiej strony granicy, działania finansowane z Programu mogą przyczynić się do podniesienia jakości i proliferacji najlepszych praktyk w działaniach nieinwestycyjnych na obszarze województw nieobjętych wsparciem Programu polsko-czeskiego.

Oś priorytetowa 4

Program, poprzez CT11, realizuje projekty współpracy instytucji administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Choć **ZRPO w Republice Czeskiej ani RPO województw śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego**, nie realizują tego Celu Tematycznego, istnieje również tu wiele powiązań o charakterze komplementarnym oraz dających efekt synergii z celami szczegółowymi czeskiego ZRPO i 3 polskich RPO. Działania kooperacyjne o głównie nieinwestycyjnym charakterze realizowane w Programie, wiążą się z operacjami wspieranymi w programach regionalnych, m.in. w dziedzinie usług społecznych i zdrowotnych, transportu publicznego, infrastruktury turystycznej i innych, poprzez tworzenie mechanizmów współpracy wykorzystujących infrastrukturę, która została sfinansowana z innych źródeł.

Potrzeby inwestycyjne i rozwojowe formułowane w pracach studyjnych lub koncepcjach realizowanych w ramach Programu RCz-RP 2014-2020 mogą też służyć jako punkt wyjściowy do realizacji inwestycji wspieranych następnie z ZRPO i trzech polskich RPO.

Powiązania PWT RCz-RP 2014-2020 z programami wspólnotowymi

PWT RCz-RP 2014-2020 ma, poprzez ukierunkowanie osi priorytetowej 1, częściowe powiązanie z **Funduszem Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Internal Security Fund , ISF)**, którego celem jest przeciwdziałanie transgranicznej, poważnej i zorganizowanej przestępczości, w tym terroryzmowi, oraz jej zwalczanie, jak również wzmocnienie koordynacji i współpracy pomiędzy organami ścigania państw członkowskich i współpracy z odpowiednimi państwami trzecimi. Systemy w dziedzinie zarządzania ryzykiem, zbudowane i połączone przy wsparciu z PWT RCz-RP 2014-2020, mogą być potencjalnie wykorzystywane również do celów ISF, którego ukierunkowanie jest szersze (włącznie np. z dążeniem do partnerstwa sektorów publicznego i prywatnego, wymiany informacji między uczestniczącymi państwami itp.).

Komplementarność może również zaistnieć między działaniami realizowanymi w

ramach osi priorytetowej 3 PWT RCz-RP 2014-2020 i programem **Erasmus dla wszystkich**. Wspólne programy edukacyjne, stworzone w ramach współpracy czesko-polskiej, mogą być, podobnie jak zakupione wyposażenie, wykorzystane do działań w ramach programu Erasmus, którego uczestnicy będą mogli uczestniczyć lub włączyć się w programy powstałe w ramach Programu RCz-RP.

Powiązania PWT RCz-RP 2014-2020 z programami krajowymi

Odpowiednie działania komplementarne z krajowym **Programem Rozwoju Turystyki** można realizować w osi priorytetowej 2, realizowanym w RCz. Jest to instrument uzupełniający w swoim charakterze, zarówno pod względem ukierunkowania tematycznego, jak i skali finansowej realizowanych przedsięwzięć. Program koncentruje się przede wszystkim na poprawie infrastruktury uzupełniającej związanej z atrakcjami turystycznymi, tj. drobniejszych elementów zaplecza turystycznego (miejsca do odpoczynku, zaplecze higieniczne itp.), a także realizuje udostępnienie atrakcji turystycznych dla turystów o specjalnych potrzebach (niepełnosprawnych). O ile dla programu krajowego te elementy uzupełniające są główną treścią, to w ramach PWT RCz-RP 2014-2020 mają one raczej charakter uzupełniający i można w ten sposób realizować w obu programach działania wzajemnie komplementarne (np. realizacja elementów poprawiających dostępność dla osób niepełnosprawnych w miejscowości/atrakcji turystycznej, której rewitalizacja została wsparta z PWT RCz-RP 2014-2020).

Podobnie istnieje potencjalne powiązanie pomiędzy mechanizmami o charakterze nieinwestycyjnym, wspartymi z PWT RCz-RP 2014-2020 a inwestycjami w ramach Programem Rozwoju Turystyki Republiki Czeskiej (np. realizacja elementów poprawiających dostępność dla osób niepełnosprawnych na podstawie wspólnych badań/strategii wspartych w ramach współpracy czesko-polskiej).

SEKCJA 7. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW*(podstawa: art. 8 ust. 5 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/201314)*

Wymóg dotyczący oceny obciążeń administracyjnych beneficjentów w celu ich zmniejszenia wynika nie tylko z art. 96, ust. 6, lit. c) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1303/2013, lecz również z przepisów krajowych Republiki Czeskiej, tj. Rozporządzenia Rady Ministrów RCz z dnia 21 marca 2012r. nr 184 w sprawie zaleceń dotyczących zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla wnioskodawców i beneficjentów korzystających ze środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej w okresie programowania 2014-2020. W Polsce, w ramach przedsięwzięcia pod nazwą „Proste Fundusze”, przy Ministrze Rozwoju Regionalnego powołany został 8 sierpnia 2008 r. Zespół do spraw uproszczeń systemu wykorzystania środków funduszy Unii Europejskiej, którego zadaniem jest badanie indywidualnych i systemowych przypadków nadmiernej komplikacji procedur, w tym kwestii dostępu i rozliczania środków funduszy strukturalnych. Uruchomiono także adres poczty elektronicznej przeznaczony dla zbierania informacji o wszelkich przypadkach nadmiernej komplikacji procedur w instytucjach mających styczność z beneficjentami.

Już od okresu programowania 2007-2013 w ramach Programu RCz-RP są przestrzegane następujące zasady:

- **Stosowanie jednolitej terminologii** w komunikacji i realizacji zadań przez podmioty struktury wdrażającej Program w Republice Czeskiej i w Rzeczypospolitej Polskiej. Spójna, przejrzysta i zgodna z prawem krajowym i europejskim terminologia stosowana jest przy opracowywaniu dokumentacji programowej oraz w dokumentach wytwarzanych przez poszczególne podmioty struktury wdrażającej, jak również podczas konsultacji z wnioskodawcami i beneficjentami.
- **Podejście procesowe do obsługi administracyjnej projektu** od złożenia wniosku projektowego po jego zatwierdzenie i tam, gdzie to możliwe, określenie wiążących terminów realizacji poszczególnych czynności administracyjnych.
- **Stworzenie systemu konsultacji i wsparcia dla wnioskodawców i beneficjentów** oraz umożliwienie wymiany doświadczeń między wnioskodawcami i beneficjentami w zakresie przygotowania i realizacji projektu.
- Zapewnienie **optymalnego stopnia elektronizacji** procesu przygotowania wniosków projektowych, ich składania (wraz z załącznikami), administrowania, oceny i wyboru projektów, jak również raportowania, kontroli i składania wniosków o płatność.

Podstawowym dokumentem służącym obiektywnej weryfikacji istniejących obciążeń administracyjnych beneficjentów, w ramach poprzedniej edycji Programu, zawierającym również propozycje rozwiązań, jest raport pn. „Ocena obciążeń administracyjnych beneficjentów w ramach POWT RCz-RP 2007-2013” opracowany w ramach projektu pn. „Zapewnienie oceny ex-ante Programu Współpracy Transgranicznej RCz-RP dla okresu programowania 2014-2020”. W celu pozyskania materiałów źródłowych do przeprowadzonej oceny zastosowano trzy narzędzia:

- badania ankietowe skierowane do beneficjentów dofinansowania,

- wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji włączonych w struktury wdrażające program,
- analizę dokumentacji programowej, w szczególności Podręcznika Wnioskodawcy oraz Podręcznika Beneficjenta, skupiającą się na przejrzystości i jednoznaczności wytycznych w nich zawartych.

Na podstawie oceny, dokonanej po przeprowadzeniu ww. działań, na bazie wszystkich wyżej wymienionych czynności, w ramach PWT RCz-RP 2014-2020 zaplanowane zostały m.in. poniższe zmiany w stosunku do okresu programowania 2007-2013, mające na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla wnioskodawców i beneficjentów:

- uzupełnienie dokumentacji programowej dla wnioskodawców i beneficjentów o przykłady wyjaśniające poszczególne wymogi (np. dot. wniosku projektowego, wydatków kwalifikowalnych itp.) oraz stworzenie oraz aktualizowanie listy często zadawanych pytań na stronach internetowych Programu w celu zapewnienia jednoznacznej interpretacji i zrozumiałości dokumentacji,
- wprowadzenie obowiązku wnioskodawców dotyczącego złożenia wstępnych założeń projektu we Wspólnym Sekretariacie, który wyda do nich indywidualną niewiążącą opinię. W opinii wnioskodawca otrzyma od WS informacje o tym, w jakim stopniu projekt spełnia cele Programu i określonego działania, jak również zalecenia dotyczące dalszego kierunku prac nad wnioskiem projektowym, w tym propozycje zmian pod kątem zwiększenia zgodności projektu z celami Programu i zakresem tematycznym aktualnie ogłoszonych naborów,
- uproszczenie systemu składania wniosków projektowych wraz z obowiązkowymi załącznikami poprzez zmniejszenie liczby obowiązkowych na etapie składania wniosku projektowego załączników i, w uzasadnionych przypadkach, przesunięcie tego obowiązku do etapu przed podpisaniem aktu prawnego pomiędzy IZ a beneficjentem,
- rozszerzenie dostępnych dla wnioskodawców możliwości pozyskania kontaktów do potencjalnych partnerów projektu, w szczególności poprzez popularyzację i dostosowanie istniejącej już bazy kontaktów za pośrednictwem strony internetowej Programu,
- usystematyzowaniem ujednoczenie i zwiększenie przejrzystości dokumentacji programowej i jej aktualizacji, w tym zapewnienie spójnej treści poszczególnych dokumentów,
- dążenie do skróceniem czasu ostatecznego rozliczenia projektu, tj. okresu od zakończenia projektu do refundacji całości środków na rzecz wszystkich partnerów projektu,
- przestrzeganie zasady pewności prawa, tj. tego, że beneficjenta dofinansowania od początku realizacji projektu do jego zakończenia obowiązuje ta sama wersja dokumentacji programowej (za wyjątkiem sytuacji, gdy w trakcie realizacji projektu zmieniają się przepisy prawa krajowego lub europejskiego lub zmiana jest korzystna dla beneficjenta). W związku z wprowadzeniem naborów tematycznych o z góry wyznaczonych terminach (w przeciwieństwie do okresu 2007-2013, gdy funkcjonował tzw. nabór ciągły), niezmienność warunków dotyczyć będzie projektów złożonych w ramach danego naboru.

SEKCJA 8. ZASADY HORYZONTALNE*(podstawa: art. 8 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)***8.1. Zrównoważony rozwój¹⁵**

Zasada zrównoważonego rozwoju uwzględniona jest we wszystkich osiach priorytetowych realizowanych w ramach Programu. W przypadku wszystkich operacji dofinansowywanych w ramach Programu muszą być przyjęte rozwiązania, które wykluczą lub zminimalizują negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zapewnią efektywne wykorzystywanie zasobów. Ponadto, niektóre operacje realizowane w ramach Programu będą miały pozytywne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju efekty. Dotyczy to w szczególności osi priorytetowej 1. Wspólne zarządzanie ryzykiem. Działania w ramach tej osi dotyczą inwestycji w rozwój wspólnych lub połączonych systemów prewencji, monitoringu oraz niwelowania zagrożeń. Stosowane na obszarze wsparcia bardziej skuteczne procedury, które zostaną osiągnięte w ramach interwencji Programu, przyczynią się do zapobiegania degradacji środowiska, która mogłaby powstać w wyniku negatywnych zjawisk naturalnych (susze, pożary, powodzie, lawiny i inne, awarie przemysłowe, wycieki substancji niebezpiecznych) lub spowodowanych działalnością człowieka (np. awarie przemysłowe, wycieki substancji niebezpiecznych i inne).

Pozytywne pod względem zrównoważonego rozwoju efekty będzie miała także realizacja osi priorytetowej 2. Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia. Interwencja umożliwi wspieranie rozwoju gospodarczego oraz zatrudnienia poprzez wykorzystanie naturalnego potencjału obszaru. Ponadto przyczyni się do podniesienia jakości środowiska, w szczególności poprzez inwestycje dotyczące bezpośrednio ochrony i rozwoju atrakcji przyrodniczych i kulturowych. Inwestycje w te elementy w znacznym stopniu poprawią jakość środowiska na obszarze wsparcia.

Zrównoważony rozwój jest także celem przedsięwzięć realizowanych w ramach osi priorytetowej 4. Współpraca instytucji i społeczności. W tym zakresie występuje potencjał dla współpracy instytucji w sferze ochrony przyrody i krajobrazu (koordynacja działań, opracowywanie wspólnych programów ochrony, oświata i edukacja ludności).

Zasada zrównoważonego rozwoju poddana była uwzględniona już na etapie przygotowywania programu, przede wszystkim poprzez przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko, której celem było ujęcie aspektów środowiskowych w ramach przygotowywania i przyjmowania Programu, a tym samym wspomaganie zrównoważonego rozwoju. W trakcie ww. procedury zakres przedmiotowy Programu był opiniowany przez opinię publiczną oraz ekspertów.

W trakcie realizacji Programu kwestia zrównoważonego rozwoju będzie uwzględniana na kilku płaszczyznach. Na poziomie oceny i wyboru projektów szczególna uwaga będzie poświęcana wymaganiom w zakresie ochrony środowiska. W przypadku każdego z projektów sprawdzane będzie spełnienie wymogów wynikających z krajowych przepisów prawa (posiadanie stosownych zezwoleń, stanowisk itp.). Ponadto ocenie zostaną poddane aspekty ekonomiczne projektów takie jak efektywność i racjonalne

¹⁵

Nie dotyczy URBACT, INTERACT i ESPON.

wykorzystywanie zasobów.

Uwzględniony będzie także społeczno-gospodarczy aspekt zrównoważonego rozwoju: projekty będą musiały odnosić się do wspólnych problemów polsko-czeskiego pogranicza wskazanych w analizie społeczno-ekonomicznej. Wpływ projektów na 3 sfery zrównoważonego rozwoju (ochrona środowiska, efektywność wykorzystywania zasobów, wpływ na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej) będzie przedmiotem oceny projektów w procesie ich wyboru, w trakcie ich realizacji oraz po ich zakończeniu.

Kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju będą uwzględnione także przez Wspólny Sekretariat w ramach prowadzonych przez niego działań informacyjnych i promocyjnych.

8.2. Równość szans i niedyskryminacja¹⁶

Podmioty biorące udział w przygotowaniu i realizacji programu będą zapewniać realizację polityki równych szans i eliminację dyskryminacji we wszystkich fazach Programu. W czasie jego przygotowania zasada równych szans i niedyskryminacji została zawarta już w definiowaniu treści Programu, kiedy to położono nacisk na to, żeby wspierane działania nie zawierały elementów dyskryminacji, a pozytywne efekty ich realizacji były dostępne dla wszystkich grup mieszkańców obszaru programowego i dla odwiedzających ten obszar. Zapewniono również włączenie partnerów społecznych w przygotowanie Programu w sposób, który umożliwił udział również najmniej uprzywilejowanym grupom społecznym. Dlatego konsultacje prowadzono nie tylko w formie spotkań i otwartych seminariów, ale wykorzystywano również media elektroniczne, prowadząc szerokie badanie ankietowe online

W czasie realizacji Programu problematyce równych szans i niedyskryminacji będzie poświęcona szczególna uwaga w fazie wyboru projektów. Każdy projekt, przed jego zatwierdzeniem do dofinansowania, zostanie oceniony pod kątem tego, czy nie powoduje on dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Występowanie elementów dyskryminacyjnych we wnioskach projektowych będzie dyskwalifikujące, a projekty, które zawierałyby takie elementy nie będą wspierane. Ponadto monitorowane będzie spełnienie wymogów w zakresie poprawy dostępności dla osób niepełnosprawnych, zarówno w projektach infrastrukturalnych, jak również w odniesieniu do np. dostępności informacji w formie elektronicznej dla osób z ograniczoną zdolnością poruszania się lub niedowidzących (dostęp do stron internetowych, informacja w aplikacjach mobilnych itp.). Ponadto, w czasie realizacji projektów będzie monitorowane ich oddziaływanie na równość szans i niedyskryminację (w formie skali: neutralne, pozytywne, bardzo pozytywne w przypadku, gdy ten aspekt jest jednym z głównych celów projektu).

¹⁶

Nie dotyczy URBACT, INTERACT i ESPON.

8.3. Równouprawnienie płci

Instytucje biorące udział w przygotowaniu i realizacji Programu będą działać z poszanowaniem zasady równości płci, zarówno jako pracodawcy, jak i jako instytucje wdrażające.

Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie wdrażana na każdym etapie realizacji Programu. Na etapie programowania pod uwagę wzięta została m.in. odmienna sytuacja kobiet i mężczyzn na rynku pracy.

Na etapie wdrażania, zgodnie z przyjętą strategią programowania zdecydowano się na traktowanie zasady równości szans kobiet i mężczyzn jako zasady horyzontalnej, przekrojowej dla wszystkich osi priorytetowych Programu. Oprócz podejścia przekrojowego, Program będzie promował rozwiązania sprzyjające jej upowszechnieniu.

Przygotowywane projekty będą oparte o diagnozę uwzględniającą sytuację kobiet i mężczyzn w danym obszarze i ocenę wpływu na sytuację obu płci. Projekty realizowane w ramach Programu zawierać będą opis oceny wpływu na sytuację obu płci. W czasie kontroli projektów zapewnione będzie regularne raportowanie wdrażania zasady równości szans podejmowane będą działania sprawdzające prawidłową realizację zapisów projektowych o implementacji w projekcie zasady równości szans kobiet i mężczyzn.

W całym okresie wdrażania będą prowadzone działania informacyjno – promocyjne zmierzające do dalszego upowszechniania i implementacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn.

SEKCJA 9. ODRĘBNE ELEMENTY

9.1. Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

n.dot.

9.2. Ramy wykonania dla programu EWT

Tabela 24: Ramy wykonania (tabela podsumowująca)

Oś priorytetowa	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)
1	Liczba systemów o zwiększonym poziomie połączeń/kompatybilności	systemy	2	10
1	Liczba wspartych jednostek sił ratownictwa i bezpieczeństwa oraz służb zarządzania kryzysowego	jednostki	4	24
1	Certyfikowane wydatki kwalifikowalne	EUR		14 371 712
2	Liczba elementów bogactwa kulturowego/przyrodniczego o zwiększonej atrakcyjności	elementy	45	299
2	Łączna długość remontowanych lub modernizowanych dróg	km	18	120
2	Certyfikowane wydatki kwalifikowalne	EUR		159 685 698
3	Liczba uczestników wspólnych programów edukacji i przygotowania zawodowego do transgranicznego wsparcia zatrudnienia młodzieży, szans edukacyjnych, szkolnictwa wyższego i przygotowania zawodowego	osoby	600	4000
3	Liczba realizowanych wspólnych mechanizmów w dziedzinie edukacji	mechanizmy	1	5
3	Certyfikowane wydatki kwalifikowalne	EUR		11 976 427
4	Liczba partnerów włączonych we wspólne działania	partnerzy	353	2355
4	Certyfikowane wydatki kwalifikowalne	EUR		

9.3 Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu EWT

Przygotowanie programu ma miejsce w ramach grupy roboczej, która została powołana w 2012 r. przez Instytucję Zarządzającą i Koordynatora Krajowego. Członkami grupy roboczej w skład której wchodzi:

- przedstawiciele Instytucji Zarządzającej (IZ) – Ministerstwa Rozwoju Regionalnego RCz oraz Koordynatora Krajowego (KK) – Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju RP;
- przedstawiciele 5 czeskich krajów objętych Programem (libereckiego, pardubickiego, hradeckiego, ołomunieckiego i morawsko-śląskiego);
- przedstawiciele 3 polskich województw objętych Programem (dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego);
- 1 wspólny przedstawiciel wszystkich czeskich euroregionów objętych Programem;
- 1 wspólny przedstawiciel wszystkich polskich euroregionów objętych Programem.

W przygotowaniu dokumentów oraz pracach grupy roboczej aktywnie uczestniczył również przedstawiciel Wspólnego Sekretariatu Technicznego POWT RCz-RP 2014-2020.

9.4 Stosowne warunki wdrażania programu określające zarządzanie finansowe, a także programowanie, monitorowanie, ewaluację i kontrolę udziału państw trzecich w programach transnarodowych i międzyregionalnych poprzez wkład środków z IPA II lub EIS

(podstawa: art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

n.dot.

ZAŁĄCZNIKI

(wprowadzone do elektronicznych systemów wymiany danych jako oddzielne pliki):

- projekt raportu z ewaluacji *ex-ante* wraz ze streszczeniem (obowiązkowe, na podst. art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013);
- potwierdzenie na piśmie zgody na treść programu EWT (obowiązkowe, na podst. art. 8 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013);
- mapa obszaru objętego Programem;
- streszczenie Programu;
- przegląd właściwych transnarodowych, krajowych i regionalnych dokumentów rozwojowych.